

Čestito sam Materice

Božićni su to blagdani
Materice kad dohode,
Pođoh i ja u pohode
Ko i lani, na grob nani.

Idem nani u pohode,
Ponio sam svete vode.
Uz grob kleknem, križ cjelivam,
Svetom vodom grob zalivam.

Izlih vodu iz bočice,
Suze klize niza lice.
„Hvaljen Isus, nane moja,
Čestitam vam Materice!

Evo, nane, vašeg sina,
Sâm samuje pet godina,
Nema nigdi nikog svoga
Osim groba naninoga.

Moja nane! Teško za me!
Tražim srce u rodbine.
Svak' se od njih za se brine
Da još štogod s mene skine.

Tražih ljubav i u Kate.
Moja nane, al' da znate:
Misto da me nježno ljubi,
Još mi rane dublje dubi.”

Grob uzdañe moje nane:
„Moj Ivane ... Moj Ivane!
I iz groba tebe nana
Prati srca uzdrhtana ...

Usputna si voćka sama,
Nadohvat ti svaka grana,
Pa ih lomi ko god hoće,
Trgajući sa njih voće.

Zlih je puno, dobrih malo ...
Otprije se to već znalo,
Samo ti to nisi znao
Pa zato si smalaksao.

Ti ne žali zemne štete,
U Boga su dvi monete ...
Dvi monete kojim' plaća.
Jedna zemna – ta je kraća.

Druga rajska – ta je vična.
Tu zemaljsku ko ti nosi
Od srca mu ti je prosti –
Bit će veća u vičnosti!

Samo, sinko, Boga moli,
Pod teretom ti ne kloni.
Bog će brisat tvoje boli –
Ima ko i tebe voli!

Briši suze, nasmij lice,
Čestito si materice!
Dragi Bog se za te brine,
Živ i zdrav mi bio, sine!”

Ivan Prčić

TEMA BROJA: „Idite k Josipu“
Uz završetak Godine sv. Josipa

Svjetlo na kraju tunela...

Poštovani čitatelji, mjesec koji ovim brojem *Zvonika* ispraćamo obilježen je jednim spomen-razdobljem koje započinje svetkovinom Svih svetih, a na Dušni dan spominjemo se svih svojih milih pokojnika i velikana svoje vjere. Ovaj mjesec spominjemo se i prve obljetnice ređenja našega biskupa mons. Slavka Večerina, koji je u tom kratkom razdoblju učinio velike promjene u našoj biskupiji. Neka ga Duh Sveti i dalje nadahnjuje u vodstvu naše mjesne Crkve.

Na nedjelju Krista Kralja, u susjednom Srijemu, nadbiskup mons. Paul Richard Ghallager, tajnik za odnose s državama Svete Stolice, zajedno s biskupima i svećenicima Srbije i Hrvatske zaredio je još jednog poglavara drevne Srijemske biskupije, mons. Fabijana Svalinu, kome ovom prigodom čestitamo i zahvaljujemo na svoj potpori koju je nesebično pružao našem *Zvoniku* tijekom njegova boravka u Zagrebu.

I tako, dan po dan, nalazimo se na koncu godine posvećene sv. Josipu. Na svetkovinu Bezgrješnog začeća, 8. prosinca, papa Franjo zaključit će slavlje 150. obljetnice od kako je sveti Josip bio proglašen zaštitnikom Crkve. Toliko toga slušali smo i čitali o njemu tijekom ove liturgijske godine. Nismo se ni nadali koliko toga nam može poručiti taj „tihi” svetac. Zahvaljujemo vlč. Draženu Skenderoviću što nas je iz broja u broj upoznao sa zemaljskim ocem našega Spasitelja.

No izazovima nikad kraja. Dok zahvaljujemo dragome Bogu za ovogodišnje plodove svojih polja, i dalje

se teško nosimo sa zdravstvenim poteškoćama koje izaziva sada već dobro nam poznata pandemija koja svakodnevno stvara nove podjele u modernom društvu koje se, osim što se bori za dah, hvata u koštac sa starim pitanjem što je sloboda i kako je živjeti, a da se pri tome ne oduzima drugome pravo na odabir? Svakako tome dodatno pridonosi jedna nova posljedica koju iz mjeseca u mjesec osjetimo u svojim kućnim proračunima, konstantna poskupljenja raznih životnih potrepština. Kao da smo sa svih strana opkoljeni te ne vidimo put kako izaći iz tog vrtloga koji se naziva 21. stoljeće.

Kao svjetlo na kraju tunela, treperi nam naslov teme ovoga broja – „Idite k Josipu”. Velečasni Dragan Muharem u svome dobro poznatome satiričnom, ali nadasve dubokoumnom stilu rasvjetljava nam još jedanput lik i osobnost tog čudnog svetca. Među ostalim, podsjeća nas kako je tu rečenicu, koja krase oltar đurđinske crkve, zapravo izgovorio egipatski faraon kad je gladni egipatski narod došao moliti za pomoć. *Idite k Josipu, i što god vam rekne, činite!* Ako se faraon pouzdao u Josipa, možda bismo trebali i mi, jer godine koje dolaze nekako nalikuju na ta vremena...

Možda je zato advent najbolje vrijeme da nanovo probudimo solidarnost za potrebite te u tom svetom vremenu iščekivanja nekome uljepšamo i učinimo Božić uistinu radosnom proslavom Kristova rođendana!

urednik

Vrijeme došašća – vrijeme priprave

Došašće je vrijeme u kojem iščekujemo Kristov dolazak. To je iščekivanje dvojako. Čekamo Kristov drugi dolazak na svršetku vremena, ali čekamo i proslavu blagdana kojim se prisjećamo Njegovog rođenja u Betlehemu, koje je označilo početak spasenja. Na taj način sastavljena je liturgija došašća. U prvome dijelu ona nas podsjeća da će Krist ponovno doći, a drugi dio toga vremena usmjeren je na proslavu Božića. O kojem god Kristovu dolasku da je riječ, ono što je glavno obilježje došašća jest priprava. To vrijeme podsjeća nas da se na susret s Kristom trebamo pripremiti, a odlika pripremljenih je budnost.

KRIST ĆE DOĆI

Drugi Kristov dolazak nešto je što suvremenog čovjeka uznemirava, ne želi misliti o tome. Zato što mu je ta budućnost uznemirujuća, čovjek se previše orijentira na sadašnjost. U njoj ne pronalazi Boga, jer ga ni ne traži, s obzirom na to da traženje Boga zahtijeva odmak od udobnosti koja se podrazumijeva u stilu života za ovozemaljsko sada. Takvo življenje u Božjoj perspektivi uzaludno je i besmisleno, jer ono znači nepripravljenost za susret s Njime. U tome smo potpuno različiti od prvih kršćana. Oni su očekivali Kristov drugi dolazak još u svoje vrijeme te su se trudili oko svoje budnosti. Mi živimo potpuno suprotno, nadamo se da Krist neće doći tijekom našega života, nego u nekoj dalekoj budućnosti, a zaboravljamo da je za svakoga od nas konac života susret s Kristom te to nitko ne može izbjeći. Budući da

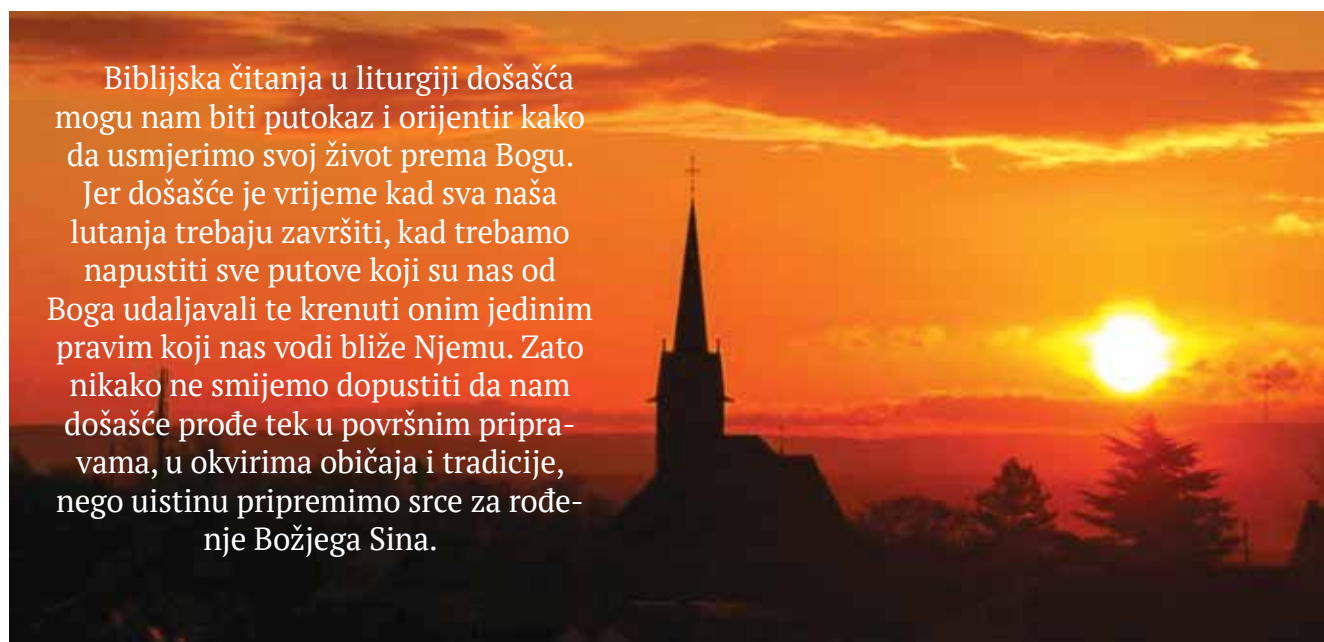
nitko ne zna kad će to biti, svi smo pozvani na budnost i spremnost. Vrijeme došašća želi nas prenuti iz naše usnulosti i podsjetiti da možda nemamo vremena. Želi nas podsjetiti da je svaki dan i trenutak bitan te ne smijemo dangubiti, već bez odgađanja trebamo raditi na svojoj spremnosti za susret s Kristom. Stoga, došašće nudi toliko načina za početak te priprave, a mise zornice tako su znakovit čin kojim možemo započeti.

PRIPRAVA ZA BOŽIĆ

Međutim, došašće je i vrijeme priprave za Božić, i to one duhovne, koja tako često pada potpuno u drugi plan. Da je proslava Božića odavno izašla iz granica dobrog ukusa, čak i u kontekstu materijalističkog društva, naveliko se govori i piše. Ipak, ljudi vole kič i tako žele proslaviti taj omiljeni blagdan. No Božić nije ljudima omiljeni blagdan zbog veselih ukrasa, već su ukrasi nastali kao posljedica toga što su ljudi voljeli Božić. A Božić volimo jer je izraz neizmjerne ljubavi Boga prema čovjeku i dokaz Njegove blizine, nama jednim i grješnim ljudima. Krist, Kralj svega stvorenja, rodio se za svakoga u štali, ne želeći nikome biti dalek, ni prosjaku ni plemiću. I svake godine tim blagdanom podsjeća nas da nam želi biti blizu, da se želi roditi u našim srcima, da bismo bili Njegovi suradnici te pripravnno iščekivali konačni susret s Njim. A da bi Božić vratio svoj pravi smisao i da bi se uistinu Krist rodio u našem srcu, potrebno je da se tijekom došašća ozbiljno za Njega pripremamo.

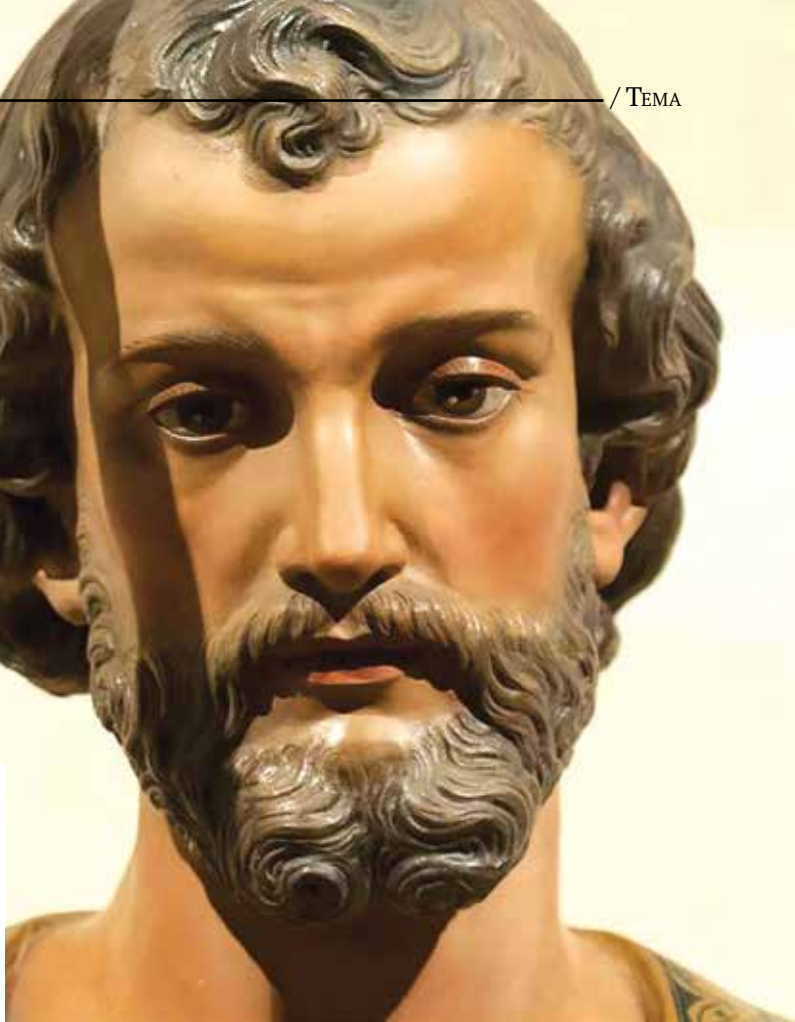
Biblijska čitanja u liturgiji došašća mogu nam biti putokaz i orijentir kako da usmjerimo svoj život prema Bogu.

Jer došašće je vrijeme kad sva naša lutanja trebaju završiti, kad trebamo napustiti sve putove koji su nas od Boga udaljavali te krenuti onim jedinim pravim koji nas vodi bliže Njemu. Zato nikako ne smijemo dopustiti da nam došašće prođe tek u površnim pripravama, u okvirima običaja i tradicije, nego uistinu pripremimo srce za rođenje Božjega Sina.

Uz završetak Godine sv. Josipa

„Idite k Josipu”

Subota jutro. Sjedim u ispovjedaonici prije mise. Promatram dvije starije žene koje ulaze u crkvu. Nisu mi poznate, vjerojatno iz grada svratile na pokojničku misu. Zaustavljaju se pred kipom sv. Josipa. Gledajući netremice u svetca, u šutnji mu otvaraju svoje srce. Daruju i prilog u zidnu kasu do svečevih nogu. Odjednom jedna od njih preneraženo, gotovo glasno uskliknu: „Pa ovo nije sv. Antun!”. U grozničavom hipu, slično onom kao kad shvatiš da si pred pogrešnim šalterom u pošti, okrenuše se i otiđoše do kipa sv. Antuna koji je nasuprot sv. Josipa. Još samo fali, pomislih, da izvuku ubačeni novac u kasi i prebace na račun sv. Antuna! Eto tako je prošao moj sv. Josip, neslavno zamijenjen za sv. Antuna. Uvjeran sam ipak da im ni jedan ni drugi svetac nisu zamjerili tu simpatičnu zabunu te da im je sv. Josip „uslišao” molitve, makar one bile uvjerene da ih „uslišava” sv. Antun.

Tom anegdotalnom zgodom započeo bih temu ovomjesečnog broja *Zvonika* posvećenu sv. Josipu, i to u trenutku kad se Godina njemu posvećena bliži kraju. Na svetkovinu Bezgrešnog začeća, 8. prosinca, papa Franjo zaključit će slavlje 150. obljetnice kako je sv. Josip proglašen zaštitnikom Crkve. Međutim, daleko važniji razlog od slavljenja nekih obljetnica jest Papina želja da opet stavimo Isusova zemaljskog oca u središte svojih misli i molitava, da i kad završi ova Godina, Josip bude uzor i poticaj svakom vjerniku, bilo kojeg staleža. Najčešće o njemu mislimo u mjesecu ožujku, kad je njegov blagdan, i to je uglavnom to. Ali on je dostojan tolike časti, jer u povijesti spasenja, poslije Isusa i Marije, ima najpovlaštenije mjesto. Nijedan drugi svetac nema toliku čast, veličinu i snagu kao što ima sv. Josip. I to nije tek neko naše pobožno mišljenje. Te riječi izrekao je blaženi papa Pio IX., koji je 1870. godine stavio Crkvu pod zaštitu sv. Josipa: *Sv. Josip vrijedan je štovanja koje nadvisuje sve ostale svetce jer je primio od Boga izvanredne milosti.*

ONO ŠTO NI SV. ANTUN NE MOŽE

Nakana proslave Godine sv. Josipa među ostalim je i želja da tog velikog sveca izvučemo iz te njegove sporednosti, povučenosti. On zasigurno to baš i ne voli, radije bi htio ostati sporedan, tj. onaj koji pušta u prvi plan Isusa, ali to ne činimo poradi njega, nego poradi nas. Među ostalim i zato što ga Crkva stotinama godina uopće nije spominjala. Na Josipa se gotovo zaboravilo. Sve do 15. stoljeća jedva gdje ćete naići na spomen tog velikog čovjeka. Tek se u posljednje vrijeme dogodilo otkriće tog povučenog svetca, koji svojom šutnjom govori više nego mnogi drugi rječitiji svetci. Dijelom je to zato što svetce znamo svrstavati u neke određene skupine. Tako su jedni mučenici, onda apostoli, drugi su naučitelji Crkve, treći redovnici, pa čudotvorci... onda imamo svetce pape, biskupe, svećenike itd. A gdje svrstati sv. Josipa? Ne pripada ni jednoj od navedenih kategorija. Nigdje se ne uklapa. Hvala Bogu, Crkva je prepoznala njegovu veličinu i stavila ga na mjesto koje mu pripada. Sjetimo se da ga sada na misi, u euharistijskoj molitvi, spominjemo uz Blaženu Djevicu Mariju, njegovu ženu, i to prije apostola i drugih svetaca. Njemu, uz Djevicu Mariju, pripada najčasnije mjesto među svetima u nebu. To će reći, mi se možemo i trebamo utjecati zagovoru raznih svetaca i od njih tražiti pomoć. Ali nije isto tražiti zagovor i pomoć od kojeg god sveca ili pak od svetog para Josipa ili Marije! Zašto? Nije isto kad ovaj ili onaj svetac dođu pred Isusa i nešto traže, ili kada, s

druge strane, dođu mama i tata i traže nešto od Sina. Isus bi čak i mogao odbiti molitve nekih drugih svetaca (pa čak i sv. Antuna), ali hajde ti odbij mater ili ćaću! Pa ni u Kani Galilejskoj nije mogao odbiti molbu majke, premda još nije došao njegov čas! Sin uvijek ostaje sin, a mater i ćaća se poštuju!

NE FARAONU! JOSIPU IDITE!

Više puta čuli ste poticaj „Idite k Josipu!” Kad uđete u crkvu Sv. Josipa Radnika u Đurđinu, vidjet ćete na glavnom oltaru velikim slovima „Idite k Josipu”. Manje je poznato da se te riječi u izvornom smislu odnose na starozavjetnog patrijarha Josipa iz Knjige postanka, kojega su braća iz zavisti i mržnje prodala u Egipat, ali je providnošću Božjom postao drugi čovjek egipatskog kraljevstva. Evo doslovnog citata: *Sedam godina obilja koje je uživala zemlja egipatska dođe kraju, a primače se sedam gladnih godina, kako je Josip prorokao. U svim*

zemljama bijaše glad, a u svoj zemlji egipatskoj bijaše kruha. A kad je i sva zemlja egipatska osjetila glad, puk zavapi faraonu za kruh; a faraon reče Egipćanima: „Idite k Josipu i što god vam rekne, činite!” (Post 41, 53-55). Uočavamo okolnosti u kojima su došle te proročke riječi – u vrijeme velike krize, beznađa, gladi – *idite k Josipu!* Bog izabire jednog čovjeka po kojemu

dolazi spasenje pucima – Josip Egipatski, vidimo, kruhom hrani sve narode. Stoljećima poslije pojavit će se još jedan Josip u čijim rukama će također biti kruh, ali kruh živi, sam Bog, koji će nas hraniti do konca vremena.

Ako malo bolje pogledamo, u kriznim vremenima izvlače nas upravo oni obični ljudi. Tko je u ovoj korona-krizi bio nositelj iole normalnog života? To su bili medicinski radnici, vozači autobusa, blagajnice u trgovinama, čistači, njegovatelji, svećenici u župama, dobri susjedi i toliki drugi koji nisu bili na naslovnim stranama, a koji su herojski radili svoj posao i tako činili ovaj svijet još koliko-toliko normalnim i funkcionalnim. Upravo zato imamo pred sobom jednog takvog, naizgled običnog čovjeka kakav je bio sv. Josip, jer nas u nevolji ne spašavaju faraoni, političari, medijske zvijezde ili slični, nego radini, marljivi i poštenu ljudi kojima rijetko tko priznaje zasluge. A bez njih ne možemo. Zato svi ti obični ljudi imaju jednog zaštitnika, a to je sv. Josip. To je i papa Franjo shvatio i mudro nam stavio sv. Josipa u središte. Kao da želi reći – evo, imate čovjeka koji je u ludilu ondašnjeg vremena znao ostati čvrst, stabilan, normalan, u tišini činiti herojska djela. Činiti mala, svakodnevna i obična djela, ali na izvanredan način,

to je ono što nam nedostaje – duhovnost svakidašnjice. Duhovnost koja ne traži neke spektakularnosti, izvanrednosti.

SVETAC RJEČITE ŠUTNJE

O sv. Josipu izrečeno je i napisano mnogo više riječi negoli ih je on izgovorio tijekom svoga života. Evanđelja nam ne prenose niti jednu jedinu riječ koju bi on izgovorio. Od četiriju evanđelista, samo Matej i Luka prenose nam neke šture detalje o njemu. U povijesti Crkve vrlo su rijetka ukazanja sv. Josipa. Dok, s druge strane, marijanskih ukazanja koliko hoćete! Samo u Međugorju preko nekoliko desetina tisuća (možda Josip i nije šutljiv, samo nije mogao doći do riječi pored svoje žene). Ironično, ali više imamo zapisano o Ponciju Pilatu. I u Vjeronanju ga čak spominjemo, a Josipa ne! Imamo što je govorio i famozni kralj Herod i toliki drugi tipovi i negativci, a o Josipu jedva što! No Sveto pismo

ima svoj razlog, a o tomu malo poslije. Općenito, za sv. Josipa možemo reći da nije bio čovjek velikih riječi, velikih govora, nego čovjek djela i rada. Čini se da u duhovnosti i pastoralu više postižemo na taj način negoli stalnim *proljevom* riječi. Takav Josip uzor je i poticaj i nama da naučimo cijeniti šutnju i da ne budemo tek ljudi govora, ljudi jeftinih riječi

– *proljeva* riječi, nego ljudi šutnje – rječite šutnje svojim djelima, radom i svjedočanstvom.

KAKAV BAĆO, TAKAV SIN

Možda ne znamo mnogo o Josipu, ali gledajući Isusa, Njegov karakter, Njegove geste, Njegovu snagu, možemo mnogo saznati o Josipu. Ne kaže se badava – kakav roditelj, takvo i dijete. Ako nam je Isus uzor i učitelj molitve, ako od Njega imamo najljepšu molitvu, *Oče naš*, pitajmo se, a tko je Njega naučio moliti? Naime, u židovstvu otac je bio zadužen za vjersku pouku djeteta. Kad vidimo kako je Isus predan i zanesen u molitvi, zar ne vidimo u pozadini djelo i utjecaj sv. Josipa? Samo Isusa gledajući, već možemo vidjeti crte osobnosti Njegovih roditelja: kako se Isus ponašao u stresnim situacijama, kako se nosio s napadima, s farizejima i licemjerima, kako je pristupao ženama, bolesnima, slabima, grešnima... Zar iza toga ne stoji ipak kućni odgoj i utjecaj oca obitelji? Čak bih se usudio reći da Isus ima više Josipovih karakternih crta nego Marijinih. Zato smatram da je i tih par redaka u Bibliji više nego dovoljno, jer poznajući Isusa, jasno naziremo lik sv. Josipa koji je odigrao ključnu

ulogu u vrijeme Isusova skrovitoga života. Prije nego je započeo Isusov javni život, propovijedanje, poučavanje, liječenje i sve ostalo, dotle je Isus bio u Josipovoj kući, u njegovoj radionici, rastao – kako veli evanđelje – *u mudrosti i milosti pred Bogom i ljudima*.

MUŠKARAC, A NE PAPUČAR ILI KRKAN

Povijest duhovnosti, kako smo već napomenuli, dugo je zapostavljala ulogu sv. Josipa. Ako je i bilo govora o njemu, najčešće je završavao kao neki bezopasni, pokorni, šutljivi, neprimjetni, sporedni lik. I pitamo se s pravom kojem muškarcu – ocu obitelji, biskupu, svećeniku, mladiću... takav Josip može biti uzorom? Opasnost je da i svetost tako poimamo; svet bi bio onaj koji je pokoran, šutljiv, neprimjetan, sporedan; svetost kao nešto sladunjavo, apatično, beskrvno. Možda bi nam više pasao neki borbeniji svetac, primjerice sv. Ivan Kapistranski. Taj je imao mač u ruci, a ne buket cvijeća, tj. ljiljan, kao sv. Josip. To je za žene možda predivan prizor u crkvi, ali ne znam baš koliko i za muškarce. Međutim, sv. Josip bio je sve samo ne neki smušeni *njonjo* ili *papučar*. Kako to možemo znati? On je jedini od svih muškaraca u cijeloj povijesti mogao osvojiti Bogorodicu – najčistiju, najsvetiju i najljepšu ženu! Samo je on mogao taknuti njezino srce. I samo takav muškarac mogao je postati Isusu slika i prilika nebeskog Oca. Pomislit ćemo na prvu da je njima bilo lakše jer

Za sv. Josipa možemo reći da nije bio čovjek velikih riječi, velikih govora, nego čovjek djela i rada. Čini se da u duhovnosti i pastoralu više postizemo na taj način negoli stalnim *proljevom* riječi. Takav Josip uzor je i poticaj i nama da naučimo cijeniti šutnju i da ne budemo tek ljudi govora, ljudi jeftinih riječi – *proljeva* riječi, nego ljudi šutnje – rječite šutnje svojim djelima, radom i svjedočanstvom.

ćemo u početku prekriziti svaku tjelesnost, strast i tome slično. Oni to, jel'te, nisu imali pa ih je bilo lako složiti jedno uz drugog! Avaj, kad kažemo da je Josip prečisti zaručnik, ne znači da je bespolan, bestjelesan, bez želje ili strasti. Josip nije *eunuh* (grč. „čuvar postelje”). On je muškarac u punom smislu riječi, onakav kakvim je Bog zamislio muškarca na početku vremena i time i nama postaje ideal muškosti i očinstva (i da, sv. Josip nije bio starac kako ga često zamišljaju ili prikazuju). Ono što možemo naučiti od sv. Josipa jest da želimo više, žudimo za većim, umjesto da samo uživamo po svaku cijenu. Uči nas da moramo biti više tjelesni nego fiziološki, uči nas da je tijelo usmjereno na duh i da je ljubav daleko više od tehnike u krevetu.

Dokle god naša katolička duhovnost ne postane integralna s tim muževnim dijelom, mi ćemo „kuburiti” s raznim otkliznućima na polju duhovnosti, a time i

Svi obični ljudi imaju jednog zaštitnika, a to je sv. Josip. To je i papa Franjo shvatio i mudro nam stavio sv. Josipa u središte. Kao da želi reći – evo, imate čovjeka koji je u ludilu ondašnjeg vremena znao ostati čvrst, stabilan, normalan, u tišini činiti herojska djela. Činiti mala, svakodnevna i obična djela, ali na izvanredan način, to je ono što nam nedostaje – duhovnost svakidašnjice. Duhovnost koja ne traži neke spektakularnosti, izvanrednosti.

spolnosti. Mnoge nevolje koje su snašle Crkvu, pogotovo od kad su isplivali ti pedofilski skandali, gej svećenici i slične devijantnosti, pokazuje koliko je iščašena slika muževnosti u nama. Nedostaje nam *josipovske* duhovnosti. Josip, kako smo naveli, nije ni feminizirani *eunuh* ili papučar, ali nije ni neki *nabrijani krkan*, nego ideal muškarca od kojega uči i zaručnik, i muž, i roditelj, i celibatarac. To je poticaj svima nama: očevima, svećenicima – biti muško, biti muževan, muškarac poput sv. Josipa, čovjek koji spaja nježnost i snagu, mističnost i radinost, ljubav i čistoću, koji nije *mlakonja*, ali nije ni *pajser*. Zato je i poziv – *Idite k Josipu!* On je odista gromada od svetca, čovjeka. Titan duhovnosti i čistoće, ljubavi i muževnosti! Muškarac kojega je Bog izabrao da čuva i podiže Njegova Sina, morao je jednostavno biti ljudina!

VIŠE OD DON JUANA, APOLONA ILI KAZANOVE

Prije koju godinu bio sam na nekom susretu u Ženevi i više puta sam se susretao i razgovarao s njihovim pomoćnim biskupom. Jedan pravi šarmanтни Švicarac. U jednoj njegovoj propovijedi izrekao je ove riječi: „Marija se zaljubila u Josipa. Tko je bio taj čovjek da se Djevica Marija u njega zaljubi?”. I doista, što je Marija vidjela u Josipu da bi ga poželjela i to nakon što se već bila odlučila ostati djevicom? Moramo pretpostaviti da je posjedovao izvanrednu privlačnu snagu: ne onu koja šarmira mladu ženu koja se voli bacati u zagrljaje, već onu koja osvaja srce djevojke koja je odlučila da će se sačuvati samo za Boga. Sv. Josip mora da je bio privlačniji od Don Juana koji je izvukao Donu Elviru iz samostana. Mora da je bio ljepši od Apolona koji je očarao Sibilu, bolji osvajač od šarmera Kazanove. A istodobno, njegova ljepota nije opčinjavala, nije zavodila ili mamila. Pred Marijom bi i najmanja zavodnička gesta bila odbojna. No da ovdje ne bude zabune, krivih tumačenja, insinuacija ili navođenja na krivi put – kada govorimo o sjedinjenju bračnoga para, Josipa i Marije, ne možemo njihovo sjedinjenje svoditi na mjeru naše spolnosti, već nam valja preispitati našu spolnost po mjeri njihovog neusporedivog sjedinjenja, približiti se njegovoj biblijskoj širini, bez upadanja u napast da sve to svodimo na fiziološke parametre. Prema tome, bilo bi apsurdno misliti da to dvoje nisu jedno tijelo, prema riječima Knjige Postanka. Ali njihova posebnost je u

tome što donose na svijet Boga koji je postao dijete, dok mi donosimo na svijet ljudsku djecu koja tek trebaju postati djeca Božja.

A KAD SE UGASI SVJETLO U BRAČNOJ SOBI?

I da, zašto ovdje ne reći na glas ono što bismo možda htjeli, ali mislimo da nije prikladno – kako su oni mogli biti potpuni bračni par (nisu bili samo zaručnici!), ako nije bilo konzumacije braka? Naime, prema zakonu Crkve brak je potpun i valjan tek kad je i konzumiran, tj. kad se dogodio bračni čin. A ako su nam Marija i Josip uzori i bračnog i obiteljskog života, što ćemo sad? Dogma o Marijinom djevičanstvu tu je više nego jasna! Ni pomisliti!

Moramo shvatiti jedno – spolno sjedinjenje u braku nije nešto grešno ili nečisto. Spolnost je također dar od Boga. Međutim, svrha spolnosti nije u sebi samoj. Ona usmjerava prema nečem drugom, odnosno prema nekome drugom – prema Najvećem Dobru, Vječnome, prema Bogu. Prema tome, Marija i Josip uopće nisu trebali imati bračni čin (na način nama uobičajenim), jer su oni već imali svrhu onoga što bračni čin predstavlja, a to je potpuno sjedinjenje s Bogom. Oni su imali živoga Boga u svojem braku. U rukama su ga držali! Na neki način

već su živjeli nebo na zemlji, već su anticipirali onaj budući život, i to u onom smislu što će Isus kazati – u kraljevstvu Božjem *neće se ni ženiti ni udavati, već će biti kao anđeli Božji*. Drugim riječima, oni su već bili ispunili svrhu bračnoga života, a to je doći do Boga, što mi možemo tek zaobilaznim putem preko bračnog čina. I to njihovo sjedinjenje bilo je daleko jače i ljubavnije negoli sjedinjenje spolnim putem.

I NA KONCU OPET: IDITE K JOSIPU!

Nakon ovog šturog i bljedunjavog piskaranja koje je, uzgred, fragment veće cjeline priređene za duhovne vježbe bogoslovima, ćutimo da smo tek zagreblili ispod površine. Doduše, i to je već kakav-takav pokušaj pomaka u ovoj Godini sv. Josipu posvećenoj. Ako koga ponuka na prisnije drugovanje s Nazaretskim tesarom, Bogu hvala! Ujedno, tijekom nastupajućeg vremena došašća bit će priređene dvije tribine četvrtkom u kojima ćemo malo šire i podrobnije iznijeti neka razmišljanja natuknuta u ovom prilogu.

Subotički Holywin posvećen svetom Josipu

U Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo” u Subotici 31. listopada održan je deveti u nizu Holywin (Noć svetaca). Mladi Subotičkog oratorija koji se okupljaju na vjeronauku kod franjevac a i mladi Župe Marije Majke Crkve odlučili su, priređivanjem predstave, postaviti se u uloge nekoliko poznatih likova vezanih uz život tog velikog svetca.

Uvodnim riječima brojnoj publici obratio se **preč. Željko Šipek**, župnik subotičke Župe Marija majke Crkve, koji je publici približio nekoliko scena u kojima se ogleda Josipov život te je na taj način otvorio ovogodišnju Noć svetaca. Predstavu je prvi put pripremila animatorica Subotičkog oratorija **Katarina Ivković Ivandekić**. Ona je kazala da ta zadaća nije bila laka, jer je lik svetog Josipa, koliko god ljudima blizak, uvijek bio i izvjesna nepoznanica. „Rad na pripremi predstave prvenstveno se usmjerio na širenje svetosti utjelovljenjem života nevjerojatnog Božjeg čovjeka. Kako našim starima, a i mladima, sveti Josip predstavlja jednog od najznačajnijih uzora svetosti, bila mi je velika čast i zadovoljstvo predstaviti svetca kojega volim i kojem se utječem”, rekla je Ivković Ivandekić.

U ulozi svetog Josipa bio je **Ivan Huska**. O ozračju koje publika nije mogla dobiti, tijekom pripreve i

„poistovjećivanja” s Josipom, Huska je rekao: „Holywin je jedan od meni osobno najboljih duhovnih sadržaja koji se pruža ljudima našeg grada. U borbi protiv ‘Noći vještica’ kojom se zaziva zlo, to je odličan način kako mi prikazujemo Istinu i istinsko dobro. Moja uloga svetog Josipa, zaručnika Djevice Marije i poočima našega Gospodina Isusa Krista, bila je vrlo zahtjevna iz nekoliko razloga. Pouzdan, hrabar, dobar otac, ponizan. Sve su to vrline koje se danas sve teže pronalaze kod suvremenog čovjeka, a sveti Josip sve ih je imao na nadnaravnoj razini pa je iz tog razloga ta uloga bila i pomalo nedostižna i zahtjevna. Naravno, uz pravu ekipu sve je lakše, zato smo i zadovoljni i smatramo da smo postigli ono što smo htjeli tim prikazom. Do svetosti se dolazi upornošću i poslušnošću, molitvom i radom. A to, uz Boga, i nisu tako teški i nemogući koraci. Mogu samo reći da mi je bila čast glumiti takvog svetca i da je ta predstava nama izvođačima bila na blagoslov”.

U ostalim ulogama bili su: **Matej Katić**, **Terezija Sekereš**, **Marija Milodanović**, **Jasmina Vukov**, **Barbara Piuković**, **Sara Uršal**, **Vedran Peić**, **Karlo Kujundžić**, **Dragana Musin**, **Josip Šarčević**, **Ines Vojnić**, **Dejan Radaković**, **Vladimir Bunford**, **Tomislav Huska**, **Jasmina Ivković Ivandekić** i **Andrija Huska**. /Animatori/

Izlet nagrađenih Gerardića u Gradinu

Djeca koja su sudjelovala u literarnom natječaju tijekom prošlogodišnjeg Gerardova nagrađena su izletom. Ove godine, 26. listopada, išli su na bunjevački salaš – Dida Hornjakov salaš u Gradini kod Sombora i vidjeli kako je nekad živio o. Gerard dok je još bio mali Tomica.

Uz razgledavanje salaša i ručak, djeca su imala priliku oslikavati crjepove akrilnim bojama i voziti se u zaprežnim kolima do kapelice sv. Antuna. Nakon ručka, pošli su do samostana karmelićana u Somboru, gdje je slavljena sveta misa, a nakon toga upriličeno je razgledavanje samostana, tj. prostorija u kojima je živio i djelovao naš sluga Božji. /**Tiho Radan**/

Prvi put blagdan Svetog Huberta proslavljen misom u Monoštoru

U župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Monoštoru, 3. studenog prvi put u toj župi misom je proslavljen Sveti Hubert, zaštitnik lovaca.

Misno slavlje, na kojem su mjesni lovci nazočili u svojim odijelima i sa svojim simbolima, predvodio je

domaći župnik vlč. **Dražen Dulić**. U prigodnoj homiliji govorio je o životu toga svetca, velikog zaljubljenika u lov. „Sveti Hubert svima nam treba biti primjerom i uzorom kako živjeti u skladu s prirodom, ali isto tako da nam Bog treba biti na prvom mjestu”, rekao je župnik. Nakon mise nastavljeno je prigodno druženje u Lovačkom domu u Monoštoru. /D. D./

Misa mladih u Monoštoru

Domaćin mise mladih u studenome bila je Župa sv. Petra i Pavla u Monoštoru. Misa je služena 5. studenog u župnoj crkvi s oko 40 mladih iz raznih župa Subotičke biskupije.

Sveto misno slavlje predvodio je župnik domaćin, vlč. **Dražen Dulić**, u koncelebraciji sa svećenicima biskupije i uz asistenciju stalnog đakona na toj župi **Stipana Periškića**. Velečasni Dulić u svojoj propovijedi osvrnuo se na evanđelje koje se naviješta toga dana, o (ne)pravednom upravitelju. Dulić nas je pozvao da se i mi zapitamo o tome kako upravljamo povjerenim dobrima koje nam Gospodin daje. Na misi su pjevali mladi domaće župe. Povjerenik za pastoral mladih Subotičke biskupije **preč. Marinko Stantić** na koncu mise zahvalio je domaćinima na toplom prijamu, nakon čega je uslijedilo čašćenje. /A. V./

Zahvalnost Bogu i ljudima u Aleksandrovu

U crkvi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu, nedjelja 7. studenog bila je drugačija od ostalih. Djeca, mladi i cijela župna zajednica uputili su zahvalu Bogu Ocu na svim darovima koje primamo iz Očeve ruke. Župnik **Željko Šipek** održao je poti-

cajnu propovijed u kojoj nas je pozvao da svaki dan prinosimo zahvalu Bogu koji nas budi iz dana u dan i odgaja za vječnost.

Svečanu svetu misu uljepšala su djeca u narodnoj nošnji. Njih šesnaestero čitalo je i prinosilo darove. Druga su djeca ministrirala, recitirala i pjevala kao mali župni zbor. Ozračje slavlja bilo je više no očito. Radost na licima župljana bila je opipljiva. Oltar ukrašen plodovima zemlje pojačavao je simboliku nedjelje zahvalnosti. U vrijeme u kojem živimo teško je izbjeći osjećaj zahvalnosti na bilo kojem daru, a napose na daru života. Svjedoci smo ovozemaljske prolaznosti danas možda više nego u vrijeme mira i prosperiteta. Čovjek je čudo Božje. Znamo odakle dolazimo, a i gdje odlazimo na koncu vremena, a nekada nam je teško izreći zahvalnost. Takvim posebnim slavljinama u zajednici učimo djecu i nas starije da je svaki dan dar i sve u njemu vodi nas bliže Ocu. /Zorica Svirčev/

Proštenje u Kovilju: „Bog gleda trenutak naše odluke”

Blagdan Sv. Mirka proslavljen je 7. studenog u filijalnoj crkvi posvećenoj tom svetcu, koja pripada Župi Budisava. Svetu misu proštenja predslavio je novosadski kapelan vlč. Nebojša Stipić, skupa sa župnikom vlč. Zsoltom Magyarom.

„Bog izabire malene”, kazao je u propovijedi vlč. Stipić, osvrćući se na evanđeoski navještaj, Isusovu prisposobu o siromašnoj udovici. „Izabire svakoga od vas. Ne morate biti ‘udovica’ kako bi ste sav svoj imetak dali Bogu. Taj imetak naši su snovi, naša nadanja. Uvjet da budemo Božji jest da mu se doista posve predamo. Iako smo nerijetko u strahu zbog te neizvjesnosti, što ćemo i kako ćemo, Bog gleda taj naš trenutak odluke. Iako mislimo da se nerijetko zbog Boga odričemo snova, karijere i tko zna čega, možda je baš ta odluka – biti

Božjim – ona koja nas spašava od propasti, razočaranja, pa i pakla”, kazao je Stipić u homiliji.

„Zapamtite: udovica ne kalkulira, udovica odbacuje sve što je propadljivo, jer ona nema što izgubiti. Udovica je slika i prilika čovjeka patnika u kojemu je najveći potencijal. Zato ju je Isus stavio za primjer, rekavši u čemu je njezina veličina: ‘Ona je od svoje sirotinje ubacila sve što je imala, sav svoj žitak.’ I mi, poput te udovice, kao i po primjeru svetoga Mirka, sve predajmo Bogu i On će nam vratiti stotruko”, zaključio je propovjednik. /M. T./

Zlatna obljetnica sakramenta ženidbe Ane i Antuna Burgera

U Župi rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici, 10. listopada Ana i Antun Burger proslavili su svoju jubilaru 50. obljetnicu sakramenta ženidbe. Misu zahvalnicu predvodio je župnik vlč. Szilárd Bálcsak.

Ana i Antun prije 50 godina započeli su svoj zajednički životni put u Bajmaku. Na tom putu, Bog ih je nagradio s dvoje djece i troje unučadi. Sada su aktivni članovi naše župe, uvijek prisutni dušom i tijelom u životu župe. Ani nikada nije bilo teško ustati vrlo rano i pripremiti svježa peciva za sve nas. I taj put, nakon mise, počastili su svoje župljane, od kojih su dobili skroman dar za uspomenu. Župljani Župe rođenja Blažene Djevice Marije vrlo su ponosni što su oni dio naše velike obitelji. Želimo im još mnogo godina ljubavi i sloge u njihovu braku. /T. Š./

Marijin listopad u Bajmaku

Jubilarnu desetu godinu za redom u crkvi sv. Petra i Pavla u Bajmaku svakog utorka u listopadu učenici od petog do osmog razreda dolaze moliti kronicu. Rado su se odazivali pozivu na molitvu, predvođeni vjeroučiteljicom Mirelom Vargom. U crkvi su nas radosno dočekivali župnik preč. Róbert Erhard ili župni vikar vlč. Damjan Pašić.

Svaki je utorak bio rezerviran za po jedan razred. Na veliku radost, oni koji bi molili prethodnog utorka, dolazili su i naredne utorke, iako nije bio njihov red da predvode kronicu. Najaktivniji su bili budući krizmanici, koji su s radošću oblačili ministrantske haljine, te nakon krunice pomagali svećenicima na svetoj misi. /Mirela Varga/

Oratorij „Don Bosco” iz Selenče u Godini sv. Josipa

Godinu sv. Josipa proglasio je papa Franjo apostolskim pismom „*Patris corde*” povodom 150. obljetnice proglašenja svetog Josipa zaštitnikom sveopće Crkve. Iz tog razloga, ljetne akcije oratorija „Don Bosco” bile su povezane uz osobu sv. Josipa.

U narodu se sv. Josip časti kao zaštitnik radnika, očeva, a posebno obitelji. Stoga, susreti koje smo organizirali u Subotičkoj biskupiji i izvan nje nosili su geslo „Obitelj pod zaštitom sv. Josipa – Dan obitelji”. Prvi susret pod nazivom „Dan obitelji” održan je 6. lipnja na ljetnoj terasi Centra „Amadea” kod Milosrdnih sestara Sv. Križa u Đakovu. Predavanje za roditelje vodila je **s. Paskala Križan**, a duhovno-rekreativni program za djecu i roditelje vodili su **vlč. Dominik** i **s. Kristina Ralbovsky**, salezijanci suradnici s animatorima. Župa bl. Alojzija Stepinca u Budaševu (Sisačka biskupija) svojim prvopričesnicima upriličila je „Bijeli tjedan” – dane kad su djeca, nakon velike proslave prve pričesti, svaki dan dolazila na župu i još više produbljivala svoju ljubav prema Isusu u Oltarskom sakramentu. Program u tjednu, uz domaćeg župnika **vlč. Krešimira Bulića** i katehisticu **s. Katarin Ralbovsky**, vodili su vlč. Dominik i s. Kristina s animatorima. Vrhunac susreta bio je „Dan obitelji” organiziran 12. i 13. lipnja, gdje se skupilo mnogo djece i obitelji. Dječja radost i zahvalnost roditelja bili su pokazatelji koliko su takvi susreti potrebni i korisni. U ljetnom oratoriju, od 8. do 11. srpnja, u Župi sv. Lovre u Sonti organiziran je „Dan obitelji” 11. srpnja. Susret je bio prožet razgovorom i svjedočenjem osobnih iskustava u odgoju djece i prenošenju vjere u obitelji.

Na Marijanskom svetištu Vodica kod Ruskog Krstura, 18. srpnja organiziran je „Dan obitelji”. Susret je bio zajednički plod suradnje Centra bl. Jozafate, koji vode Sestre službenice Bezgrešne Djevice Marije, te vlč. Dominika i s. Kristine, koji su vodili program za djecu. Predavanje za obitelji vodio je (sada pokojni) krsturski katedralni župni o. Mihajlo Malacko, a rad u skupinama preuzeli su **s. Augustina Ilyuk**, **s. Mihaila Vorotnyak** i **s. Jeremija Hodiš**. Sudionici susreta mogli su za kraj još više upoznati ikonu Bogorodice Marije u Vodici staru 160 godina koja krase to svetište.

Za jesen su bili su u planu susreti koji se nisu mogli ostvariti zbog trenutačne epidemijske situacije. Zahvalni smo Bogu na svim proživljenim susretima i na posebnoj zaštiti sv. Josipu, koji je svojim zagovorom pratio naše susrete. /**Klaudia Lukić, animatorica**/

Prečasnom Jakobu Pfeiferu uručen orden Srpske pravoslavne Crkve

U prigodi slave grada Novog Sada, patrijarh srpski Porfirije dodijelio je 16. studenog Orden svetoga Save drugog stupnja preč. Jakobu Pfeiferu, svećeniku Subotičke biskupije, župniku u Apatinu i Odžacima i arhiepzbiteru Bačkog arhiepzbiterata.

Po završetku svete liturgije u katedralnoj crkvi sv. Jurja u Novom Sadu, patrijarh je uručio taj orden „u znak zahvalnosti na dosadašnjoj uspješnoj suradnji i bratskom odnosu prema Srpskoj pravoslavnoj Crkvi i srpskom narodu”. Orden je preč. Pfeiferu i ostalim primateljima dodijelio Arhijerejski sinod Srpske pravoslavne Crkve, na prijedlog episkopa bačkog **Irineja Bulovića**. /IKA/

Zlatni životni jubilej Marte i Šime Pećerić

Doživjeti 50 godina skupa u braku Božji je dar koji ne dobiva i ne ostvaruje svatko. Taj dar od dragoga Boga dobili su Marta i Šime Pećerić. Svoj zlatni jubilej obilježili su 29. kolovoza misom zahvalnicom u crkvi sv. Roka u kojoj su točno prije 50 godina sklopili sakrament ženidbe pred vlč. Blaškom Dekanjem.

Taj put misu zahvalnicu predslavio je župnik mons. **Andrija Anišić**. Skupa sa svojom obitelji, šestero unučadi i brojnom rodbinom, zahvalili su Bogu za sve zajedničke trenutke, a bilo ih je i dobrih i lošijih, kao i u svakome životu. Zagledani u par koji opstaje i živi pedeset godina, molimo dragoga Boga za životnu mudrost u kojoj, međusobnom potporom, čuvamo jedni druge u zdravlju i ljubavi. Svi koji su u braku znaju da je za zajednički život potrebno mnogo strpljenja, potpore, tolerancije, međusobnog poštivanja da bi se skupa lakše prošle sve životne oluje. Kako i riječi privole glase: „...i u dobru i u zlu, zdravlju i u bolesti, ljubiti ću te i poštovati u sve dane života svoga...”. /M. P./

Teološka tribina o posljednjim stvarima u Đurđinu

U pastoralnoj dvorani o. Gerarda Tome Stantića pri Župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu 7. studenog održana je teološka tribina. Tema tog predavanja bila je o posljednjim stvarima – smrti, sudu, o nebu i paklu. Tribinu je osmislio i predavanje izložio župnik vlč. Daniel Katačić.

Mnogo župljana se okupilo te podržalo taj obnovljeni oblik pastorala u našoj župi. U uvodnom dijelu župnik je rekao da ga je na govor o toj temi potakla misao sv. Terezije Avilske o tome da se čovjek prije putovanja u neku zemlju potruži saznati informacije o toj zemlji, kulturi, što bi mogao tamo vidjeti, a da to nije slučaj kad se radi o putovanju

u nebo, jer u tom je slučaju čovjek potpuno nezainteresiran za cilj svojeg zemaljskog putovanja. Zanimljiva je bila i misao pape u miru Benedikta XVI. iz enciklike „U nadi spašeni”, gdje on navodi da današnji čovjek želi vječnost u sadašnjem životu, a misao na budući život prijeći ga u ostvarenju tog cilja. Župnik je pojašnio pojmove *duh*, *duša* i *tijelo* te nam pokazao da čovjek nije potpun ako mu nešto od navedenog nedostaje. Upravo je zato ključna misao predavanja bila da duša, koja nakon pojedinačnog suda već zna svoju konačnu sudbinu, ipak iščekuje trenutak kad će na sveopćem sudu biti združena s tijelom (materijom), kojemu je na zemlji davala oblik. U raju čovjek će s proslavljenim tijelom uživati svu vječnost, a čistilište je privremenog vijeka te se u njemu duše u vatri Božje ljubavi čiste i spremaju za konačni susret s Ocem, a u paklu duša tijekom cijele vječnosti trpi zbog odijeljenosti od Boga. Župnik je predavanje zaključio mišlju pape Benedikta XVI. koji nebesku domovinu opisuje kao radost boravka u kući iz djetinjstva. Tamo je čovjek u punom smislu riječi zaista kod kuće. /Verica Dulić/

Zahvala Bogu za plodove zemlje i blagoslov konjskih zaprega u Sonti

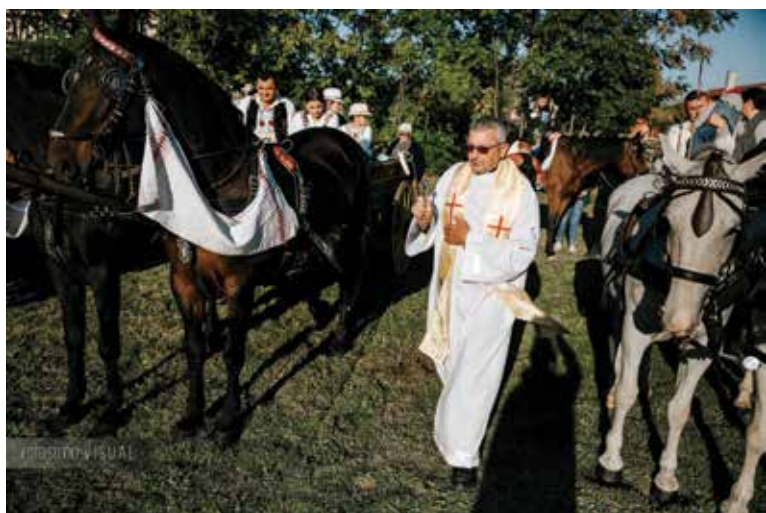
Usonćanskoj župi 17. listopada služena je misa zahvalnica, prvi put u obnovljenoj crkvi svetog Lovre. Misa se slavi svake godine u zahvalu

Ocu Nebeskom za sve darove koje smo dobili iz zemlje koju smo marljivo obrađivali cijele godine. Prijepodnevnu misu predslavio je preč. Mirko Štefković, ekonom Subotičke biskupije u koncelebraciji s preč. Jozefom Vogrincem i domaćim župnikom vlč. Josipom Kujunžićem.

Mnogi vjernici odjenuli su narodne nošnje te tako uveličali slavlje. Povorka vjernika krenula je iz župnog dvorišta. Ulazeći u crkvu, nosili su raspeće, svijeću, Bibliju, zemlju, kruh, vino i jesenske plodove, koji su bili blagoslovljeni i postavljeni ispred oltara. Crkveni zbor iskazao se prigodnim pjesmama. Po završetku svete mise, svećenici i vjernici okupili su se u župnom dvorištu, gdje su se zadržali u ugodnom razgovoru.

Popodne istoga dana prvi put blagoslovljene su konjske zaprege. Naime, u Sonti u današnje vrijeme ima petnaestak mladih obitelji koje još uvijek uzgajaju konje. Ne žale truda i vremena oko njih. Rade to iz čiste ljubavi prema tim plemenitim životinjama, tek toliko da ih ponekad upregnu u fijakere i protjeraju kroz selo na opću radost i zadovoljstvo svojih sumještana, podsjećajući sebe i ostale na negdašnja vremena kad je u Sonti skoro svaka četvrta ili peta kuća uzgajala konje radi obrade zemlje. U 14 sati skupile su se skoro sve zaprege i sastale na zakazanom mjestu okupljanja, u župnom dvoru, na blagoslov. Odatle su u povorci kre-

nule i obišle cijelo selo. Poslije defilea, ponovno su se sastali u župnom dvorištu, da konji odahnu, a kočijaši i ostali sudionici se počaste i razmijene po koju riječ. Kao i svaka „zahvalnica“, i ta će ostati dugo u sjećanju svih mještana, a napose vjernika u Sonti koji često dižu poglede i ruke k nebu u molitvi i zahvali. /Ruža Silađev/

Zavjetovanje u Karmelskom svjetovnom redu u Somboru

Svetkovina Svete Terezije Avilske u karmelićanskoj crkvi u Somboru, 15. listopada, imala je poseban milosni dar kada su pod večernjom svetom misom Bogu i Blaženoj Djevici Mariji od Gore Karmela položili svoja doživotna obećanja s. Ana Marija od Božanskog Srca Isusova (Anna Nagy), br. Ivan od Božjeg milosrđa (Edo Jurić), br. Pavle od Malog Isusa (Pavle Zubelić) i br. Daniel Marija od Djeteta Isusa i Presvetog Srca (vlč. Daniel Katačić).

Euharistijsko slavlje predslavio je prior somborske karmelske zajednice o. Stjepan Vidak, uz suslavitelje o. Zlatka Žuvelu i o. Tihu Radana. Cijela svetkovina naše Svete Majke Terezije bila je prožeta radošću, zahvalnošću i dubokim emocijama. Otac Stjepan, duhovni asistent Karmelskog svjetovnog reda, istaknuo je u propovijedi da su obećanja posvećenje i življenje Isusova načina života, koji je jedini savršeno čist, poslušan i siromašan. Zahvaljujemo Gospodinu na daru polaganja doživotnih obećanja naše sestre i braće i preporučamo ih zagovoru i zaštiti Presvete Bogorodice Marije, Majke i Kraljice Karmela, kao i u molitve cijeloga Karmela. /Karmela Malenić, priorica/

Zlatna obljetnica blagoslova crkve sv. Nikole Tavelića u Somboru

Na 50. obljetnicu izgradnje i posvete župne crkve sv. Nikole Tavelića u Somboru (Bezdanski put), i na spomendan župnoga patrona, svečanu euharistiju u toj župi predslavio je 14. studenoga subotički biskup mons. Slavko Večerin, a koncelebrirali su, uz domaćega župnika i dekana preč. Josipa Štefkovića, biskupijski i redovnički svećenici Sombora i okolice.

„Danas je vrijeme vrlo naglašenoga potrošačkog mentaliteta, vrijeme propagiranog individualizma i neovisnosti, okrenutosti čovjeka samome sebi, vrijeme sebičnosti. Danas čovjek jedva da razumije govor žrtve i odricanja. Možda tek za nekakav vremeniti cilj, koji bi mu donio samo još više novca, moći, užitka i slave. Ali taj današnji čovjek, u sebi duboko nesretan i dezorijentiran, jasno pokazuje sve prokletstvo sebičnosti i pukog udovoljavanja svojim porivima. Tako na bolan način potvrđuje upravo to što Isus govori: „Tko hoće

život sačuvati, izgubit će ga”. Ono što nas osobito treba brinuti jest činjenica da se sebičnost i okrenutost sebi kao kakva kuga zavukla i među nas kršćane. Primjer svetog Nikole zato nam svima treba biti poticaj da odvažno stanemo pred Boga i svoju savjest te se zapitamo o svojoj vjeri. Koliko sam uvjeren u istinitu svoje vjere i koliko sam spreman za nju trpjeti”, zapitao se biskup u homiliji.

„Zrno koje ne umre, ne može donijeti roda, kazao je Isus. Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga. Žrtva, svjedočenje životom, to je залог istinskog života. Mi čvrsto vjerujemo da nijedna žrtva nije uzalud. Bog će nagraditi svaki trud i muku. Nije to tek obična vjernička fraza, nego živa stvarnost koju sveti mučenik Nikola svjedoči”, zaključio je on.

Biskup Večerin tom liturgijom, u župi u kojoj je bio župnik do svojeg biskupskog imenovanja 8. rujna 2020. godine, zahvalio je Bogu na prvoj godini biskupskoga služenja, s obzirom na to da je zaređen na Tavelićevo 2020. godine.

Godine 1971. župnik Župe Presvetoga Trojstva u Somboru **preč. Ivan Juriga** isposlovao je dozvolu za gradnju te crkve, na njivi koju su za izgradnju darovali **Petar i Aranka Gromilović**. Kamen temeljac blagoslovio je i postavio prvi subotički biskup Matija Zvenaković 13. lipnja te godine, a unutar nekoliko mjeseci, izgrađena je crkva potporom mnogobrojnih darivatelja, mjesnih Hrvata Bunjevaca i Hrvata iz matične domovine, te na blagdan sv. Nikole Tavelića blagoslovljena. To je prva crkva na svijetu posvećena prvom kanoniziranom Hrvatu. /IKA/

Nedjelja zahvalnosti u Plavnoj

U nedjelju, 17. listopada, u crkvi sv. Jakova u Plavnoj slavljen je misa zahvalnica za plodove zemlje.

Djeca su prinosila pred oltar plodove zemlje koje su pripremili vjernici. Sve plodove ispred oltara blagoslovio je župnik **vlč. Marinko Stantić**. Ukras oltara umjetnički je rad, a narodne nošnje na djeci u procesiji dale su ozračje seoske idile iz prošlih vremena. Svećenik je na kraju mise zahvalio svima prisutnima što su svojim trudom i radom uljepšali misno

slavlje, nakon kojega smo svi ispunjeni radošću Duha Svetoga krenuli svojim kućama. /Evica Bartulov/

Monoštorci zahvalili Bogu na plodovima zemlje

UŽupi sv. Petra i Pavla u Monoštoru 17. listopada vjernici su se okupili na pučkoj misi da bi zahvalili Bogu na darovima i plodovima zemlje. Misu zahvalnicu služio je župnik vlč. Dražen Dulić.

Župljani su svoje brojne darove zemlje donijeli u subotu, a članice Kulturno-umjetničkog društva Hrvata „Bodrog” lijepo su ih složile pred oltar. U homiliji je naglašena važnost nedjelje zahvalnosti. „Najprije trebamo zahvaliti Bogu od kojeg nam dolazi svako dobro,

a onda i svim našim dobročiniteljima. Bog nas svakodnevno obasipa dobročinstvima: daje nam svaku zraku sunca, svaku kap kiše kojom natapa zemlju i oplođuje ju. Najbolji način da posvjedočimo svoju zahvalnost Bogu spremnost je za činjenje dobrih djela, darivanja i pomaganja potrebnima, ne očekujući ništa zauzvrat”, kazao je vlč. Dulić.

Nakon molitve vjerovanja uslijedio je prinos darova. Članice KUDH „Bodrog” i djeca, svečano obučena u šokačke narodne nošnje, prinosila su voće i povrće, grudu zemlje, sjemenje, grožđe i lozu, pšenicu, med, cvijeće, vino i kruh. Molitvom i pjesmom zahvalili su za te blagoslovljene darove. /D. D./

Nedjelja zahvalnosti u Baču

Dani zahvalnosti za plodove zemlje obilježavaju se tijekom mjeseca listopada, kao zahvala na svim plodovima, radostima, uspjesima i darovima kojima smo tijekom godine kao narod i kao pojedinci od Boga bili podareni. U Župi sv. Pavla u Baču proslavili smo ga 17. listopada.

Svečano euharistijsko slavlje predvodio je župnik vlč. Marinko Stantić u koncelecijaciji s vlč. Dominikom Ralbovskim. Uz molitvu i blagoslov, zahvalili smo Bogu na svim plodovima i darovima koje smo tijekom godine primili. U prikaznoj procesiji sudjelovala su

djeca i mladi u narodnoj nošnji, što je cijelu svečanost učinilo radosnijom i dostojanstvenijom. Brojni plodovi, koje su donijeli župljani, ukasili su oltar: domaći kruh i vino, žito i sjemenke, voće i povrće, grožđe i cvijeće... Zahvaljujemo na vrijednim rukama s. Kristini Ralbovsky i Mariji Vuković koje su cijelu crkvu lijepo aranžirale i odjenule djecu u narodne nošnje. /Ivana Filipović/

K osnutku rekreacijsko-edukacijskog centra u Baču

Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji objavilo je da se jedan od ključnih strateških projekata koji ostvaruje s Katoličkom Crkvom i donatorima nalazi na pomolu. „Radi se o osnivanju rekreacijsko-edukacijskog centra u Baču, što je zacrtano u platformi IV. saziva HNV-a ‘Hrvati Zajedno’, a ideja se razvijala u razgovoru sa subotičkim biskupom Slavkom Večerinom. Dio ostvarivanja tog projekta započinje zahvaljujući dobrotvorima – veleposlanstvu Suverenog malteškog reda u Republici Srbiji”.

Nakon izrade elaborata u kojem se predviđa obnova župnih prostorija i dvorišta Župe sv. Pavla u Baču, upućena je zamolba veleposlanstvu Suverenog malteškog reda u Republici Srbiji, u čije je ime beogradski nadbiskup Stanislav Hoćevar ideju predstavio na sastanku u Milanu, održanom na spomendan sv. Karla Boromejskoga, 4. studenog. Veleposlanik Suverenog malteškog reda u Republici Srbiji Alberto di Luca dočekao je beogradskog nadbiskupa zajedno s milanskim nadbiskupom mons. Mariom Delpinim te diplomatima veleposlanstva Suverenog malteškog reda u Republici Srbiji, koji su tom prigodom razmijenili mišljenja o operativnim procedurama koje se tiču zamolbe za izgradnju sportskog terena u Baču u okviru programa potpore „Make a WISH” veleposlanstva Suverenog malteškog reda u Srbiji. Uskoro će se projekt predstaviti svima, a odlučeno je da će na proljeće biti organizirana dobrotvorna večera u Milanu radi daljnje podrške toj inicijativi. /hmv.org.rs/

Započet sinodski proces u Subotičkoj biskupiji: „Tražiti zajednička rješenja”

Svečanom dvojezičnom euharistijom, koju je 24. listopada u subotičkoj katedrali – manjoj bazilici sv. Terezije Avilske – predslavio subotički biskup Slavko Večerin, u koncelebraciji s klerom biskupije, započeo je hod naše mjesne Crkve koji je prva faza XVI. Redovite opće skupštine Biskupske sinode (2021. – 2023. godine).

„Sveti otac, papa Franjo, uputio je poziv cijeloj Crkvi da se održe biskupijske sinode u svim mjesnim crkvama diljem svijeta. Tri su glavne teme koje Sinoda treba sagledati i o njima intenzivno razgovarati jer su vrlo važne za Crkvu. To su: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje”, kazao je biskup u uvodu misnoga slavlja. „Potrebno je procijeniti stanje jedinstva vjernika u svakoj crkvi i vidjeti koliko su kršćani (biskupi, svećenici i vjernici) sposobni živjeti, biti članovi istog Tijela Kristova, Crkve, surađivati i činiti zajedničke odluke za dobrobit Crkve. Utiranje puta Crkvi poslanje je svih nas: ono pripada ne samo biskupima i svećenicima nego i vjernicima. Moramo slušati svačije glasove, otvorenog srca primati njihove komentare i tražiti zajednička rješenja. Duh Sveti ne djeluje samo u nekim članovima Crkve, nego u svima, pa i u najslabijima. Mogu ga govoriti i oni koji su često marginalizirani. Nitko ne smije biti isključen iz definiranja puta Crkve. Vjernici govore kako vide stanje Crkve i daju prijedloge o tome kako bi Crkva vjerodostojnije naviještala Gospodina. Stoga, iznimno je važno da vjernici sudjeluju u crkvenim inicijativama i da su svjesni prava i odgovornosti kao članova Crkve Isusove”, kazao je on.

„Što je to Sinoda koja se treba održati u Rimu 2023. godine, a čiju biskupijsku fazu ovom svetom misom danas započinjemo? Što se od nje očekuje? Što se od nje traži? Hoće li ostati samo na trajni spomen budućim generacijama vjernika subotičke Crkve ili će uroditi konkretnim plodovima te tako postati vidljivi znak prisutnosti Božjeg Duha u ovom u trećem mileniju? Nema sumnje da bi Sinoda trebala biti snažan poticaj Duha Svetoga našoj partikularnoj Crkvi, Subotičkoj biskupiji. Ona bi trebala biti zajednički hod pastira i vjernika u traženju i pronalaženju konkretnih rješenja na pojedine poteškoće i nedostatke koji su vidljivi u

našoj crkvenoj zajednici. Taj zajednički hod bio bi jak tijekom sinodskih rasprava koje bi se trebale održavati u cijeloj biskupiji tijekom naredne godine”, kazao je biskup Večerin u homiliji.

S obzirom na to da je u Pripremnom dokumentu Sinode sadržan i poziv da se za pripremnu fazu u partikularnim crkvama odredi poseban povjerenik i/li tim za kontakt u svakoj biskupiji, subotički biskup 11. studenog za razdoblje trajanja pripremnoga razdoblja Sinode, imenovao je biskupijsko povjerenstvo za sinodsko savjetovanje, s ulogom i zadaćama koje su opisane

i razrađene s pripadajućim uputama u Službenom priručniku sinode. U biskupijsko povjerenstvo za sinodsko savjetovanje imenovani su: **mons. Ferenc Fazekas**, generalni vikar, **dr. Ivica Ivanković Radak**, sudski vikar, **mr. Mirko Štefković**, ekonom i glasnogovornik biskupije, **mons. József Nagy**, arhiepiskop i župnik, **mons. Andrija Anišić**, arhiepiskop i župnik, **preč. László Pósa**, župnik, **vlč. Dragan Muharem**, župnik, **s. M. Hermína Kovács**, redovnica i **Zorica Svirčev**, katehistica. Voditeljem povjerenstva za sinodsko savjetovanje imenovan je **vlč. Róbert Pastyik**, kancelar. Prvo savjetovanje sa svećenicima hrvatskog govornog područja održano je 16. studenog u Župi Marije Majke Crkve u Subotici, a sa svećenicima mađarskog govornog područja 23. studenog u Župi svetog Antuna Padovanskog u Čantaviru. Svećenicima su predstavljene radni listovi koji će poslužiti za sinodalne rasprave. /Zv./

Stručni panel o 20 godina školskog vjeronauka u Srbiji

Na Pravoslavnom bogoslovskom fakultetu Sveučilišta u Beogradu 4. i 5. studenog organiziran je Međunarodni stručni panel „Dvadeset godina vjerske nastave u Republici Srbiji”.

Otvorenju skupa nazočili su dekan PBF-a u Beogradu **Zoran Ranković**, ministar prosvjete Srbije

Branko Ružić, predsjednik Međunarodne biskupske konferencije svetih Ćirila i Metoda zrenjaninski biskup **mons. Ladislav Németh**, reis-l-ulema Islamske zajednice Srbije **Sead Nasufović**, predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Srbiji muftija **Mevlud Dudić**, biskup Slovačke evangeličke Crkve u Srbiji **Jaroslav Javornik**, veliki rabin Srbije **Isak Asiel**, ravnatelj Uprave za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama u Ministarstvu pravosuđa Srbije **Vladimir Roganović** te istaknuti stručnjaci za pitanja odnosa Crkve, države i društva iz Srbije i inozemstva.

Nakon panela, objavljeno je zajedničko priopćenje. „U potpunom međusobnom suglasju i jednomišlju apeliramo na sve relevantne ustanove u državi da se takav status vjerske nastave u školskom sustavu što prije izmijeni i jednostušno izražavamo čvrstu nadu i dobru vjeru da ćemo zajednički s državom Srbijom, po ugledu i praksu iz vremena kad se vjeronauk vratio u učionice, uraditi sve što je potrebno da se sve nepravilnosti isprave u cijelosti i konačno riješi taj gorući problem srpskog društva i prosvjete.

Podsjećamo da je konfesionalna vjerska nastava najzastupljeniji model vjerske nastave u Europskoj uniji, primijenjen čak i u školama kojima zajedno upravljaju države članice Europske unije; taj model zahtijeva suradnju države, s jedne strane, i crkava i vjerskih zajednica s druge strane, kao ravnopravnih čimbenika. U okviru te suradnje, sadržaj vjerske nastave i primjerenost ponašanja vjeroučitelja u nadležnosti su crkava i vjerskih

zajednica prema kojima vjeroučitelji imaju obvezu odanosti. Sudjelovanje svakog vjeroučitelja u vjerskoj nastavi u svakom trenutku uvjetovano je odobrenjem Crkve, odnosno vjerske zajednice kojoj pripada.

U vezi s tim predlažemo:

– da vjeronauk ponovno dobije status predmeta, odnosno obveznog izbornog predmeta

– da se, po ugledu na Uredbu iz 2001. godine, nastava organizira na razini odjela, a ne skupina, bez obzira na broj prijavljenih učenika za nastavu, kao i da se satovi održavaju istodobno sa satovima alternativnog predmeta; da se izbor između vjerske nastave i nastave alternativnog predmeta vrši na početku 1. i na početku 5. razreda osnovnog obrazovanja, kao i na početku 1. razreda srednjeg obrazovanja, i da se zakonom predvidi da se roditelji, odnosno skrbnici učenika osnovne škole, odnosno učenici srednje škole, opredjeljuju između vjerske nastave i nastave alternativnog predmeta poslije prvog ili drugog tjedna školske godine tijekom kojih se organizira predstavljanje nastave i nastavnika iz oba predmeta

– da se zakonski regulira radno-pravni položaj vjeroučiteljica i vjeroučitelja, kao i da se omogući njihovo zaposlenje na neodređeno vrijeme, što je u neraskidivoj vezi s pravom Crkve, odnosno vjerske zajednice da povuče iz nastave vjeroučiteljicu ili vjeroučitelja koji je na njen prijedlog imenovan ako njen ili njegov rad u školi, ili postupci u zajednici izvan škole, nisu u suglasnosti s vjerskim učenjem te Crkve, odnosno vjerske zajednice

– da Crkve i vjerske zajednice mogu samostalno nadzirati ostvarivanje vjerske nastave u pogledu njene suglasnosti s vlastitim vjerskim učenjem.

Smatramo da cjelina predloženih rješenja predstavlja sveobuhvatni model koji u punoj mjeri osigurava poštovanje pojedinačnih i kolektivnih vjerskih prava i pune ravnopravnosti svih građana u Srbiji, po ugledu na rješenja konfesionalnog vjeronauka u Europskoj uniji.

Napominjemo da bi se samo zajedničkim radom državnih ustanova i tradicionalnih crkava i vjerskih zajednica u Republici Srbiji na konačnom rješavanju problema s položajem nastave vjeronauka, predavača i uređenja nadzora u obrazovnom sustavu Republike Srbije dugoročno pridonijelo općem dobru srpskog društva i prosvjete.

U Srbiji danas ima oko 450 tisuća učenika koji su se slobodno opredijelili za pohađanje vjerske nastave u školama te 1.602 pravoslavna vjeroučitelja, 247 iz dvije islamske zajednice, 131 iz Katoličke Crkve i 30 iz Crkava reformacije. /**Prema: spc.rs/**

Arhiprezbiteri i dekan Subotičke biskupije

Subotički biskup mons. Slavno Večerin imenovao je tijekom prijašnjih mjeseci arhiprezbitere četrnaest arhiprezbiterata i 12 dekanata Subotičke biskupije. Zvonik donosi popis nositelja službi dekana i arhiprezbitera u mandatima koji su im počeli teći.

Katedralni arhiprezbiter je mons. dr. Andrija Anišić, župnik Župe sv. Roka u Subotici, bački arhiprezbiter preč. Jakob Pfeifer, župnik u Odžacima i Apatinu, podunavski arhiprezbiter preč. György Juhász, kulski župnik, a potiski arhiprezbiter mons. József Nagy, župnik senčanske Župe sv. Male Terezije i župnik u Gornjem Bregu.

Dekan Apatinskog dekanata je preč. Árpád Verebélyi, župnik u Bogojevu i Doroslovu, Bačkog dekanata preč. dr. Marinko Stantić, župnik u Baču i

Plavnoj, a dekan Bačkotopolskog dekanata preč. Ferenc Brasnyó, župnik u Malom Idošu. Za dekana Bečejskog dekanata imenovan je preč. Károly Szungyi, župnik u Adi, za dekana Kanjiškog dekanata preč. dr. Károly Orcsik, župnik u Adorjanu, a za dekana Kulskog dekana preč. Tibor Zsúnyi, župnik u Srbobranu i Zmajevu. Za dekana Dekanata Novi Sad imenovan je mons. Attila Zsellér, župnik novosadske Župe Imena Marijina, za dekana Dekanata Senta preč. Nándor Bankó, župnik senčanske Župe Srca Isusova, a za dekana Dekanata Sombor preč. Josip Štefković, župnik župa Uzvišenja sv. Križa i Sv. Nikole Tavelića u Somboru. Dekani u trima subotičkim dekanatima su: Dekanat Subotica – Stari grad – preč. Szilárd Balcsák, Dekanat Subotica – Donji grad – preč. Željko Šipek, župnik subotičke Župe Marija Majka Crkve, a dekan Dekanata Subotica – Novi grad je mons. dr. Géza Zapletán, župnik Župe Isusa Radnika u Subotici. /M. T./

Mise zahvalnice za plodove zemlje u Vajskoj i Bođanima

U župi sv. Ilije u Bođanima i sv. Jurja u Vajskoj u prvoj nedjelji u studenom već godinama slavi se misa zahvalnica za plodove zemlje. Misno slavlje ove godine, 7. studenog, predvodio je župnik Goran Vilov. Župa svetog Jurja svoj oltarni prostor, osim plodova zemlje, ukrašava šokačkim, mađarskim i romskim nacionalnim motivima.

Darove: Bibliju, soju, kukuruz, žito, voće, cvijeće, povrće, zemlju, kruh, vino, vodu i hostije, uz prigodan

tekst, na oltar su prinijeli ministranti. Naš župljanin Joška Mišković pravi kipove, pa je i ove godine poklonio crkvi kip sv. Antuna. U homiliji župnik je istaknuo važnost misa zahvalnica te da za sreću nije potreban novac, već ono što nosimo u srcu. „Molitva zahvale najvažnija je molitva. Danas, kad slavimo

misu zahvalnicu, od nas se traži da činimo dobra djela, jer dobra djela otvaraju nam vrata nebeskog kraljevstva”, kazao je Vilov. Cijelo slavlje proteklo je u duhu zajedništva, zahvalnosti i radosti. Poslije popričesne molitve, svi zajedno otpjevali smo himan „Tebe Boga hvalimo”. /Amalija Šimunović/

Bračni jubileji u Maloj Bosni

Uz misijsku nedjelju, 17. listopada, u crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni slavljeni su i bračni jubileji. Svetu misu predvodio je župnik Dragan Muharem koji je pozvao jubilarce da još više godina provedu zajedno i da se i za pet godina ponovno nađu na istom mjestu.

Ove godine svoj bračni jubilej proslavilo je 16 bračnih parova. Svoj prvi jubilej, pet godina sakramenta ženidbe, proslavili su **Ana i Goran Gabrić**, **Ana i Petar Gaković**, **Nataša i Ivan Rukavina** te **Sandra i Marinko Tikvicki**. Deset godina kršćanskog braka proslavili su **Snežana i Ivan Moravčić** te **Marija i Josip Skenderović**. Dva bračna para, **Gordana i Ivica Tikvicki** te **Ljiljana i Imre Pernješ**, proslavila su 15 godina zajedništva. Srebrni jubilej proslavili su **Vesna i Zoran Ćakić**, a 30 godina zajedništva **Blaženka i Nenad Marcikić**, **Nada i Pere Ivković** te **Zorica i**

Andrija Bašić Palković. **Valika i Josip Vojnić Tunić** slavili su 35 godina braka, a 45 godina proslavili su **Antonija i Jakov Oračić**. Pedeset i 56 godina braka proslavili su ove godine **Otilija i Stipan Francišковиć**, te **Marija i Deže Matković**. Nakon svete mise prodavani su misijski kolači. Župnik je na kraju mise zahvalio marljivim ženama koje su napravile i upakirale 140 paketa kolača, od čije je prodaje, uz darove župljana, skupljeno 30.000 dinara. /**Larisa Skenderović**/

Blagoslov stogodišnjeg križa u ataru Male Bosne

Prije šest godina obnovljen križ krajputaš, koji su podigli **Antun Francišковиć** i **Kata Piuković** u ataru Male Bosne, a koji je postavljen 1921. godine, blagoslovljen je 17. listopada. Župnik župe u Maloj Bosni vlč. **Dragan Muharem** na poziv vjernika koji brinu o plodnim njivama koje okružuju križ, ponovno ga je blagoslovio, rekavši da je križ simbol muke i smrti, ali jednako tako i vjere i radosti, molitve za novi život.

Vjera je vodila pretke **Antuna Francišковиća** i **Kate Piuković** koji su prije 100 godina željeli imati ga u svojim njivama i podigli ga kao mjesto molitve kad nisu stizali do crkve. Osim tog križa, iste 1921. godine podignuti su u tome kraju **Pelhin križ** i **Đukićev križ**.

Danas, nakon 100 godina od podizanja križa, pitamo se stane li tko kraj križa u njivama, nešto mu šapnuti, pomoliti se, prekrižiti? Koliko li je samo križeva krajputaša u njivama, starih i oronulih, koji i dalje ponosno stoje čuvajući naše njive, usjeve, blagoslivljajući rad u njima. Vrijeme kad su križevi podizani bilo je zaista potpuno drugo vrijeme. Križ je služio kao „mala crkva“ svima koji nisu stizali do crkve. Ljudi su se češće okupljali oko križeva na zajedničku molitvu. Danas, kada je sve motorizirano, digitalizirano i suvremeno, i svi stižemo gdje god

poželimo vrlo brzo, križ je ostao sam – stari vjerni čuvar tog blaga vjere i ufanja. Sve brojne molitve i klanjanja zna samo on – stari križ u njivi. Vjerujem da pored modernih traktora, kombajna, strojeva za rad na njivama još uvijek ima onih ljudi koji će ugasiti stroj, stati s poslom i kratko mu reći sve one brige koje more jednog ratara, nade i molitve, da će roditi, da će zemlja biti blagoslovljena i rodna, a obitelj sretna. Stoga, ostavimo u nasljedstvo našim budućim generacijama, osim rodne grude, i vjeru, nadu i ufanje da dragi Bog vodi i upravlja naše živote putevima koji su samo Njemu znani. /**Marina Piuković**/

Oratorijanci u Bajmaku

Župa svetih Petra i Pavla Bajmaku 23. listopada bila je domaćin subotičkog oratorija. Devedesetero djece dobi od vrtića do krizmanika imalo je priliku upoznati se s načelom rada oratorija.

Zbog velikog odaziva, djeca su bila podijeljena u dvije skupine, mlađa od vrtića do četvrtog razreda i od petog do osmog razreda. Zbog dvojezičnosti župe, taj oratorij bio je izazov i za domaćine i za animatore. Djeca su se upoznala sa životom i radom don Bosca odlomkom iz filma, razgovorom s animatorima, molitvom, pjesmom, plesom i, naravno, igrom.

Evo dojмова neke djece: „Na tom sam oratoriju naučio da je jako važno da se djeca igraju, jer dok se

igraju, neće praviti probleme”. „Bilo mi je jako lijepo kad smo pjevali, animatorica nam je rekla da onaj tko pjeva, dvostruko moli. Od sada želim i ja pjevati u crkvi jer je to kao da sam dvaput molila”. „Otkrio sam da se i mi veliki od 15 godina i dalje volimo igrati! Već sam zaboravio kako je to dobro”. „Mnogo smo se smijali i jeli ukusne kolače”. „Nisam znala da je oratorij tako zabavan! Voljela bih kad bi bilo samo malo dulje”. Vrijeme nam je jako brzo prošlo, želim da idući put dulje ostanemo na župi”. „Nikada nisam bio na oratoriju, to mi je prvi put. Sve mi se jako svidjelo i želim opet doći”. „Nisam znao da se dečki koji prave probleme mogu popraviti ako im daš svoje povjerenje, to sam naučio u filmu o don Boscu”. „Svidjelo mi se kako se don Bosco ponašao s djecom iz zatvora, on je znao da im treba sloboda i da im netko vjeruje”. „Mnogo smo se igrali, najviše bi se svidjela igra ‘Crni čovjek’, a i ona druga s maramama u dvjema bojama. Moj tim je pobijedio”. „Svidjelo mi se kada smo plesali i pjevali na oratoriju. Volim plesati

i pjevati, nisam znala da se i to može raditi na župi”. „Jedva čekam idući oratorij, rekli su mi da će biti odmah idući mjesec! Radujem se!

Hvala našem kapelanu **vlč. Damjanu Pašiću**, župniku **preč. Róbertu Erhardu**, vjeroučiteljici **Mireli Vargi**, župljanki **Emese Hajnal** koja je prevodila cijeli oratorij na mađarski jezik, kao i svim vrijednim ženama koje su se odazvale i napravile ukusne zalogaje za svu djecu. Radujemo se i željno iščekujemo naredni! /V. M./

Oratorij u Žedniku

U župi svetog Marka evanđeliste u Žedniku 23. listopada održan je oratorij za oko 60 djece osnovnoškolske dobi iz te župe.

Od djece koja pohađaju školski vjeronauk, samo jedno ili dvoje djece iz svakog odjela nije došlo. Djeca su bila podijeljena u skupine po dobi i svaka je imala svoje animatore. Dok su se još radoznala djeca oku-

pljala, oratorij je započeo igrom „crni čovjek” kojoj su se sva djeca vrlo obručovala. Kako je tko dolazio, tako su se polagano uključivali u igru koja im je razbila tremu koju su imali prije početka oratorija. Bilo je tu pjesme, razgovora i plesa. Bilo je i molitve, a najviše onoga što djeca najviše vole – igre. Raznim igrama mogli više saznati i o poštenoj igri. Posebna pohvala išla je djecom kavalirima koji su u jednoj igri osvojili veliku čokoladu. Nju su darovali djevojčicama, koje su u istoj igri osvojile drugo mjesto i manju čokoladu. Hvala najljepše animatorima koji su izdvojili vrijeme za našu župu, župniku **vlč. Franji Ivankoviću**, našoj vjeroučiteljici **Mireli Vargi** i svim župljanima koji su pomogli za taj oratorij. Veselimo se narednom oratoriju i jedva ga čekamo. /M. V./

U Srijemskoj Mitrovici za biskupa zaređen mons. Fabijan Svalina

Glavni zaređitelj na misnom slavlju ređenja, na blagdan Krista Kralja, 21. studenog u katedrali u Srijemskoj Mitrovici bio je tajnik Svete stolice za odnose s državama nadbiskup Paul Richard Gallagher, a suzaređitelji đakovačko-osječki nadbiskup metropolit Đuro Hranić i srijemski biskup Đuro Gašparović.

Misu su suslavila još 23 (nad)biskupa i pedesetak svećenika. Nazočila su i dvojica pravoslavnih episkopa. Osvrnuvši se na geslo novog biskupa – *Super omnia Caritas* (Kol 3,14), predslavitelj je u homiliji utvrdio da je mons. Svalina „odabrao da bi svoju biskupsku službu vršio u svjetlu ljubavi, koja je, kako nas uči sv. Pavao, neizostavna za ulazak u Kristovo savršenstvo. To je obilježje svakog kršćanina, da snagom služenja i odvažnom bliskošću uprisutni ljubav kojom nas Krist ljubi. U Srijemskoj biskupiji, čija je povijest uvijek bila obilježena činjenicom da je smještena na granici između Zapada i Istoka, živi se i posebna karizma, osobito važna zadaća promicanja ekumenskoga dijaloga i njegovanja suradnje i zajedništva”, naglasio je nadbiskup. Citirao je i riječi sv. Ivana Pavla II. iz 1994. godine: „U ovim krajevima danas stavljenim na toliku kušnju, vjera mora ponovno postati snaga koja ujedinjuje i daje dobre plodove, poput rijeka koje protječu ovim zemljama. Kao što Sava, koja izvire u Sloveniji, protječe Vašom domovinom, nastavlja uz hrvatsku i bosanskohercegovačku granicu te u Srbiji utječe u Dunav. Dunav je druga velika rijeka koja povezuje hrvatsku i srpsku zemlju s velikim zemljama istočne, srednje i zapadne Europe. Te se dvije rijeke susreću, isto kao što su pozvani na susret i razni narodi koje one povezuju. To posebno moraju ostvariti

dvije kršćanske Crkve, Istočna i Zapadna, koje upravo u ovim krajevima oduvijek žive zajedno. U toj metafori rijeka možemo gotovo dohvatiti tragove puta na koji vas Bog poziva da njime kročite”, kazao je glavni zaređitelj.

Po završetku homilije, Svalina je izrekao svoje obećanje. Zatim je moljena litanija prošnja, uz prostraciju, te polaganje ruke na glavu od strane glavnog zaređitelja, a potom i ostalih biskupa, polaganje na glavu evanđelistara, molitva ređenja, mazanje glave krizmom, predaja Riječi Božje, stavljanje prstena i mitre te predaja pastirskog štapa. Svalina je zatim sjeo na biskupski sedes te izmijenio cjelov mira, odnosno znak mira naklonom s biskupima. Tijekom tog vremena pjevala se pjesma nadahnuta biskupskim geslom.

Novozaređenom biskupu obratili su se predsjednici HBK mons. **Želimir Puljić** i MBK sv. Ćirila i Metoda mons. **Ladislav Német**, u ime svećenika, redovnika i redovnica Srijema preč. **Blaž Zmaić** te u ime vjernika laika župljanka iz Šida **Ana Hodak**.

„U ovaj grad i biskupiju po uputi rimskoga prvosvećenika dolazim iskreno i predano – sa željom biti jedan od vas i živjeti među vama te da bih zajedno s vama bio dionik zajedništva, jedinstva, izgradnje, a nadam se i napretka. Jer povijest i tradicija, pa i duboka simbolika ovoga mjesta za kršćanski identitet, malo bi značili i bili bi sasvim nedostadni kad danas ne bismo zajedno učinili sve za postizanje tih vrijednosti. Kršćanske metropole, poput ove, oduvijek su bila sjecišta i stjecišta ljudi koji su složno živjeli ujedinjeni u različitosti, ali u istome kršćanskom duhu i identitetu. Svima zajedno zadaća nam je njegovati te graditi mostove među nama i ustrajati na onome što nas povezuje i ujedinjuje”, kazao je u svojem obraćanju, među ostalim, biskup Svalina.

Među brojnim uzvanicima na misi su bili izaslanica predsjednika Vlade Republike Hrvatske **Nina Obuljen Koržinek**, ministrica kulture, potpredsjednik Vlade Republike Srbije **Branislav Nedimović**, predsjednik Skupštine Vojvodine **István Pásztor**.

Liturgijsko pjevanje predvodili su: mjesni Katedralni zbor „Sveta Cecilija” (voditeljica: **mo. s. Cecilija Tomkić**), članovi katedralnog zbora iz Đakova (voditelj: **mo. Ivo Andrić**) i članovi Katedralnog zbora „Albe Vidaković” iz Subotice (voditelj: **mo. Miroslav Stantić**), uz orguljsku pratnju Stantića i instrumentalnu pratnju profesora glazbene škole „Petar Krančević” u Srijemskoj Mitrovici. /**Prema: ika.hr**/

U Rimu otvorena izložba „Srbija i Vatikan 1878. – 1914.”

Izložba „Srbija i Vatikan 1878. – 1914.”, koja govori o nastanku i razvoju bilateralnih odnosa dviju država, otvorena je u ponedjeljak, 18. listopada, na Papinskom lateranskom sveučilištu u Rimu.

Izložbu je pripremio Državni arhiv Srbije, a na svečanosti otvorenja govorili su tajnik Svete Stolice za odnose s državama nadbiskup Paul Richard Gallagher te ministar vanjskih poslova Republike Srbije Nikola Selaković. Nadbiskup Gallagher izrazio je nadu da će kontinuirano proučavanje povijesti međunarodnih odnosa potaknuti nove generacije da pridonesu izgradnji društva koje je sve više obilježeno međusobnom suradnjom i težnjom za općim dobrom. Otvarajući izložbu, ministar Selaković istaknuo je da je Srbija od početka svoje novovjekovne državnosti nastojala uspostaviti sa Svetom Stolicom učinkovitu komunikaciju da bi se pitanje odnosa među kršćanima u tom dijelu svijeta rješavalo na miran i moderan način. Prvi savjetnik u Veleposlanstvu Republike Srbije pri Svetoj Stolicu Srđan Miljković u razgovoru za *Vatican News* istaknuo je da je protekle godine obilježena stota obljetnica uspostave diplomatskih odnosa između Republike Srbije i Svete Stolice. „Uvjereni smo da ta važna izložba može dati značajan poticaj u daljnjem jačanju dobrih bilateralnih odnosa koji već postoje između Srbije i Svete Stolice”, zaključio je Miljković. /IKA/

Premijer Plenković primio mons. Fabijana Svalinu

Predsjednik Vlade RH Andrej Plenković primio je 14. studenoga u Banskim dvorima u Zagrebu novoimenovanoga srijemskoga biskupa koadjutora mons. Fabijana Svalinu i čestitao mu na imenovanju.

U izjavi za Hrvatski katolički radio nakon susreta, mons. Svalina istaknuo je da je s naslova službi koje je dosad obnašao želio zahvaliti premijeru i ministrima na dosadašnjoj plodonosnoj suradnji na raznim područjima te zamoliti podršku i u budućem radu i poslanju koje ima kao biskup koadjutor na dobrobit vjernika u Srijemskoj biskupiji. Premijer Plenković najavio mu je nastavak dosadašnje podrške hrvatskoj zajednici u svim nastojanjima u ostvarenju ciljeva koji su im važni. „A nama kao Crkvi važno je da možemo svoju evangelizacijsku dimenziju jasnije ostvarivati, a to je rast u vjeri”, istaknuo je mons. Svalina. /IKA/

Papa Franjo primio u audijenciju predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića

Papa Franjo primio je 15. studenoga u audijenciju predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića na početku njegova službenog posjeta Vatikanu, a razgovarali su o odnosima Katoličke Crkve i Republike Hrvatske te o političkom stanju u njezinu okruženju, s osobitom pozornošću na odnose u Bosni i Hercegovini.

Tijekom srdačnoga razgovora, iskazano je zadovoljstvo postojećim dobrim bilateralnim odnosima i namjera za daljnji razvoj suradnje. Razgovaralo se o međunarodnim i regionalnim pitanjima, uključujući i položaj hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Nakon audijencije sa Svetim Ocem, predsjednik Milanović sastao se s državnim tajnikom Svete Stolice kardinalom Pietrom Parolinom i tajnikom za odnose s državama nadbiskupom Paulom Richardom Gallagherom. Poslije audijencije u Vatikanu, predsjednik Milanović uputio se prema Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu. Predsjednika Milanovića i predsjedničku delegaciju svečano je primio rektor Zavoda Marko Đurin. /vatican.news/

Stalno vijeće Hrvatske biskupske konferencije o cjepivu protiv bolesti COVID-19

Stalno vijeće Hrvatske biskupske konferencije uputilo je poruku naslovljenu „Je li cjepivo protiv Covida-19 moralno prihvatljivo?!” Tom kratkom izjavom u duhu Isusova naloga „biti sol zemlje i svijetlo svijeta” biskupi žele pružiti svjetlo evanđelja u ovom izazovnom društvenom trenutku.

Biskupi u Izjavi ističu da cijepljenje ostaje sredstvom prevencije i suzbijanja transmisije zaraznog agensa, ali po naputku Kongregacije, ono „mora biti dobrovoljno” (br. 5). Posljednjih dana stvorilo se ozračje određenih pritisa na osobe koje su očitovale problem vlastite savjesti. Tematiziranjem gubitka radnih mjesta i socijalnog statusa zbog toga što se neki nisu cijepili, dodatno je opteretilo i poljuljalo povjerenje i društvenu klimu. Imajući u vidu da je temelj društvenog uređenja poštivanje čovjeka i njegova dostojanstva, biskupi smatraju potrebnim uzeti u obzir argumente i razloge pojedinaca koji iz opravdanih razloga isključuju mogućnost cijepjenja. U tom kontekstu sve mjere i odluke za sprječavanje širenja zaraze koronavirusom trebaju biti bez prisile i uvjetovanja, kako ističe i naputak Kongregacije, posebice u pogledu prava na rad, usluge i sudjelovanje u društvenom životu. Isto tako preporučuje se korištenje neinvazivnih metoda i drugih oblika testiranja. Biskupi pozivaju vjernike i djelatnike društvenog života da u sprječavanju zaraze od koronavirusa paze na dostojanstvo čovjeka i njegova ljudska prava da se ne bi stvorila diskriminacija u društvu. /IKA/

Proslavljen Dan rođenja bana Josipa Jelačića

Svečanim misnim slavljem i prigodnim programom u Petrovaradinu je 16. listopada proslavljen Dan rođenja bana Josipa Jelačića, jedan od četiriju praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji, u okviru kojeg je obilježen i početak radova na obnovi rodne kuće bana Josipa Jelačića.

Misno slavlje u crkvi sv. Jurja, krsnoj župi bana Jelačića, predslavio je zemunski župnik **vlč. Jozo Duspara** u koncelecijaciji sa svećenicima Srijemske i Subotičke biskupije. Uslijedio je prigodni program u Banovoj rodnoj kući u okviru kojeg su predsjednica HNV-a **Jasna Vojnić** i ministrica kulture **Maja Gojković** obojile na zidu siluetu lika Bana Jelačića, čime je simbolično obilježen početak radova na obnovi tog znamenitog objekta. U budućem zdanju nalaziti će se i jedini preostali očuvani predmet iz Banove kuće – luster – koji je upravitelju Zaklade **Darku Poliću** predao **vlč. Marko Kljajić**, bivši dugogodišnji župnik u Petrovaradinu koji je taj predmet uspio sve te godine očuvati. Program su svojim nastupima uveličali Komorni sastav „Kockice” Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama” i klapa „Jelačić” iz Petrovaradina.

Održan IV. Međunarodni festival tradicijskog pjevanja u Subotici

HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice organiziralo je IV. Međunarodni festival tradicijskog pjevanja koji je održan 16. listopada u svečanoj dvorani Centra.

Na Festivalu je nastupilo 12 skupina iz Srbije i Hrvatske, a strični žiri i publika proglasili su najboljom skupinom Žensku pjevačku skupinu udruge „Šokačka grana” iz Osijeka. Dodijeljene su i posebne nagrade i priznanja. Tako je posebno priznanje za scenski nastup uručeno KUD-u „Sijač” iz Lučkog (Zagreb), posebno priznanje za najperspektivniju pjevačku skupinu dobila

je Ženska pjevačka skupina Škole srpskog i balkanskog tradicijskog pjevanja **Bojane Nikolić**, za najperspektivnijeg interpretatora proglašen je **Milan Mutapčić**, a za najbolju solisticu **Aleksandra Milikić**. Kao prateći program Festivala, posjetitelji su mogli pogledati i izložbu koja je postavljena u dvorani prigodom 150. obljetnice od izlaska prvog broja

Bunjevačkih i šokačkih novina i Vile, čiji je pokretač i urednik bio biskup Ivan Antunović. Izložbu je priredio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a autorica je **Katarina Čeliković**.

Kazališni susret u Hrvatskom domu

U organizaciji HKUD-a „Vladimir Nazor” iz Sombora u Hrvatskom domu je 22. i 23. listopada održan 12. Međunarodni susret amaterskih dramskih društava.

Prvu večer publika je vidjela dvije predstave redateljice **Lee Jeftić**. Domaćini su odigrali komad „Oporuka”, a Dramski studio „Sanjari” iz Sombora predstavu „Društvo mrtvih pjesnika”. Narednog dana publici se predstavilo Sinjsko pučko kazalište iz Sinja komadom „A što rade Romeo i Julija” koji je režirao **Željko Viculin**, dok je Gradsko kazalište mladih iz Viteza odigralo predstavu „Pidžama za šestoro” u režiji **Marka Markovića**.

Izložba starih vezova u Fondaciji Matoš u Beogradu

Kreativna sekcija Hrvatske čitaonice „Fischer” iz Surčina organizirala je od 22. do 24. listopada u prostoru Fondacije „Antun Gustav Matoš” u Beogradu izložbu starih ručnih radova (s kraja XIX. i od početka XX. stoljeća) pod nazivom „Iz ormara naših baka”.

Cilj izložbe bio je predstaviti široj javnosti dio kulturne baštine koju surčinski Hrvati čuvaju kao

uspomenu na svoje prabake, bake i majke koje su nekad, u satima odmora od svakodnevice, prenosile na platno svoje najtanjanije osjećaje.

Prepekova jesen u Novom Sadu

HKUPD „Stanislav Prepek” iz Novog Sada priredilo je 23. listopada manifestaciju *Prepekova jesen* u Kulturnom centru Novog Sada. Tom prigodom predstavljeni su nagrađeni na natječaju za najbolje kratke priče na hrvatskom jeziku i dijalektima, koji raspisuje ta udruga.

Po izboru povjerenstva za ocjenu prispjelih priča, prvu nagradu osvojila je **Jelena Stanojčić** iz Zagreba, koja je napisala priču *Sine, jel ti to plačeš?*, koju je, uz zahvalnost, i pročitala. U glazbenom dijelu manifestacije, kojim je proslavljena 16. obljetnica djelovanja te udruge, pjevale su članice Ženske pjevačke skupine Prepeka te svirali Trio Kolmas iz Novog Sada.

Ruži Silađev nagrada Općine Apatin

Najznačajniju nagradu Općine Apatin, nagradu „24. oktobar” ove godine dobila je **Ruža Silađev**, književnica iz Sonte, kojoj je ta nagrada uručena za doprinos u književnom radu.

Ruži Silađev nagrada je uručena na svečanoj akademiji koja je održana 24. listopada, kada se obilježava Dan oslobođenja Apatina u Drugom svjetskom ratu. Uz nju, nagrađeni su i ravnatelj somborske bolnice **dr. Dragan Rastović** i **Vera Pavlović**, koji su priznanje dobili za humanitarni rad.

XXI. Festival bunjevački pisama održan online

Zbog nepovoljne epidemijske situacije, XXI. Festival bunjevački pisama snimljen je te premijerno prikazan 24. listopada na televiziji K23, internetom, Facebook profilom i YouTube kanalom udruge, kao i prošle godine.

Odlukom stručnog žirija pjesma *Čudno vrime Ivana Golubovića* iz Hrvatske koju je u aranžmanu **Pere**

Ištvančića izveo doajen hrvatske tamburaške glazbe **Stanko Šarić**, proglašena je najboljom pjesmom Festivala. Nagradu za najbolji aranžman dobio je **Zvonimir Tonković** za pjesmu *Starogradske noći*. Za najboljeg debitanta, pa i interpretatora Festivala proglašen je **Slaven Stilinović**. **Tomislav Vukov** dobio je nagradu za najbolji neobjavljeni tekst uglazbljen za festival za skladbu *Materice*. Kao i prošle godine, publika je glasala putem SMS poruka, koje su nakon emitiranja Festivala zbrojene te je tako po odluci publike najbolja pjesma s ovogodišnjeg Festivala pjesma pod nazivom *Bunjevka*, čiji je autor glazbe i aranžmana **Vojislav Temunović**, a otpjevala ju je debitantica **Iva Molnar**. Sve pjesme s Festivala snimljene su i na nosaču zvuka koji će se u prodaji naći krajem godine.

Obljetnica ŽPS Kraljice Bodroga iz Monoštoru

Ženska pjevačka skupina „Kraljice Bodroga” iz Monoštoru obilježila je 30. listopada 10. obljetnicu svog postojanja prigodnim koncertom pod nazivom „Tradicija u zrcalu Kraljica”, održanim u Domu kulture u Monoštoru.

Program je organiziran kao dio proslave Zavitnog dana koji se također svake godine održava u tome mjestu.

„Kraljice Bodroga” djeluju u sastavu Kulturno-umjetničkog društva Hrvata „Bodrog” iz Monoštoru koje obilježava i 20. obljetnicu od svog osnutka koji se dogodio nakon političkih promjena u Srbiji, kad su Hrvati s više hrabrosti počeli osnivati udruge i isticati svoj hrvatski nacionalno-kulturni identitet.

Na koncertu su, osim „Kraljice Bodroga”, nastupili i domaćini Muška pjevačka skupina „Bodroški bečari” i dječja pjevačka skupina te gosti iz Subotice, Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevačkih pisama”.

DRIM-fest u Subotici

Prvi međunarodni amaterski festival drame DRIM-fest, u organizaciji HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice, održan je 5. i 6. studenoga u dvorani Centra.

Prvoga festivalskog dana, u petak, 5. studenoga, na programu su bile dvije predstave – komedija „Džandrljivi muž, komentari” Dramske sekcije „Velimir Sandić Veljko” iz Doma kulture Sivac te komedija „Tvrdica” Teatra Fedra iz Bugojna. Sutradan, u subotu 6. studenoga, također su odigrane dvije predstave – komedija „Oporuka” HKUD-a „Vladimir Nazor” iz Sombora i komedija „Ne očajavajte nikad” Pozorišta „Dragoljub Milosavljević Gula” iz Petrovca na Mlavi.

Dan biskupije u Srijemskoj Mitrovici

U I. stoljeću prije Krista, rimska vlast osvojila je i zaposjela cijelo panonsko područje. Ono što je prije bilo, gotovo je sve uništeno. Ipak, naselja i gradovi koji su imali dobar položaj, odnosno strateški značaj, ne samo da su ostavljeni nego su se razvili. Takvim gradovima pripadala je Srijemska Mitrovica koja je nazvana „Sirmium”. Kršćanskom svijetu Sirmium je značajan zbog svojih mučenika koji nisu htjeli prijeći na bezboštvo, nego su ranije umrli za jedinoga pravoga Boga i Isusa Krista. Među mučenicima ističe se sv. Dimitrije, koji je bio rimski vojnik,

čak stožer, koji se obratio pravome Bogu. S obzirom na to da se nije htio odreći kršćanstva, mučen je i pogubljen. Sveti Dimitrije postao je zaštitnikom Srijema i Srijemske biskupije. U prošlom mjesecu, 26. listopada, proslavljen je u Mitrovici Dan sv. Dimitrija, Dan biskupije i ujedno 25. obljetnica biskupske službe mons. Đure Gašparovića. Biskup jubilarac predslavio je sv. misu s biskupima, svećenicima, uzvanicima i vjernicima grada i biskupije. Na danu biskupije, biskup Đuro Gašparović predstavio je novoimenovanog biskupa koadjutora mons. Fabijana Svalinu. Srijemska biskupija naša je susjedna biskupija koja uvijek ima kandidata u našoj ustanovi. Proslavi zaštitnika te biskupije i obljetnice biskupa Gašparovića prisustvovali su rektor i neki učenici „Paulinuma”.

Posjet biskupa Németa

Papa Franjo slavio je 10. listopada u bazilici sv. Petra u Vatikanu svečanu sv. misu s biskupima, predsjednicima biskupskih konferencija iz cijeloga svijeta za opću sinodu koja će trajati do 2023. godine. Otvorenjem sinode počela je prva faza XVI. redovite opće skupštine biskupske sinode, koja na čelu s Papom prozvana pro-pitivati o temi sinodalnosti kao odlučujućem putu za život i poslanje Crkve. Na otvorenju sinodalnog procesa, iz naše zemlje sudjelovao je predsjednik Međunarodne

biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda mons. László Németh SVD zrenjaninski biskup, koji je ujedno od rujna ove godine prvi potpredsjednik Europske biskupske konferencije CCEE-a. Na povratku s otvorenja sinodalnog procesa biskup Németh, prolazeći kroz Suboticu, posjetio je ordinarija subotičke biskupije, a nakon toga došao je i u naš zavod. Biskupa je primio rektor „Paulinuma” s kojim je razgovarao o sinodi i o aktualnom stanju svijeta i u nas, s kojim se suočavamo i u kojem moramo naći pravi put i rješenje. Nakon razgovora s odgojiteljima, biskup se susreo sa svojim kandidatima-sjemeništarcima koji pohađaju gimnaziju „Paulinum”.

Prvi kvartal u školi

Ministarstvo prosvjete propisuje četiri kvartala, odnosno tromjesečje za osnovne i srednje škole. Od kvartala najvažniji su polugodište i završetak školske godine. Prvo tromjesečje više je informiranog karaktera, jer su tek prošla dva mjeseca rada. Ipak, sjednica kvartala mnogo znači jer se razgovara o načinu rada i ocjenjuje se rad koji u daljnjem smislu treba voditi što boljem uspjehu učenika. Gimnazija „Paulinum” u svemu se ravna prema uputama i odredbama Ministarstva obrazovanja. Prvi kvartal, odnosno sjednica nastavnčkog zbora za klasifikaciju održana je 5. studenog s propisima i odredbama kriznog stožera u velikoj dvorani škole. Sjednicu je vodio ravnatelj gimnazije mons. József Miocs, a upute Ministarstva dao je naš profesor i ujedno nadzorni član Sjeveronobačkog okruga prof. Ottó Csorba. Na dnevnom redu, osim klasifikacije učenika, bilo je govora o promjenama plana i programa škole, koji se prilagođava prema odredbama ministarstva. U primjedaba profesora istaknuto je da se svakako trebamo držati epidemijskih mjera, ali da nastava na daljinu ne zadovoljava aktivno fizičko prisustvo i pravi školski rad.

Posjetitelji iz drugih škola

Svaka srednja škola ima tzv. „otvorene dane škole”, kao i sudjelovanje na Sajmu obrazovanja. Ta praksa vrijedi i za gimnaziju „Paulinum”. Prije svega, paulinci idu na susrete i predstavljanje škole, a „otvoreni dani” kod nas su prema najavi. Zbog koronavirusa u prošloj godini sve aktivnosti svedene su na najmanje. Unatoč tomu, posjetili smo neke škole, a na Sajmu obrazovanja prisustvovali smo virtualnim putem. U prošlom mjesecu našu školu posjetili su učenici osmog razreda iz grada i učenici Srednje škole „Dositej Obradović”. Posjetitelje su vodili naš odgojitelj i neki učenici koji su gostima pokazali zgradu „Paulinuma”. Proveli su ih kroz razrede, prostorije za vježbe i razne aktivnosti, dvorane i rekreativne prostore. Goste je primio rektor zavoda u kapeli sjemeništa i govorio im je o povijesti „Paulinuma” i o sadašnjem statusu škole, kao i o funkcioniranju te jedine katoličke škole na našim prostorima.

Svjetski dan siromaha u Srbiji: Dan Caritasa

„Ne bojte ih se – nego ih grlite...”

1. Revolucija u kojoj ne padaju glave, nego se obnavljaju srca – žarišta civilizacije

Ove, 2021. godine, već peti put slavimo Nedjelju siromaha. Ona se obilježava u nedjelju prije posljednje nedjelje u crkvenoj godini, a to je prije svečanosti Krista Kralja. Kao da bi nas Majka Crkva time upozorila: Krist Kralj primit će te na prijelazu u vječnost: „Jesi li sve, osobito siromašne, volio mojom ljubavlju?” I što ćemo onda – u tom najsudbonosnijem trenutku života – odgovoriti? Budući, naime, da me je Riječ života pozvala iz ništavila u život, moj posljednji čin na zemaljskom putu može biti samo odgovor na sva pitanja. Sveti Otac papa Franjo doslovno nam je u dirljivoj poslanici za taj dan ponudio bezbroj nadahnuća. Da u toj „šumi” poruka ne bismo previdjeli glavno „drvo saznanja”, evo vam nekoliko konkretnih prijedloga. A prije tih konkretnih prijedloga, pokušajmo se osobno uvjeriti da Isus Krist svojim životom omogućuje nešto doista revolucionarno: da nas siromaštvo može uvesti u najviše bogatstvo. U bogatstvo osobne i društvene zrelosti. Jer izazov siromaštva može mi pomoći da zaživim najveću ljubav i tako u toj pustinji siromaštva otkrijem najveličanstveniju energiju budućnosti. To potvrđuje povijest tolikih svetaca...

2. Svekolika mudrost: Staviti se na pravi put

Tko će naći vremena vrlo pažljivo i sabrano pročitati i promisliti o čitavoj Papinoj poslanici? Daj Bože da svi to učinimo. A onda... kada je pročitamo? Bojim se da ćemo ostati tako očarani ljepotom razmišljanja da nećemo naći načina kako dalje postupati. Za to je nužno potrebno:

a) Papinu poslanicu *Siromaha svagda imate uza se* (Mk 14, 7) treba pažljivo proučavati u zajednici; na primjer – u zajednici obitelji, u zajednici župnog pastoralnog vijeća, u zajednici suradnika župnog Caritasa, u redakcijama pojedinih medija itd. U tom *krugu* treba pronaći konkretne *putove* ili *načine* provođenja poruke.

b) Kamo sreće kada bi svaka župa u dekanatu pomno proučila bar jednu točku poslanice, a ima ih devet! Kakav bi divan buket akcijskih programa saznao svaki dekanat ako bi cjelovito proučio i konkretizirao svaku od devet točaka i to prihvatio kao dekanatski projekt svjedočenja. To isto trebalo bi vrijediti za redakciju svakog medija, ili redovničku zajednicu, ili neki duhovni pokret... Nikako ne smijemo dopustiti da – očarani

– ostanemo „bez daha”, „bez riječi”, bez čina, bez promjene svojih odnosa i načina života.

3. Samo svi zajedno – postavljamo Crkva

Pomislmo, braćo i sestre, što bi to značilo kad bi svi dekanati javili biskupiji (ili biskupijskom Caritasu), a sve biskupije središnjem Caritasu – što su ustanovili u zajedničkom proučavanju, što će učiniti, kako provesti program novih aktivnosti, odnosno kakav stav odsad nadalje zauzeti prema čitavoj našoj stvarnosti?! U tom slučaju Katolička Crkva u Srbiji prodisala bi novom snagom Duha Svetog, cirkulacija evanđeoske ljubavi prekrila bi svaki organ mjesne Crkve, svaku kapilaru u tijelu Crkve, a na licu naše zajednice nastao bi se optimizam uskrsnuća. Tada bismo iskustveno osjetili da je naš preobražaj samo u zajednici, u jedinstvu srca i duše. Već dosad upravo se na području Caritasa najjače očitovala jedna jedinstvena Katolička Crkva u Srbiji. Naša rascjepkanost po kanalima nacionalnosti, obreda ili kulture stvarala bi samo pustinju i smrt...

4. Svjedoče samo vidljiva dobra djela

Papina poruka duboko prosvjetljuje naše umove, motivira našu volju, budi sjećanja na tolike mogućnosti, ali uz to treba voditi konkretnim dobrim djelima...

– Svaki pojedinac, svaka obitelj, svaka zajednica pronaći će mnoštvo načina...

– Ali zašto se ne bismo, na primjer, sjetili svojih starih računala, starih mobilnih telefona... Mogu li još nekome koristiti? Pojedine dijelove možemo prodati i pomoći siromašnima. Tako ćemo očistiti svoju okolinu i obdariti bližnje.

– Ima još mnogo drugog *otpadnog* materijala koji možemo reciklirati, prodati u dijelovima i tako učiniti dvostruko dobro djelo.

– Ako u našoj župi još nema organiziranog ogranka Caritasa, sigurno se mogu sastati tri osobe i načiniti prvi korak: na primjer – organizirati krunicu za siromašne; razgovor o svim mogućnostima, posjet bolesnicima, pitati druge za savjet...

Ukratko, u nedjelju, 14. studenog ove godine, svi zajedno bit ćemo na svetim misama, u čitanju Papine poruke na Radio Mariji i telefonskim savjetima. I držat ćemo se preporuke sv. Ivana Zlatoustog: „Siromaha se ne bojte – nego ih grlite”.

† Stanislav Hočevar,
nadbiskup i metropolit beogradski

Razgovor s Darijom Šehićem, dvostrukim pobjednikom „HosanaFesta”

Volio bih da se Bog koristi mojim pjesmama

Darijo Šehić rodnom je iz Sarajeva. Godine 1992., kad je rat počeo, došao je u Novi Sad, odakle mu je podrijetlom majka, i tu nastavio srednju školu. Tijekom srednje škole, humanitarnim radom Protestantske evanđeoske Crkve, prvi put neposredno se susreće s porukom evanđelja. „Tu sam doživio obraćenje, povjerovao u Boga, predao svoj život Njemu, doživio promjenu i osjetio da to treba biti moj životni poziv. Nakon srednje škole pohađao sam biblijsku školu u Bačkom Petrovcu, a nakon toga studirao na Teološkom fakultetu u Osijeku, te potom završio master studij na Teološkom fakultetu u Novom Sadu. Nakon studija teologije, dodatno sam završio i studij ekonomije u Subotici. Prevagnuo je, ipak, nakon svega, angažman u duhovnom području te sam formalno pastor u evanđeoskoj crkvi ‘Vrata života/Life Gate’ u Novom Sadu.”

Zvonik: Koliko je Vaše služenje u Crkvi povezano s Vašim glazbenim angažmanom? Na koji način Vaša crkvena zajednica pridaje značaj glazbi kao načinu slavljenja Boga?

Darijo Šehić: Napraviti ću usporedbu. Ono što sam primijetio i znam jest da mnogo glazbe sa Zapada, koja proistječe iz evanđeoskih crkava, uzima maha svugdje. Ta glazba prevodi se u Hrvatskoj i u katoličkim Crkvama, gdje je slavljenje glazbom zastupljenije i jače nego u evanđeoskim crkvama u toj zemlji. Možda griješim, ali sigurno je jače nego među evanđeoskim crkvama u Srbiji. Broj pregleda i slušanja neke pjesme u evanđeoskom krugu je, primjerice, 5.000 – 6.000, a od strane katoličke skupine pri nekoj zajednici je 150.000 – 200.000, što govori o velikoj mreži ljudi koja to prati. To je jedan vid buđenja i mene osobno oduševljava. Znam mnogo ljudi u Hrvatskoj koji tako rade. Kad je u pitanju Evanđeoska Crkva, glazbeni dio zauzima polovicu bogosluženja, ovisno o pojedinim zajednicama, a drugi dio je poduka i propovijed praćena molitvom te večera Gospodnja. Samo prisustvo glazbe u bogoslužju jako me je privuklo. Moj prvi posao u crkvi bio je glazba i prvo sam u crkvi čuo pjesme – ostalo nisam zapazio. Glazba mi je dotakla srce! Tu sam i krenuo baviti se sviranjem, učenjem pjesama i onda sam počeo služiti, prvo djeci u nedjeljnim školicama, a onda na tinejdžerskim i omladinskim satima, nakon čega sam postao vođa slavlja. Sviram gitaru i bas gitaru te pjevam. Prije sam služio u crkvi „Kršćanska zajednica”. To je bila veća zajednica u kojoj sam bio zadužen za tridesetak ljudi u sastavu, glazbenika i pjevača. Mnogo smo radili na razvitku glazbe te snimili četiri CD-a pod nazivom „Hvala ti”. Tu se razvijao moj glazbeni rad: prevođenje pjesama, pisanje te uvođenje pjesama u bogoslužje. Ljudima se to svidjelo i od tada sudjelujem u raznim događanjima, gostovanjima i konferencijama.

Zvonik: Katolici koji ovo čitaju možda će se sresti s nekoliko novih naziva. Što su ljetne škole? Tko su polaznici, što je cilj? Što je kršćanska suvremena pop-glazba?

Darijo Šehić: Kršćanska suvremena pop-glazba najpribližnija je mladima jer je to ono čemu su već izloženi i na što su naviknuli. Kod nas u Srbiji, mnogi ljudi budu šokirani da uopće postoji neka glazba suvremene vrste koja govori o Bogu. U pravoslavnim crkvama postoje pokušaji osuvremenjivanja glazbe, ali to zasigurno nije uzelo maha. Budući da je suvremena glazba, koja prati suvremene trendove sa Zapada, dio bogoslužja, smatrali smo da je to jedan način na koji možemo, na prvom mjestu djeci, prenijeti prave vrijednosti, u smislu morala, i pokušati ih oplemeniti onim što čitamo

u Svetom pismu. Ljetna škola *rock`n`rolla* u Novom Sadu postoji osam godina. Iz nje se izrodila glazbena škola – *LifeGate* radionice. Iz tog rada sada se oblikovao pomladak: *LifeGate Teen Band* koji svira suvremenu *pop-rock* glazbu, uz gospele ili duhovne pjesme.

Zvonik: Kako ste stigli na „HosanaFest”? Jeste li već sudjelovali na festivalima duhovne glazbe u Hrvatskoj, poznajete li tu scenu?

Darijo Šehić: Na „HosanaFest” došao sam prvi put 2019. godine po pozivu prijatelja Andreja Grozdanova iz Rijeke. On me je, putem poznanstva s Marinkom Stantićem, pitao poznajem li neke autore odavdje koji bi mogli sudjelovati. Imao sam jednu pjesmu koju sam snimao i htio objaviti te sam nju odabrao za prijavu. Tada sam dobio nagradu za najboljeg debitanta. Poznanstvo sa Stantićem se razvilo. On me je pitao imam li još pjesama i mogu li još nekog pozvati. Pozvao sam potom još par njih koji se bave glazbom i pripadaju protestantskom i evanđeoskom miljeu, ali nemaju gdje svoju glazbu predstaviti, osim u crkvama i na internetu.

Zvonik: Odakle dolazi Vaša motivacija? Vaši tekstovi prožeti su Svetim pismom, no što Vas posebno privlači?

Darijo Šehić: Motivi su zasnovani na onome što sam pročitao u Svetom pismu ili dobio ideju za proučavanje, propovijed ili iz neke knjige koju sam čitao. Sve su to tumačenja svetopisamskih

istina koje su mi u stanovitom trenutku dotaknule srce. Vjerujem da ih je Bog stavio u moje srce i pretočio u jednu sliku, siže, priču. To mogu biti poglavlja knjige koju sažmem u jednu sliku i prenesem tu ideju. Kako se to događa, ne mogu objasniti. Pjesma koja je pobijedila na „HosanaFestu 2020.” došla mi je u dahu. Čitao sam jednog jutra Bibliju, našao u Djelima apostolskim sliku gdje Petar prilazi čovjeku prosjaku kod hramskih vrata i govori mu: „Srebra i zlata nema u mene, ali što imam – to ti dajem”. Došla mi je ideja da svaki čovjek može reći: „Nema u meni ni srebra ni zlata, ali ono što imam, mogu dati ljudima oko sebe, mogu ih motivirati svojim životom i primjerom da ustanu i da hodaju u svakom smislu”. Bilo bi sjajno vidjeti da Bog kroz nas iscjeljuje ljude. Vjerujem i u ta čuda. Nisam ih mnogo vidio, ali vjerujem. Mnogo puta naše riječi mogu sasjeci ili podići ljude. Meni je najveća nagrada kad mi ljudi kažu: „E, ta pjesma me je baš pogodila u srce”. Mislim da je ta pjesma onda dobila i ruke i noge i da ju je Bog uporabio. Vjerujem i vidim, slušanjem svojih pjesama, da iza svega stoji Bog i Njegov duh.

Zvonik: Izdajete li još uvijek CD? Kako i gdje se mogu čuti Vaše pjesme?

Darijo Šehić: Imam objavljen CD „Samo da ti kažem” i CD božićnih pjesama. CD se može dati ljudima,

Meni je najveća nagrada kada mi ljudi kažu: „E, ta pjesma me je baš pogodila u srce”. Mislim da je ta pjesma onda dobila i ruke i noge i da ju je Bog uporabio. Vjerujem i vidim, slušanjem svojih pjesama, da iza svega stoji Bog i Njegov duh.

ali izlazi iz uporabe i uglavnom su automobili ostali mjesta gdje se može slušati glazba s CD-a. Vjerojatno će i to nestati. Boljeg je kvaliteta glazba koja se može naći na specijaliziranim platformama za koje se plaća pretplata (Spotify i sl.).

Zvonik: Što bismo mi katolici mogli naučiti iz glazbenih vidova bogoslužja u evanđeoskim crkvenim zajednicama?

Darijo Šehić: Nema pogriješnog načina slavljenja Boga. Bog je dao raznolikost izražaja. Ohrabrujem mlade da nastave raditi, da se bave instrumentima, da putem zajedničkog sviranja služe Bogu, da se oprobaju u pisanju autorskih pjesama koje mogu izvoditi na festivalima

Kršćanska suvremena pop-glazba najpribližnija je mladima jer je to ono čemu su već izloženi i na što su naviknuli. Kod nas u Srbiji mnogi ljudi budu šokirani da uopće postoji neka glazba suvremene vrste koja govori o Bogu. U pravoslavnim crkvama postoje pokušaji osuvremenjivanja glazbe, ali to zasigurno nije uzelo maha. Budući da je suvremena glazba, koja prati suvremene trendove sa Zapada, dio bogoslužja, smatrali smo da je to jedan način na koji možemo, na prvom mjestu djeci, prenijeti prave vrijednosti, u smislu morala, i pokušati ih oplemeniti onim što čitamo u Svetom pismu.

i raznim drugim mjestima. Svaki taj zajednički projekt ujedinjuje. Nekada je to važnije i bolje negoli glazba na bogoslužju.

Ne koriste se sve protestantske crkve suvremenom glazbom. U nekim razdobljima takva glazba bila je odbacivana i onda je ona polako, s mladim ljudima koji su dolazili Bogu, prepoznata kao sredstvo komunikacije, univerzalno sredstvo za mlade, za one koji dolaze u crkvu i za one koji još ne poznaju Boga. Bolje je raditi na bilo kojoj razini i padati pa ustajati, nego ne raditi ništa. Nailazio sam i na razumijevanje, i na nerazumijevanje, i na ohrabrenje, i na obeshrabrenje.

Zvonik: Organizacijski smo slabi, po nadarenosti jaki. Kako organizacijski riješiti izražavanje nadarenosti?

Darijo Šehić: Vraćam se u 2006. kad smo u zajednici u kojoj sam radio pokrenuli Festival autorskih pjesama, ne znajući koliki potencijal postoji u evanđeoskim crkvama, koliko je ljudi koji snimaju, rade

pišu, a nemaju gdje to prikazati. Tada je to bilo složeno, uspjeli smo ga organizirati dvije godine zaredom. Bilo je složeno kad je u pitanju tehnologija, slali smo snimke na kazetama. „HosanaFest” radi veliku stvar i to je dostignuće kojem odajem počast. Motivirati toliki broj ljudi da bude na toj razini vrlo je veliki značaj. Mislim da je to rezultat trajanja. Poručujem Marinku i suradnicima da nastave dalje raditi – može biti samo bolje. Onaj tko nije organizirao nešto, ne može znati koliko to može biti složeno. To je izazov kršćanske ljubavi, da se pokažemo i kad je teško. Volio bih da se kod nas pokrene jedan festival koji će biti otvoren za sve koji se bave duhovnom glazbom. Samo suvremenom ili biti otvoren za sve, ostaje da se odluči. Neka to izađe u javnost i neka motivira druge. Bog time može mnogo uraditi. Treba nam susreta i revijalnog karaktera. To je stvar volje, organizacije, potpore, marketinga, netko to mora zapeti i zagristi od početka do kraja. Neka Bog blagoslovi ljude koji se žele time baviti.

Zahvala Bogu za plodove zemlje u Župi uskrsnuća Isusova

U nedjelju 7. studenog, svečanim euharistijskim slavljem zahvalili smo Bogu za plodove zemlje u Župi uskrsnuća Isusova u Subotici.

Župnik **Vinko Cvijin**, po primjeru evanđelja o „udovici koja je, ubacivši novčić, ubacila više od svih“, govorio je o ispravnom vrednovanju onoga što imamo i onoga što dobivamo. Potaknuo je župljane da promisle koliko daju sebe Bogu, koliko ulažu sebe u svoju obitelj, u svoja prijateljstva, u svoj rad. **Josipa Dević** i **Ksenija Horvacki** uredile

su oltar za tu prigodu. U prikaznoj procesiji sudjelovali su mladi u nošnji, a nakon procesije, tamburaši naše župe počastili su nas pjesmom „Blagoslovljena ova zemlja“. Nakon misnog slavlja upriličeno je druženje u župnom domu. /**Emina Kujundžić**/

Bračni jubileji u Župi uskrsnuća Isusova

U Župi uskrsnuća Isusova u Subotici 14. studenog svečano je obnovilo bračne zavjete i zahvalilo Gospodinu za bračnu vjernost devet parova.

Đurđica i Antun Mihajlović proslavili su zlatnu obljetnicu kršćanskog braka, **Cecilija i Antun Ivković** Ivandečić 45 godina, **Đurđica i Oliver Orčić**, te **Vesna**

i **Goran Francišković** srebrnu obljetnicu, a **Milanka i Dejan Dulić** 20 godina. **Marina i Nedeljko Cvijanov** proslavili su 15 godina vjenčanja u crkvi, kao i **Lidija i Dejan Drobac**, dok su za pet godina braka Bogu zahvalili **Sanela i Ivan Romić**, te **Nada i Josip Gabrić**. Župnik **vlač. Vinko Cvijin** poželio je bračnim drugovima da u svom razmišljanju o zahvalnosti posvijeste sebi da nam je sve darovano: brak, bračni drug, obitelj, djeca te da je osjećaj ljubavi i prihvaćenosti u zajednici vrijednost koja nas nosi tijekom života! /**Katehetski odjel Župe uskrsnuća Isusova**/

Nedjelja, 5. 12. 2021. DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ČITANJA: Bar 5,1-9; Ps 126,1-2ab.2cd-3.4-5.6; Fil 1,4-6.8-11; Lk 3,1-6

„Najveći je grijeh odsustvo radosti” – govori jedan od duhovnih otaca kršćanskog Istoka. U tom tonu piše i prorok Baruh. Naime, on svoj tekst piše u razdoblju babilonskog sužanjstva, najveće katastrofe izabranog naroda u kojoj je Hram uništen, a narod protjeran sa svoje zemlje. Ako samo malo promislimo o vlastitu životu, priznat ćemo da je svatko od nas imao svoje babilonsko sužanjstvo – trenutke kad smo sve što je vrijedno izgubili. U takvim situacijama, nama i izrael-skom narodu obraća se prorok Baruh. *Skini, Jeruzaleme, haljinu tugovanja i nesreće... Djeca se tvoja sabiru od istoka do zapada, na zapovijed Svetoga, radujući se što ih se spomenuo Bog. Otišli su od tebe pješice, vodio ih neprijatelj, a gle, Bog ih tebi vraća nošene u slavlju, kao djecu kraljevsku.* Sve ono što si izgubio, Bog ti stostruko vraća. Ne boj se! Evanđelist Luka želi nas pripremiti na ostvarenje tog obećanja proroka Baruha. Istina, Bog nas nije zaboravio, ali hajdemo se pripremiti za trenutak kad će nas susresti/pohoditi. Za dragog gosta čovjek se uvijek posebno sprema. Kako li tek onda treba za Boga spremati svoj život?

Nedjelja, 12. 12. 2021. TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ČITANJA: Sef 3,14-18a; Iz 12,2-3.4bcd.5-6; Fil 4,4-7; Lk 3,10-18

Pokora je zapravo tako jednostavna. Učini to što možeš i to čini srcem, ljubavlju. „Uzalud je trsiti se u tolikim vanjskim djelima ako ti nedostaje Ljubav. – To je kao šivati iglom bez konca. – Žalosno je ako si na kraju obavio ‘svoj’ apostolat, a ne ‘Njegov’ apostolat!”, reći će sv. Josemaria Escriva. Kad Bog svojim darovima potrese naš život, prirodna je reakcija predanje sebe Bogu i odricanje od svega nepotrebnog. Tek tada smo pripralni primiti u potpunosti Boga – Isus donosi Duha Svetoga koji je obećan za posljednja vremena nama, raskajanim grešnicima. To je cilj našega života – biti otvoreni Duhu Svetom koji nas uvijek potiče na dobro. To je put radosti. Onda nas čak ni „oganj” ne straši, ne jer silni smo i možemo sve sami, nego jer vjerujemo i znamo da nas vodi Bog – Ljubav.

Nedjelja, 19. 12. 2021. ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ČITANJA: Mih 5,1-4a; Ps 80,2ac i 3b.15-16.18-19; Heb 10,5-10; Lk 1,39-45

Često se mučimo u duhovnu životu, dok molimo, prolaze nam razne misli glavom, teško opraštamo, žalimo se na probleme života, nerado postimo. Rješenje stane u jednu riječ – vjera. Tumačeći susret Marije i Elizabete, papa Franjo govori nam: „Marija je blažena jer je povjerovala: susret s Bogom plod je vjere”. Povjeruj i ti da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina. Povjeruj da te Bog nije zaboravio. Povjeruj da ti je oprostio grijehe. Povjeruj da je Bog s tobom.

Subota, 25. 12. 2021. ROĐENJE GOSPODINOVO. BOŽIĆ

ČITANJA: Iz 52,7-10; Ps 98,1-6; Heb 1,1-6; Iv 1,1-18

Na svetkovinu zemaljskog rođenja Isusa Krista, Crkva pred nas stavlja tekst početka Ivanova evanđelja. Jako dobar uvod u taj tekst čine čitanja proroka Izaije i psalam 98., koji navješćuju razlog radosti – *Svi krajevi zemlje vide spasenje Boga našega.* Bog je doista dotaknuo zemlju.

Evanđelist Ivan kao da gleda na sav stvoreni svijet retrospektivno – unatrag. Stvoreni svijet postoji, ali smisao – razlog postojanja stvorenog svijeta stariji je od samog svijeta. Koji je smisao? „Konačno, u ove dane progovori nama u Sinu” – osoba Isusa Krista. Ne neki lik iz povijesti, mitologije ili priča, nego stvarni, živi Isus Krist, kralj svega svijeta.

Zbog toga samo u njemu imamo život – istinski život. *Samo je u Bogu mir, dušo moja,* pjeva psalmist. No nije li to iskustvo i svakoga od nas? Kada smo otvoreni Božjim planovima, događajima u našim životima koje nismo sami izazvali, bez obzira na to bili oni dragi ili bolni, zar nemamo onda mir i radost koje nam nitko ne može oduzeti?

„Od punine Njegove svi mi primismo, i to milost na milost.” Može li više? Bog sam dariva se čovjeku, u Betlehemu prije 2000 godina, ali i danas, svaki dan u euharistiji. Doista, može li više?

Euharistijska služba, XII. dio

Središte i vrhunac čitavoga slavlja

Završila se darovna molitva te slijedi „središnji dio i vrhunac čitavog slavlja” (OURM 78) – *euharistijska molitva*, tj. molitva zahvale i posvećenja. Započinje svečano, dijaloški; izmjenjuje se poklik svećenika i odgovor puka: *Gospodin s vama, Gore srca, Hvalu dajmo*. Predslavitelj poziva narod da molitvom i hvalom uzdigne srca ka Gospodinu te ga pridružuje svojoj molitvi koju u ime cijele zajednice upravlja Bogu Ocu po Isusu Kristu u Duhu Svetome. Smisao je te molitve da se cijeli zbor vjernika sjedini s Kristom u ispovijedanju čudesnih Božjih djela i u prinošenju žrtve. Euharistijska molitva zahtijeva da je svi slušaju s poštovanjem i u tišini (usp. *Isto*).

DIJELOVI EUHARISTIJSKE MOLITVE

1. Uvodni dijalog; početak svakog velikog i važnog događaja obilježava pozdrav. No to nije tek obični, kurtoazni pozdrav, već prizivanje u svijest da je Svevišnji prisutan – *Gospodin (jest) s vama!*

Dijalog se nastavlja pozivom *Gore srca* (ne *gòre srca*, nego *góre srca*, jer bi inače trebalo umjesto *Imamo kod Gospodina* odgovoriti *Zovite vatrogasce!*). Tim usklikom prizivamo u svijest da naša srca pripadaju Gospodinu, da je ta naša zemaljska liturgija povezana s onom nebeskom, bilo da se nebeska „snizuje” do naše zemaljske, bilo da se zemaljska „uzdiže” do nebeske.

Slijedi poziv *Hvalu dajmo...* U grčkom izvoru ta riječ sadrži izraz *eucharistein* (euharistija, davanje hvale).

Dijalog se nastavlja svečanim odgovorom puka *Dostojno je i pravedno*. Pridjev *dostojan* (grč. *axios*) upotrebljavao se u starini u vrlo svečanim zgodama, npr. kad se proglašavao novi car ili kralj, pri izboru biskupa, pri proglašenju neke saborske odluke i sl. Tu svečanost riječ zadržava i ovdje.

2. Predslovlje; (lat. *praefatio*, grč. *anaphora*) prvi je i uvodni dio euharistijske molitve. Tu se Bogu daje hvala za čitavo djelo spasenja ili, u neke dane, blagdane i vremena, za neki poseban vid spasenja. Promjenjivost i prilagodljivost posebnim prilikama i liturgijskom vremenu još mu više povećavaju značenje. Završni dio predslovlja prijelaz je pjesmi-pokliku *Svet*, svom logičkom zaključku. Time se povezuje zemaljsko slavljenje s nebeskim. Novi misal je, u usporedbi s prethodnim,

znatno obogaćen predslovljima. Prethodni je imao 16 predslovlja, a sadašnji ih ima preko 80. Priča se o jednome od najvećih klasika glazbe, o Josephu Haydnu, da je kazao da bi cjelokupno svoje skladateljsko stvaralaštvo dao kad bi mogao biti autor jednog jedinog predslovlja. Mislio je pritom na gregorijanski napjev. To bi se moglo reći i tekstovima. Svečanim akordima predslovlja počinje Gospodinov supstancijalni dolazak. Možemo, stoga, reći da cjelokupna euharistijska molitva, počevši od predslovlja, jest pretvorba, ne samo onaj dio kada izgovaramo riječi ustanovljenja „Uzmite i jedite...”.

3. Svet; naše skromno hvaljenje Boga odzvanja zajedno s hvalom anđela i svih nebeskih bića. Nazivanje Boga tripot *Svetim* (*trishagion*) ne shvaća se u moralno-etičkom smislu, nego se odnosi na Božju onostranost, transcendenciju. On je *Sabaot* (hebrejska riječ koja znači „nad vojskama”, misleći tu na duhovna nebeska bića). Prije pretvorbe, prije nego kleknemo, izgovaramo taj tajanstveni, trostruki *Svet*. Kažem tajanstveni, jer je prorok Izaija doživio jedno mistično iskustvo, mistično viđenje i pokušava to opisati. Naime, dok je bio u hramu na molitvi, vidio je Jahvu na uzvišenom prijestolju. Uz njega su stajala anđeoska bića, tzv. serafini, što u prijevodu s hebrejskog znači „goruće munje”. I ti serafini toliko su gromoglasno klicali Bogu (taj trostruki *Svet*) da je to ličilo na potres. Izaija se prestravio; za jednog čovjeka to je bilo zastrašujuće. I sam to kaže: *jao meni, propadoh!* Izaija je vidio nebesku liturgiju, a svako naše misno slavlje događaj je te nebeske liturgije ovdje na zemlji. Ah, kada bismo mi imali isti taj osjećaj strahopoštovanja kao i prorok Izaija!

GESTE ZAJEDNICE

U narednom broju *Zvonika* dovršit ćemo ostale dijelove euharistijske molitve, a sada još koju riječ o gestama zajednice. Spomenuli smo da je euharistijska molitva najsvečanija molitva Crkve i njoj odgovara stav stajanja okupljene zajednice (ustajemo kad netko važan dolazi!). Osobito valja podcrtati da *Svet* imaju pjevati ili govoriti svi, baš svi u crkvi. To je dio euharistijske molitve, prema tome ne može se zamijeniti bilo kojim drugim tekstom ili pjesmom. Jednako tako, valjalo bi paziti da pjevanje zbora ne nadomješta pjevanje puka (barem ne uvijek u svečanim misama).

Ponegdje je još običaj (ostao od starog obreda) da se na *Svet* nose dvije ili više svijeća pred oltar zajedno s kadioničarem (negdje to podsjeća i na bakljadu!). To je neko nepotrebno umnožavanje svijeća (već ih ima na oltaru), a niti ta gesta ima uporišta u bilo kojoj novijoj liturgijskoj uputi.

Djela apostolska (I. dio)

U našim razmišljanjima pratimo red biblijskih knjiga. Gore spomenuti tekst trebali smo obraditi poslije Lukinog evanđelja, jer isti pisac ostavio nam je ta svjedočanstva o Isusu. Na teologiji profesori govore o Lukinom „djelu” – jer Evanđelje i Djela apostolska čine cjelinu. Pokušat ćemo razumjeti zašto je taj kršćanin druge generacije stvorio taj opus od dviju knjiga.

Promatrajući svete tekstove, dvanaestorici apostola Božja poruka nalazila se u Starom zavjetu. I Isus se poziva jedino na Stari zavjet. Novi savez nije knjiga, nego osobno Nazarećanin, ali trebalo je mnogo vremena da se to iskristalizira pred Petrom i njegovim drugovima. Poslije uskrsnuća – dok žive prvi svjedoci – nema potrebe da se kodificira ono što je Isus učinio tijekom Svoga zemaljskoga života. Samo kao primjer: dok imamo 20 – 30 godina, razmišljamo li ikada o tome da bi trebalo zapisati što su naši roditelji ostvarili u svom životu ili učinili za nas? No kada se približavaju dobi od 70 – 80 godina, onda djeca osjećaju potrebu da nešto sačuvaju od njih, fotografije, pisma, neki dragi predmet, ili malo rjeđe: zabilježene njihove riječi, žrtve, blagoslovljena djela...

Petru, Jakovu i Andriji sve je bilo jasno, jer su 2 – 3 godine zajedno živjeli s Isusom. No drugoj generaciji, koja vidi samo svjedoke ali ne i izvor tih iskustava, tekst je vrlo važan jer samo preko njega mogu „dodirnuti” povijesne događaje iz života Nazarećanina. Te okolnosti s jedne strane ograničavaju vjeru: nije moguće tako jako doživjeti izvore vjere. S druge strane, kako vrijeme odmiče, sve dublje uviđaju se nutarnji odnosi tih događaja, jer preko njih imamo pred očima cjelovitost povijesti spasenja – otpr. 1500 godina do Lukinog vremena.

Taj mladi teolog gleda s velikim poštovanjem na SZ. Ali njegov um i srce zauzima Isusov središnji događaj. Od Abrahama preko Mojsija Jahve vodi povijest spasenja do utjelovljenja Sina, do Njegove žrtve na križu i do uskrsnuća. Bog je prigrlio Adama i njegov život više nije u opasnosti. Tko slijedi Isusa, hoda sigurnim putem prema vječnosti.

Luka vidi tijekom godina, ali mu nije važno vrijeme, već egzistencijalna promjena u tom vremenu. Isusov događaj – ako uzimamo u obzir sve – trajao je 32 – 33 godine. Očev plan ispunio se na križu i u uskrsnuću. Pisac je vidio spremnost apostola umrijeti za Isusa. Zato mu je

Lukino „djelo” – i Evanđelje i Djela apostolska – nisu samo povijesni opis širenja Crkve nego nutarnji razvoj i produbljivanje onoga što se dogodilo u Crkvi po Isusu. On šalje poruku onima koji čitaju taj tekst da već žive u punini povijesti spasenja. Bog se pojavio na zemlji i ostao zauvijek, do kraja vremena s Adamom. Luka je postao Očevo sredstvo po kojem želi podići našu radost i produbiti osobnu vezu s Onim koji je u nama živ. On stvara nove ljude na zemlji, koji su po svojim djelima svjedoci da žive u vremenu Uskrsloga. Spasitelj je među svojom braćom.

vjerodostojnost tih događaja zapečaćena krvlju svjedoka. Od toga nema dubljeg. Ali vidi da vrijeme teče dalje i zajednica apostola izrasla je u Crkvu, gdje Uskrsli živi u sakramentima i u dobroti vjernika. On nije imao pojma o našem vremenu, da će neki promatrati Nazarećanina iz vremenske daljine od 2000 godina... Nije ni bitno.

Zašto? Zato što je Luka prepoznao tri koraka u povijesti spasenja: Stari zavjet – Isus Krist – Novi zavjet. On je uvidio da se dogodila potpuna promjena u tom tijeku vremena: Isus je središte. On je poveznica koja spaja ljude koji iščekuju spasenje Izraela i one koji su već doživjeli spasenje u Kristu. Očev Sin preokrenuo je bit ljudskoga života. Svejedno koja je godina iza njega: 70 – 80 god. Luke ili naša 2021. godina – jer iza Uskrsloga čovjek ne čeka spasenje, nego živi sa Spasiteljem i s njim hoda prema svojoj domovini, prema Očevu kraljevstvu.

U Djelima apostolskim opisan je taj egzistencijalni preokret, duhovni put Isusa do ljudskih srca – smješteno u vremenu, u prostoru, u raznim kulturama. Luka prikazuje kako Uskrsli mijenja ljude koji ga prihvaćaju. Širi se božanski plan – ne obuhvaćajući samo rimske provincije nego sve izvan Izraela. Budući da gleda događaje iz „perspektive” više desetljeća, on uviđa da je Nazarećanin utemeljio novi Izrael, gdje nije bitna nacionalna pripadnost, jezik, socijalno stanje – nego jedino ono „Slijedi me!”.

Evandeoski test trudnoće

Vrijeme došašća ispunjeno je doživljajem iščekivanja. Slušali smo u čitanjima iz Starog zavjeta i u evandeoskim odlomcima poticaje na radosno bdijenje, jer Gospodin dolazi. Ipak, duboka radost, koja nam se naviješta dolaskom Sina Božjega, ne može se ostvariti bez ozbiljnih koraka našega obraćenja. Zbog toga smo slušali ozbiljne pozive na obraćenje slikama o propasti svijeta. Naviješten nam je sud koji nam omogućava u istini vidjeti svoje mogućnosti rasta i napretka. Sud istine koja donosi oslobođenje od tame i mraka svojih robovanja. U riječima Ivana Krstitelja dobivali smo konkretne i jasne pozive na drugačiju praksu života. Obraćanje, koje je potrebno učiniti prije nego što se pojavi Sin Božji, nije samo Njegov dolazak k nama nego i naš dolazak pred Njegovu lice. Dubina naše obnove i svakodnevne spremnosti primiti Božje kraljevstvo pravde ljubavi i mira još jednom se, baš neposredno pred Božić, provjerava i dodatno testira. Evandeosko izvješće o susretu Elizabete i Marije, na kraju došašća, govori da je i nama potrebno načiniti evandeoski test trudnoće. Potrebno je vidjeti jesmo li u „blagoslovljenom stanju”, dovoljno spremni primijetiti, razumjeti i primiti radost susreta s Kristom.

NEOBIČAN RAZLOG SUSRETA DVIJU TRUDNICA

U evandeoskom odlomku s kojim se susrećemo neposredno pred Božić (Lk 1,39-45), pred nas se donosi izvješće o susretu dviju žena. Elizabeta je u poodmakloj dobi. Više nije mogla skrivati svoju trudnoću. Mariji tu vijest donosi anđeo Gabrijel u Nazaret. Odlučuje krenuti u pohod Elizabeti. Napokon se susreću. Dvije trudnice. Elizabeta zna da je trudna. Već se dobro vidjelo. A Marija, unatoč osjećaju i anđeoskom obećanju, još nije bila sigurna. Test trudnoće u ona vremena nije postojao. U vremenu rane trudnoće, kao što je Marijina, čak i danas liječnici znaju pogriješiti.

Iako djeluje da je pomoć u kuhanju, vođenju domaćinstva i briga za ženu nakon poroda bila glavni razlog Marijina pohoda, evandeoski tekst to ne potvrđuje. Elizabeti su mogle pomoći žene iz susjedstva, kako je tada bio običaj. Evandeoski tekst govori da Marija nije

dočekala rođenje Ivana Krstitelja, nego se vratila kući. Elizabeta je rodila nakon Marijina odlaska (usp. Lk 1,56-57). Razlog susreta bio je sasvim drugačije naravi.

TEST MARIJINE TRUDNOĆE

Marija od anđela nije samo čula da će Ona začeti i roditi Sina nego je čula da je i Njezina rođakinja Elizabeta trudna već šest mjeseci. Unatoč iskazanom povjerenju anđelovim riječima, osim što se željela uvjeriti u Elizabetinu trudnoću, Marija se željela uvjeriti i potvrditi vlastito „drugo stanje”. Marija se željela uvjeriti da je i sama trudna, kako joj je Bog poručio. Upravo tu činjenicu potvrđuje evandeoski tekst kao razlog zbog kojega je Marija posla k Elizabeti. Marijin je cilj bio potvrditi Svoju vjeru da je Božja riječ i u Njezinom životu postala stvarnošću.

Trudnice se razumiju na jednoj posebnoj razini. Elizabeta uvjerava Mariju da je njezina trudnoća stvarna. Elizabetina trudnoća potvrđuje činjenicu da je i Marija trudnica. Bio je to test Marijine trudnoće. Istovremeno to je bila i provjera je li Božja riječ živa i djelotvorna. Elizabeta i Marija raduju se što su obje u „blagoslovljenom stanju” i što je Bog vjeran svojim obećanjima. Marijin test trudnoće pokazao je pozitivan rezultat. Elizabeta se raduje i Mariju naziva „blaženom”. Klikće i hvali Njezinu vjeru: „Blažena ti što povjerovala da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!”

TEST NAŠE SPREMNOSTI PRIMITI KRISTA

Susret dviju trudnih žena i nama je važna poruka. Rijetko se događa da nas obuzme doživljaj radosti što jedan novi život dolazi na svijet. Češće smo ispunjeni brigom i u trudnoći vidimo velike opasnosti za majku, dijete, obitelji. Brinemo se kako će se roditelji pobrinuti za dijete koje je na putu. Hoće li roditelji imati dovoljno hrane, odjeće, prostora i snage da prime novorođeno dijete? Jesu li društvene i ekonomske okolnosti naklonjene djetetu? Test naše spremnosti na trudnoću često pokazuje negativne rezultate. Nije nam na pameti sve ono dobro koje će se dogoditi rođenjem novoga života.

Samo slobodan čovjek može biti odgovoran

U novije vrijeme razbuktava se rasprava, optuživanje, prosvjedi, uvjeravanja u vezi s cijepljenjem (vakcinacijom). Jedini naglašavaju odgovornost, drugi slobodu izbora. To me je ponukalo da provjerim što nauk Katoličke Crkve govori o slobodi i odgovornosti.

Katekizam o odnosu slobode i odgovornosti govori u svom Trećem dijelu koji se zove *Život u Kristu – Dostojanstvo ljudske osobe*. Konkretno u trećem članku toga poglavlja pod naslovom *Čovjekova sloboda*, prije podnaslova *Sloboda i odgovornost* Katekizam podsjeća na riječi Drugog vatikanskog sabora i na riječi sv. Ireneja Lionskog: „Bog je stvorio čovjeka razumnim, udijelivši mu dostojanstvo osobe obdarene inicijativom i gospodstvom nad svojim djelima. Bog je htio čovjeka prepustiti u ‘ruke njegove vlastite odluke’ (Sir 15, 14), tako da sam od sebe traži svog Stvoritelja i da, prijanjajući slobodno uza nj, dođe do potpunog i blaženog savršenstva. Čovjek je obdaren razumom i u tome je sličan Bogu, stvoren slobodan i gospodar svojih čina” (KKC, 1730).

ŠTO JE SLOBODA?

Katekizam ističe da je sloboda „u razumu i volji ukorijenjena moć djelovati ili ne djelovati, činiti ovo ili ono, i tako izvršavati samostalno namjeravane čine. Zatim naglašava čovjekovu slobodnu volju jer po njoj svatko raspolaže samim sobom”. No sloboda nije samo sloboda izbora između ovog ili onog čina. Ona je u teološkom smislu mnogo više od toga: „Sloboda je u čovjeku moć rasta i sazrijevanja u istini i dobroti”. Sloboda koju je Bog čovjeku darovao stvorivši ga na svoju sliku, međutim, nije gotova danost, nego ju je moguće usavršavati. U tom smislu sloboda postiže i doseže svoje savršenstvo tek „kad je usmjerena prema Bogu, našem blaženstvu” (usp. KKC, 1731).

Jasno je da čovjek nije apsolutno slobodan jer je njegova sloboda uvjetovana mnogim okolnostima ovozemaljskog prolaznog života. Doduše, *za slobodu nas Krist oslobodi!* (Gal 5,1), ali u toj slobodi uživat ćemo u potpunosti tek u vječnosti, nakon Isusova ponovnog dolaska jer tada će se i stvorenje *osloboditi robovanja pokvarljivosti da sudjeluje u slobodi i slavi djece Božje* (Rim 8,21). I zato Katekizam naglašava: „Dokle god se nije konačno utvrdila u svom posljednjem dobru, a to je Bog, sloboda uključuje mogućnost biranja između dobra i zla, a to znači napredovanja u savršenosti ili malaksanja i grijšenja. Ona je glavna oznaka ljudskih čina u pravom smislu. Ona postaje vrelo pohvale ili ukora, zasluge ili krivnje” (KKC, br. 1732).

Čovjek je istinski slobodan samo onda kad čini dobro: „Što čovjek više čini dobro, to je slobodniji. Prava je sloboda u služenju dobru i pravednosti. Vrijedi i obratno: Izbor neposlušnosti i zla zloupotreba je slobode i vodi u ropstvo grijeha” (KKC 1733).

ŠTO JE ODGOVORNOST?

Samo ako je slobodan čovjek može biti odgovoran za vlastite čine, s tim da ti čini moraju biti i voljni. Prema učenju Crkve „svaki izravno voljni čin ubraja se počinitelju. Nakon grijeha u raj, Gospodin pita Adama: ‘Što si to učinio?’ (Post 3, 13). Isto tako pita Kaina (Post 4,10). I prorok Natan govori tako kralju Davidu nakon preljuba s Urijinom ženom i nakon njegova ubojstva” (2 Sam 12, 7-15). Ima, međutim, i ljudskih čina koji ne moraju biti izravno voljni, a za koje čovjek ipak može biti odgovoran. Na primjer, zane-marivanja onoga što je trebalo znati ili činiti, npr. prometna nesreća izazvana nepoznavanjem prometnih propisa. Ali štetan učinak može biti ubrojav ako se radi o činu koji je zao i za koji se unaprijed može pretpostaviti kakve posljedice može izazvati, iako počinitelj to nije namjeravao niti želio. Takav slučaj očit je ako neki vozač u pijanom stanju izazove prometnu nezgodu.

Ubrojivost i odgovornost može biti i umanjena ili poništena „neznanjem, nepažnjom, nasiljem, strahom, navikama, neumjerenim strastima i drugim psihičkim ili društvenim čimbenicima” (KKC, 1735). Odgovornost za neki negativni učinak ljudskog čina ne ubraja se „ako nije željen ni kao svrha ni kao sredstvo čina, kao što može biti smrt podnesena pri pružanju pomoći osobi u opasnosti” (KKC, 1737).

Važno je uočiti da Katekizam govori i o mogućnosti da čovjek postane „odgovorniji”, a njegova volja jasnija i snažnija u odluci da čini dobro, a izbjegava zlo. To se događa ako napreduje u kreposti, poznavanju dobra i u askezi (usp. KKC, 1734).

Valja zapamtiti i ono što Katekizam govori u posljednjem dijelu toga poglavlja o slobodi i odgovornosti: „Sloboda se vježba u međuljudskim odnosima. Svaka ljudska osoba, stvorena na sliku Božju, ima naravno pravo biti od drugih priznata slobodnim i odgovornim bićem. Svi duguju svakomu to poštovanje. Pravo na slobodu djelovanja zahtjev je neodvojiv od dostojanstva ljudske osobe, poglavito na području čudoređa i religije. To pravo mora biti građanski priznato i zaštićeno u granicama zajedničkog dobra i javnog reda”, ističe Deklaracija Drugog vatikanskog koncila „Dostojanstvo osobe”, a prenosi Katekizam u broju 1738.

U KONTEKSTU PANDEMIJE

Možda će netko nakon toga reći: „Što je pjesnik htio reći?” Sve što mislim o tome već sam rekao i *Zvonik* je ponešto prenio. Kad me izravno, osobno vjerenici pitaju koji je moj stav u vezi s cijepljenjem, jednostavno kažem: i oni koji se odluče za cijepljenje i oni koji se odluče ne cijepiti moraju to učiniti svjesno, voljno, slobodno (bez ikakve prisile) i s punom odgovornošću tako da mogu reći: „Uvjeren sam da sam učinio dobro.” Tko je stvarno bio u pravu, pokazat će vrijeme, a suditi dobri i milosrdni Bog. Jasno je i po nauku Svetoga pisma i po nauku Crkve da nitko ne smije učiniti ništa ako nije siguran da je ono što čini doista dobro, inače se izlaže opasnosti da učini zlo, odnosno poćini grijeh.

Kršćani i istočnjačke meditacije, transcendentalna meditacija...

Velečasni, kakav stav treba zauzeti kršćanin u vezi s istočnjačkim meditacijama, a osobito me zanima stajalište o „transcendentalnoj meditaciji”? Hvala! J. Š.

Poštovani čitatelju, nastojat ću biti što sažetiji u odgovoru na Vaše pitanje. Doista svjedočimo velikoj pojavi „alternativnih” duhovnosti, ali i pokreta koji se nekako sve više pakiraju pod velom zdravog života i postizanja nutarnjeg mira.

KOZMIČKE ENERGIJE

Europsko i američko društvo sve više okreće se alternativnim duhovnostima, a tako se preko pokreta „Transcendentalne meditacije” na raspolaganje žele staviti razne tehnike vedske tradicije, da bi postigao rasvjetljenje ili „samadhi”, laički rečeno kako bi čovjek našao nekakav nutarnji mir. To se iskustvo sastoji u stapanju s profinjenim kozmičkim energijama, koje se smatraju božanskima. Da bi sljedbenik došao do tog stanja, pozvan je prekinuti sa svakom osobnom aktivnošću: fizičkom i psihičkom. Stoga, on prihvaća vježbe hatha-yoge i umne meditacije, da bi prekinuo sa svakom aktivnošću, i umnom, te tako postigao stanje neosobne simbioze s prirodom. Tehnika meditacije koju predlaže indijski yoga guru Maharishi Mahesh Yogi sastoji se u ponavljanju jedne „mante”, a to je jedan raspoznajni zvuk, načelno po svom značenju vibracijski, koji se praktično posve jednostavno bira ovisno o dobi inicirane osobe. Važno je znati da je mantra također ime jednoga hinduskog božanstva. To mehaničko ponavljanje dovodi na koncu do neke vrste postupka autohipnoze, do obustavljanja umne aktivnosti.

ČOVJEK JE BOG!

Transcendentalna meditacija polazi od načela da je čovjek po naravi božanski; tehnici je cilj otkriti taj duboki identitet, dopustiti sljedbeniku da on ostvari svoju božansku narav. Dakle, ne bi mogao ništa primiti izvana jer je on sam Bog te bi samo trebao otkriti svoju božansku ukorijenjenost; tako kod svega toga više nazađuje, jer pothranjuje iluziju individualnosti.

Za kršćanina je meditacija priprema za pohod Posve-Drugoga, čiji je dolazak siguran jer je on to obećao, ali koga nikada ne možemo „dotaknuti”. Bogom Objave ne može se „manipulirati”: nikakva nam tehnika ne dopušta – protivno onom što predlaže transcendentalna meditacija – da iskusimo Boga Biblije samo osobnim snagama. Molitva je doista važan međusobni susret kod kojega Bog ima inicijativu. Za kršćanina je molitva ponizno čekanje i stavljanje na raspolaganje, po uzoru na Djevicu Mariju:

„Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj Riječi”.

„ZELENA ALTERNATIVA” I „DUHOVI”

Gurui zagovornici takvih tehnika imaju i veliki utjecaj na politička i društvena zbivanja. Uvjereni su da bi svijet izišao iz slijepe ulice ako bismo živjeli u skladu s prirodnim zakonima. Prema njihovu uvjerenju, za poznavanje tih zakona, kojima bismo se spontano podlagali, jedino se rješenje sastoji – očito – u prakticiranju transcendentalne meditacije.

Sva subjektivna iskustva medija mogu se tumačiti patološkim pojmovima psihičkog života. No postoje i objektivni učinci, koje je teško pripisati nečem drugome, osim duhovnim nevidljivim silama koje djeluju posredovanjem medija. Ne zaboravljam djelovanja parapsihologije, no treba priznati da su poslije prvog časa uzbuđenja rezultati vrlo ograničeni i uglavnom varljivi. Uvijek ostaje jezgra neprotumačivih fenomena, što nas obvezuje da računamo s hipotezom duhova. Tim više što ovdje također mnogostruko i usklađeno svjedočenje raznih i neovisnih tradicija ide u prilog njihova vrlo stvarnog postojanja.

Neke ezoterijske tradicije govore o duhovima, koji imaju energetsko tijelo koje odgovara shemi po kojoj su oni aktivni. Većina okultnih tradicija poziva na najveću razboritost, ali i na traženje pomoći tih duhova da se zadobiju moći.

Kršćanska tradicija u tom pogledu vrlo je jasna: ona ne oklijeva, vjerna onome što o tome govori Riječ Božja, da ih prikaže kao demone (sv. Augustin, sv. Toma Akvinski). Demon je učitelj, lažac, opsjenar: njegove čete imaju golemu sposobnost prilagodbe željama i očekivanjima znatiželjnika, koji se za njih zanimaju.

IZGUBILI SMO DUHOVNI MISTERIJ I OKRENULI SE EZOTERIJ

Vjerujem da privlačnost ezoterije proizlazi iz gubljenja smisla za misterij. Kako istočnjačka meditacija i kršćanska molitva obje započinju istim putem pounutrašnjenja, njihovi putovi ipak se ubrzo razilaze. Istočnjačke tehnike pomažu sljedbeniku da uvijek ide dalje regresivnim putem prema osobnoj svijesti, prema iskustvu kod kojeg osoba nestaje i tako ostaje samo dojam čina postojanja – bez odnosa. Pojedinač se nalazi nadvijen potpuno nad svoje vlastito postojanje, u narcisoidnom samopromatranju. Dok smo na putu kršćanske molitve pozvani na potpuno suprotno: otvoriti se tom Drugom čiji pohod očekujemo. Trčimo njemu ususret kao mudre djevice iz prispodobe, i izlazimo iz samih sebe. Odatle izraz „ekstaza” koji označava kršćansko mistično iskustvo, a ono je bitno međuosobno i dijalogalno.

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

Bezgrešno začće

Vjerujemo da je Marija bila uistinu milosti puna, da je bila bez ljage i grijeha cijeli svoj život, od svoga začća sve do svoje smrti. Znamo da je grijeh izobličio ljudski razum. Grešan je čovjek prognao Boga iz svoga razuma, iz svojih misli, logike i razmišljanja. Bez Božje milosti razum grešnog čovjeka jest nejasan, pobrkan, raspršen – i u stanju kaosa i neznanja, jednostavno ne razlikuje zlo od dobrog – pa često izabire pogrešno, izabire neko zlo misleći da je to dobro. Grešan čovjek zbunjen je u razlučivanju i u vrijednostima. Za razliku od toga, Marijin razum uvijek je Bogom prožet. Marija je svojim razumom jasno prepoznavala što je od Boga, što je dobro, što je savršeno – bez dvojba. Precizno je razlikovala istinu od laži, bitno od nebitnoga, stvarnost od iluzije, Božju volju od vlastite volje ili od napasti. I naravno, Svoje odluke i Svoja djelovanja podvrgavala je toj jasnoći. Grijeh je, nadalje, izobličio i ljudsku volju, čak i još više nego razum, jer nam iskustvo govori da nam je lakše prepoznati dobro, nego ga provesti u djelo. Marijina je volja opet Bogom prožeta. Predmet Njezine volje uvijek je i isključivo Bog. Ona nije nikad htjela nešto izvan Boga – Ona se nije htjela ni udati, nije htjela ni kuću, ni posao, ni ostvarivati se – Ona je htjela jedino Boga. Htjela Ga je upoznati, htjela Mu je služiti, htjela Mu se davati na raspolaganje. Istina je da ono što čovjek hoće i želi u svojim dubinama, to će i živjeti, to će ga određivati, u to će sebe ulagati. Marijin razum, ali i volja, pripadali su Bogu. Ona je bila povezana s Bogom i Svojim razumom i Svojom voljom.

Izvor grijeha odvojenost je od Boga. Grijeh je zapravo kad živim svoje svakodnevnicke bez Njega; kada mi dani prolaze tako da uopće ne pomislim na Njega, da Ga ne poželim; kad svoje probleme rješavam bez Njega; kad planiram svoju budućnost opet bez Njega; kad živim oslanjajući se na sebe, na novac, na stvarnost ovoga prolaznog svijeta; kad živim kao da Ga nema, kao da mi uopće nije potreban; kada mi ni vrijednosti ni djela ne proizlaze iz Njega niti su usmjereni prema Njemu. Biti je grijeha ta neka naša izmišljena autonomija, neovisnost od Njega. Grijeh je kada prekidam svoj odnos s Bogom,

kad ga odbijam kao svog Gospodara, kad ga (možda samo na trenutak) ne želim uza se. Kad ga ne prepoznam kao vlasnika svega i kao velikog darivatelja. A taj osnovni prekid s Bogom trebali bismo osvijestiti kod svake svete ispovijedi i pokajati se što smo Mu proturječili. Taj prekid s Njim zapravo je izvor svih naših grijeha, slabosti i problema. Marija je bila i dan danas je bezgrešna jer se nikad nije odvajala od Boga. Nikada se nije pobunila, nikada Ga nije željela zaobići ili Ga ispustiti. Nije nikad poželjela nešto mimo Boga, nešto samo za Sebe, nije nikad ništa poželjela odlučiti sama, nešto prisvojiti ili posjedovati. Marija je u biti ostala bez svoje autonomije, ostala je službenica do kraja, i to neznatna. Ostala je u pozadini, uvijek Boga stavljajući na prvo mjesto, uvijek Boga stavljajući u središte, na Boga pokazujući, na Boga usmjeravajući, prema Bogu privlačeći. Ona je od Boga sve prihvaćala i Njemu za sve zahvaljivala. Biti bez grijeha znači potpuno Bogu pripadati, ljubiti Ga sa svim srcem svojim, svom dušom svojom, svim snagama svojim; biti bez grijeha znači ostati s Njim povezan uvijek, stalno i neprekidno, i u najtežim situacijama; biti bez grijeha znači imati potpuno povjerenje u Njega.

Biti bez grijeha znači potpuno Bogu pripadati, ljubiti Ga sa svim srcem svojim, svom dušom svojom, svim snagama svojim; biti bez grijeha znači ostati s Njim povezan uvijek, stalno i neprekidno, i u najtežim situacijama; biti bez grijeha znači imati potpuno povjerenje u Njega.

Povezanost sa svetim i nas čini svetima. Trebali bismo od Boga tražiti da nam posveti i razum i volju, uvijek iznova, uvijek još više. Da se nikad ne odvajamo od njega. Trebali bismo tražiti preobraženo srce, čisto srce, srce poput Marijina srca. Iako imamo iskustvo zla i pobune u sebi, ali nikad ne bismo smjeli prihvatiti kao nešto normalno, ne bismo smjeli podleći, ne bismo smjeli ulaziti u kompromise. Nikad ne bismo smjeli usvojiti vrijednosti koji niječu Boga ili koji Mu se protive. Istina je da prekidamo s Njim često – ali morali bismo Mu se i vraćati često, uvijek iznova povezati se s Njim – u ispovijedima, u pričesti, na klanjanjima. Iako slabi i upravo što smo slabi trebali bismo tražiti Njegov pogled, stalno i uvijek iznova, Njegovo milosrđe i prisutnost. Marija je živjela Svoj život po jednom načelu: ako je Bog u pitanju, nema sustajanja, nema odmora, nema okretanja ni odustajanja. Ti koji si bezgrešno začeta, molimo Te, zagovaraj nas.

„Preživljavate” li svoju obitelj?

Svi smo rođeni u nekom kontekstu, od neke majke i oca, sa ili bez braće i sestara... Oni koji su imali više sreće, upoznali su i srodnike, tj. širu obitelj. Obitelji imaju svoju povijest, porijeklo, običaje i mitove.

OBITELJ KAO SUSTAV

Obitelj je sustav. U njoj smo emocionalno i društveno povezani raznim, ali prije svega krvnim vezama. Kad je znameniti „Pajtonovac” Robin Skynner zajedno sa svojim psihoterapeutom Johnom Cleeseom u duhovitom dijalogu napisao knjigu s istim pitanjem kao što stoji u naslovu ovog članka, počela sam bolje razumijevati kako struktura obitelji iz koje potječemo oblikuje nas i naše živote, nudeći obehraćenje ili nasuprot tome snagu i potporu za životne izazove. Sustavno razmišljanje u obiteljskoj terapiji znači da obitelj nije samo zbroj njenih članova već jedan ujedinjen entitet, poput živog organizma koji se razvija i raste tijekom vremena.

„PROMJENA JEDNOG DIJELA SUSTAVA MIJENJA CIJELI SUSTAV”

Kad bilo tko od članova obiteljskoga sustava ima problem, to znači da sustav kao takav postaje nestabilan. Vjerujem da smo svi iskusili kad netko od naših bližnjih pati, teško je da nas to neće pogoditi. Obično tada nastaje kriza koju umijemo više ili manje uspješno rješavati. Obitelj ima svoju strukturu i hijerarhiju unutar koje članovi imaju razne uloge. Braćni partneri imaju ulogu para, ali i ulogu roditelja. Djeca kao takva dijele ulogu mlađeg ili starijeg brata ili sestre, unuka ili unuke.

TKO PRELAZI MOJE GRANICE?

Jedna od obilježja obitelji jesu granice koje komuniciramo u smislu vlastitih i zajedničkih fizičkih i emocionalnih teritorija. Na primjer, možemo čuti da netko kaže: „Povukao se u svoju sobu”, „Ne diraj ga... ne želi sada govoriti”, „Došla joj je prijateljica, ostavi ih...” i tako dalje. To su nagovještaji potrebe da netko iz obitelji napravi jasnu granicu u određenoj situaciji. Koliko smo u stanju to osluškivati?

PREMA VANI I PREMA UNUTRA

Kad govorimo o vanjskim granicama, onda promatramo kako obitelj doživljava vanjski svijet i promjene. Kad su granice prema vani čvrste i obitelji „zatvorene”, onda su njeni članovi upućeniji isključivo jedni na druge,

ali im je ponekad u tim slučajevima ugrožena individualnost. „Mama sve zna, ona i ja smo kao prijateljice...”.

Takve obitelji osjetljive su na stres, a neki njeni članovi ne poštuju privatni prostor ostalih.

Kad su granice s druge strane previše propustljive, prevelik utjecaj izvana može ugroziti obitelj kao sustav, narušiti njen identitet, od potpune nepovezanosti članova do nezainteresiranosti jednih za druge. Tada spominjemo zanemarivanje supružnika, njihova odnosa ili i odnosa prema djeci. Emocionalna hladnoća može biti dio takva ozračja, pa se i djeca nekad osjećaju prepuštena sama sebi.

Kad nema dovoljno jasnog i čvrstog roditeljskog saveza utemeljenog na zrelosti, razumijevanju, emocionalnoj toplini i potpori, onda govorimo o disfunkcionalnim obiteljima.

KAKVA MI OBITELJ TREBA?

Kada se želimo osjećati dobro kod kuće, možemo se pitati kako želimo pridonijeti obiteljskoj funkcionalnosti? Važno je znati komunicirati, uvažavajući individualnost onih pored nas. Bliskost, povjerenje, suradnja i solidarnost, svakako motivira naš osjećaj pripadnosti obitelji.

OSJETLJIVE GODINE

Vrlo važan trenutak jest kad roditelji iskazuju emocionalnu toplinu, kao i poštovanje potrebe djece za samostalnošću. Taj problem vidljiv je tijekom adolescentnog razdoblja, kad djeca komuniciraju da žele i mogu istražiti svoju autonomiju i neovisnost, a roditelji ostanu u ulozi roditelja male djece. Oni ne prepoznaju posebne potrebe i nov zahtjev koji pred njih stavlja njihovo dijete te to često doživljavaju vrlo ugrožavajuće.

OBITELJSKA PRAVILA

Pravila služe za unošenje reda u sustav. Obiteljska pravila donose stabilnost u obliku sigurnosti, rituala, ali i stjecanje korisnih navika, predvidivih delegiranih aktivnosti. Kad su pravila jasna, organizacija života je lakša. Nedovoljno komunicirana ili nejasna pravila, o kojima se ne govori, ili se „podrazumijevaju”, unose kaos u obiteljske odnose, kao što i kruta pravila, koja se ne mijenjaju, unose rigidnost i emocionalnu otuđenost. Kreiranje zadovoljstva u obiteljskim odnosima nije stvar sreće već sustvaranja njenih članova!

Sedam blaženika Rumunjske grkokatoličke Crkve

Papa Franjo 2. lipnja 2019. u rumunjskom gradu Blaju proglasio je blaženima grkokatoličke biskupe mučenike kao svjedoke slobode i milosrđa. Bili su ubijeni ili progonjeni tijekom komunizma. O njima je Papa rekao: „Novi blaženici patili su i žrtvovali svoje živote jer su se usprotivili tadašnjemu totalitarnom ideološkom sustavu... Ti Božji pastiri i mučenici rumunjskom su narodu ostavili dragocjenu baštinu koju možemo sažeti u dvjema riječima: sloboda i milosrđe”. Kao kršćani, imamo milost živjeti u razdoblju bratskih odnosa među raznim Crkvama. U Rumunjskoj, većina vjernika pripada Pravoslavnoj Crkvi, kojoj je na čelu patrijarh Daniel. Katolička zajednica, i „grčka” i „latinska”, živa je i aktivna. Jedinstvo svih kršćana, iako nepotpuno, temelji se na jednom krštenju i zapečaćeno je krvlju i patnjom koju su zajedno podnosili u mračnim vremenima progona, osobito u prošlom stoljeću pod ateističkim režimom. U Rumunjskoj postoji i luteranska zajednica, koja također ispovijeda vjeru u Isusa Krista, te je u dobrim odnosima s pravoslavicima i katolicima. Jedan od novih blaženika, mons. Iuliu Hossu tijekom svog zatočeništva napisao je: „Bog nas je poslao u tu tminu patnje da bismo udijelili oprostjenje i molili za obraćenje svijui”.

MUČENIŠTVO

Rumunjski komunisti krajem 1948. godine zabranili su grkokatoličku vjeru uz tvrdnju da su se grkokatolički vjernici „vratili pravoslavnom bogoslužju”. Sve vlasništvo Grkokatoličke Crkve tada je pripalo Rumunjskoj pravoslavnoj Crkvi. Uslijed golemog pritiska, većina grkokatolika promijenila je vjeru. Godine 1948. u Rumunjskoj, državi od 20 milijuna stanovnika, bilo ih je 1,5 milijuna, a danas ih se grkokatolicima izjašnjava samo 200.000. Povjesničari kažu da je pedesetih i početkom šezdesetih godina oko pola milijuna rumunjskih državljana, među kojima je bilo političara, svećenika, liječnika, časnika, veleposjednika i trgovaca osuđeno i zatvoreno. Petina ih je nestala u radnim logorima i zatvorima. Posjede Grkokatoličke Crkve, što ih je tada preuzela rumunjska komunistička diktatura, poklonila je Rumunjskoj pravoslavnoj Crkvi. Ti se posjedi trebaju vratiti stvarnim vlasnicima. Od više od 2.000 grkokatoličkih crkava dosad je vraćeno samo 150.

U noći s 28. na 29. listopada 1948. godine, sedmoricu biskupa uhitili su i priveli agenti komunističkog režima optuživši ih za „veleizdaju” zato što su oni i svećenici odbili prijeći na pravoslavnu vjeru. U zatvoru su ih mučili i ponižavali. Na kraju su skončali u izolaciji u jednome pravoslavnom samostanu te su potajice pokopani. Ni danas se ne zna gdje su pokopana tijela četvorice

rumunjskih biskupa. Organizatori slavlja metalne šipke ćelija u kojima su biskupi bili zatočeni, ugradili su u prijestol posebno izrađen u čast Papina dolaska.

1. Blaženi Vasile Aftenie (* 1899. – 1950.) rođen je 14. srpnja 1899. godine. Nakon mature u grkokatoličkoj gimnaziji, biskup ga je poslao na studij u papinski grčki kolegij u Rimu. Poslije studija 1. siječnja 1926. godine zaređen je za svećenika. Godine 1940. imenovan je pomoćnim biskupom u Bukureštu. Bio je zatvoren s ostalim biskupima, a onda su ga izdvojili, jer su se mučitelji nadali da će ga slomiti najgorim mučenjima pa da će se odreći katoličke vjere. Umro je 10. svibnja 1950. godine od izljeva krvi na mozak.

2. Blaženi Valeriu Traian Frentiu (1875. – 1952.) rođen je 25. travnja 1875. godine u grkokatoličkoj svećeničkoj obitelji. Nakon mature, javio se među svećeničke kandidate. Bio je u budimpeštanskom središnjem sjemeništu, a onda u Beču. Za svećenika zaređen je 20. rujna 1898. godine. Poslije ređenja, 1902. godine postao je doktor teologije, da bi potom službovao u mnogim župama svoje biskupije. Godine 1912. postao je biskup u Lugosu, a 1922. u Velikom Varadinu, gdje je uspostavio bogosloviju i teološku visoku školu. Podizao je crkve, pozivao razne redovnike, da oživi pastoral u biskupiji. Godine 1940. dobio je pomoćnog biskupa Ioana Suciua koji je umro mučeničkom smrću. Poslije uhićenja, prevezen je u ljetnikovac rumunjskog patrijarha, koji je preuređen u tamnicu. Godine 1950. premješten je u drugu tamnicu. Kad se razbolio uskratili su mu liječenje, pa je 11. srpnja 1952. godine umro. Do danas nije pronađen njegov grob.

3. Blaženi Ioan Suci (1907. – 1953.) rođen je 3. prosinca 1907. godine u obitelji grkokatoličkog svećenika. Poslije gimnazije, javio se među svećeničke kandidate svoje biskupije. Studirao je u Rimu kao pitomac papinskog grčkog kolegija. Doktor je filozofije i teologije. U svojoj biskupiji bio je najprije vjeroučitelj, a od 1939. profesor na visokoj teološkoj školi. Istaknuo se u pastoralu mladih. Postao je pomoćni biskup u Velikom Varadinu, gdje je 1947. postao i apostolski upravitelj. Glasovite su mu bile propovijedi kojima je grkokatolike poticao na vjernost Rimu. Takvo je njegovo djelovanje smetalo komunistima, pa su ga samo Népszersége 1948. godine dva puta uhitili. Iste je godine, 27. listopada, uhićen s ostalim biskupima. Svi su bili zatvoreni u jedan logor, a onda u podrum Ministarstva unutarnjih poslova u Bukureštu. Teškim mučenjem htjeli su ga privoljeti da preuzme ulogu u prevođenju grkokatolika u pravoslavlje. U svibnju 1950. zatvoren je u tamnici. Patio je od bolesti želudca, ali mu nisu davali odgovarajuću hranu ni lijekove. Umro je od gladi 27. lipnja 1953. godine.

(nastavlja se)

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Liturgijska vremena u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (6)

Tada im Ga preda da se razapne. Uzeše, dakle, Isusa. I noseći Svoj križ, iziđe On na mjesto zvano Lubanjsko, hebrejski Golgota. Ondje Ga razapeše, a s Njim i drugu dvojicu, s jedne i druge strane, a Isusa u sredini (Iv 19, 16–19).

Naš sluga Božji o. Gerard na poseban način proživljavao je Veliki tjedan, počevši od Cvjetnice, Velikog četvrtka, Velikog petka i Velike subote. Što je meditirao i proživljavao tih dana pomno je zapisivao, da i mi imamo duhovne koristi, kako živjeti Veliki tjedan i pripremiti se za uskršne blagdane. Pobožnost Križnoga puta o. Gerard vodio je svake nedjelje u korizmi u 14 sati u karmelićanskoj crkvi u Somboru, uz sudjelovanje brojnih vjernika. Nakon križnog puta, održao je korizmene propovijedi, iz koje izdvajamo samo neke misli.

„Sveta Majka Crkva ostavila nam je u svetom korizmenom vremenu lijepu pobožnost, pobožnost križnog puta. Križni put je put našeg najboljeg Prijatelja, put našega spasenja i blaženstva. Odmah na početku puta križa nailazimo na krivu osudu. Po toj krivoj osudi putuje naš najbolji Prijatelj dotle, dok Ga ne razapnu na križ. Isus je krivo osuđen. I ti si krivo osuđen. Gledaj na Isusa! Krenimo i mi s Isusom iz Jeruzalema i putujmo do Kalvarije. Njegov preteški križ naš je najbolji alat da sve poslove i tuge dovršimo. I nama će više puta ni krivima ni dužnima, Bog, ili nevaljali ljudi, natovariti teški križ. Ali Isusov križ ojačat će nas i naša će se narav suprotstaviti križu kao Šimunova, ali Isus će nam osladiti gorčinu teškoća. Otarićemo suze Blažene Djevice Marije po pokori, pa se više neće naša duša dijeliti od Isusa i Njegove Majke. Podnosimo s Isusom i s Majkom sve, da se poslije smrti radujemo s Isusom.

Isus je izrugan, izbičevan, trnjem okrunjen, zbog gubitka krvi posrće, savija se pod teškim križem.

Nikoga nema da Ga prihvati i podigne, već Ga i dalje udaraju i vrijeđaju. Šimun Cirenac prisiljen je prihvatiti Isusov križ. Težak je da ga jedva nosi. Pogleda na Isusa i teret mu se čini lakšim. Isus je sav izranjen i krvav, nosi teški križ. Jedna pobožna žena sažali mu se te mu pruži rubac da otare svoje krvavo lice. Veronika je s radošću primila taj lijepi Isusov dar. Gledajući često Isusovo lice na rupcu, pitala se: 'jesam li ja slična Isusu?' Kršćanska dušo, zbog tebe je Isus pao i leži krvav na tvrdom kamenu. Nemoj griješiti, podigni Isusa s tvrdog kamena, zavij Njegove rane pokorom i pobožnošću. Gledajmo češće u sliku Isusovu. Kajmo se za svoje grijehe. Popravimo svoj dosadašnji grešni život i suobličimo se slici izranjenog Isusa.

Veliki petak je grozota, kamenje od žalosti puca. Isus propet umire na križu i svakom ostavlja testament. Ja umirem propet na križu, ja vas grlim i branim svojim rukama. Grješne da ih obratim, pobožne da sačuvam. Zagrlimo i mi Isusa i recimo: Isuse, mi ćemo u bolesti, u tuzi i siromaštvu na Tebe gledati, a Ti ćeš gledati na nas. To ćemo činiti dok i nama ne kažeš: 'Još danas ćeš biti sa mnom u raju!' Vojnici i Žudije rugaju mu se. Isus, pak, moli Oca Svoga za Svoje neprijatelje da im oprosti jer ne znaju što čine. Vojniku je potrebna sablja u boju, a križ svakom kršćaninu u duhovnoj borbi. Tko se križem brani, tom je Isus branitelj i ne treba se ničeg bojati. Sablju treba naoštiti, a križ se oštiri u borbi. Sablja zahrđa ako se ne upotrebljava, a Božja milost gubi se ako nema borbe. Svatko je od nas i među nama kao raspet, jer svatko nosi svoj teret. Kao što Isus nije htio sići s križa, tako i mi moramo ostati na našem križu. Ako nam je teško, molimo Isusa neka čavle iz svojih ruku stavi u naše ruke, da nam bol izliječi. Od sada neka križ bude naša kruna, križ neka sja iznad nas. Križem gonimo napasti. Križem je Bog otvorio raj. U raj mogu ući samo oni koji svoj križ ne skidaju s ramena. Ostanimo dakle na križu s Isusom do smrti. Pohranimo Isusovo tijelo u svoju dušu. Čist grob, čista je duša, nakićen grob, nakićena je duša. A Isus neka s nama ostane za života i poslije smrti neka nas primi k sebi u nebo".

(Iz korizmenih propovijedi)

(nastavlja se)

Vrijeme pitanja i učenja: djeca od 7. do 11. godine

Razdoblje djetinjstva od 7. do 11. godine obilježeno je učenjem, razvijanjem emocionalne samokontrole, radnih navika i usklađivanjem raznih obveza i aktivnosti s obiteljskim životom. U razvoju duhovnog života, djeca sada mogu osobnije pristupiti odnosu s Gospodinom, upoznavati temelje vjere i oblikovati savjest.

Za svako razdoblje odrastanja važna je povezanost roditelja i djeteta, a ona se u svakom od njih očituje na drugačiji način. Kad smo govorili o povezanost s mladom djecom, naglašavali smo odgovaranje na njihove potrebe i fizičku blizinu koja će im pružiti sigurnost. U tom se razdoblju ta povezanost najviše odražava u tome da dijete osjeća da su roditelji prve osobe koje mu mogu dati odgovore na pitanja na koja nailazi. Oko osme godine ponovno se javlja želja za posebnom povezanošću s majkom, a ona služi kao još jedno sidro sigurnosti prije nego što se djeca više otvore svijetu i vršnjacima u narednim godinama. Stoga je to vrijeme kad roditelji imaju priliku mnogo razgovarati s djetecom o raznim temama i pomoći im sazrijevati. Oko 7. godine dijete ulazi i u razdoblje razuma, kad se razvijaju kognitivni procesi i apstraktno mišljenje. Sada dijete postaje sposobnije prihvatiti, razumjeti i izvršavati upute roditelja (i učitelja). Neka djeca u tom razdoblju razvijanja savjesti mogu postati preosjetljiva na kritiku, pa je dobro obratiti pozornost na to da ih se podsjeća i na njihove dobre osobine. Od devete do dvanaeste godine djeca sve slobodnije ulaze u svijet izvan obitelji, razvijaju motivaciju i usmjerenje prema ostvarivanju ciljeva. Stoga, sada možemo očekivati i poticati ih da samostalno završavaju svoje zadatke. Važno je da poslove koje dijete obavlja ono ne doživljava kao kaznu ili samo teret, nego nastojmo stvarati ozračje u kome se razvija i velikodušnost. Kad dijete samo pita što još može pomoći, to je znak da je tu vrlinu dobro usvojilo. Iako se mnogim roditeljima taj dan kad će dijete samo nuditi pomoć čini dalekim, ne treba odustajati od ideala. Važno je naglašavati da je obitelj jedan tim i da svatko doprinosi da se u njemu svi ugodno osjećaju i ostvaruju

svoje potrebe. Osim izvršenih obveza, važno je vidjeti da se one čine s ljubavlju, a ne s prigovaranjem. Već je sada vrijeme za učenje sebedarja.

Također, u tim je godinama dobro pomoći djeci u razvijanju svijesti o prioritetima koji će im sve više trebati kako budu odrastali. Sada se susreću s mnogim obvezama u školi, ali i izvanškolskim aktivnostima. Roditelji često u želji da pomognu djeci otkriti i razviti darove i korisno iskoristiti svoje vrijeme, uključuju djecu na mnoge sadržaje. Ipak, prevelik broj aktivnosti nije dobar za djecu. Može se dogoditi da se u takvim slučajevima stvori pogled na obitelj kao na mjesto gdje se samo prespava i zaustavlja na putu prema onim mjestima gdje se događa ono što je važno. Zapravo su događaji i odnosi u obitelji najvažniji. Vrlo se lako dogodi da djeca i roditelji imaju tako gust raspored da je teško sakupiti obitelj kako radnim danima, tako i vikendom. Jednostavno pravilo moglo bi nam pomoći da presložimo svoje prioritete: aktivnosti koje ne narušavaju obiteljsko vrijeme predviđeno za druženje, molitvu, nedjeljnu misu, povremeno zajedničko obavljanje kućanskih poslova, vrijeme nasamo sa svakim djetetom, vrijeme za muža i ženu i sl. dobrodošle su. No kad primijetimo da nas one međusobno udaljuju ili svakodnevicu čine preopterećenom, vrijeme je da promislimo što je od svega trenutno doista potrebno obitelji i svakom njenom članu. S druge strane, možda je neku djecu potrebno pokrenuti i pomoći im da se svrsishodnije koriste svojim vremenom i uključivanje u aktivnosti bit će dobar način da razviju odgovornost ili društvene vještine. Sada je dobro vrijeme da otkriju što ih zanima, koje talente mogu razvijati i kako u njima vježbati ustrajnost. Tako se mogu povezati i s vršnjacima koji dijele slična zanimanja i stvarati prijateljstva svrhovitim aktivnostima.

UČENJE UČENJA

Katoličke roditelje Crkva poziva da budu aktivno uključeni u školovanje svoje djece. To svakako ne znači samo zanimanje za uspjeh i ocjene, nego mnogo više.

Prije svega, važno je ostvariti dobar odnos s učiteljima i uključiti se u školske aktivnosti koje uključuju roditelje. Kad djeca vide da su i roditelji zainteresirani za ono što se događa u školi i u vezi sa školom, doživljavaju da je škola značajan dio života. Danas se mnogi žale kako je školovanje svedeno na ocjenjivanje, a ne kvalitetno učenje. Stoga je važno pomoći djeci da razviju drugačiji odnos prema svojim školskim obvezama. Dobro je poznavati tekstove i udžbenike koje djeca čitaju, razgovarati o njima i provjeriti kako su ih ona razumjela i naučila. Za usvajanje radnih navika, važno je osigurati i povoljno okruženje za učenje. Mlađi školarci najviše izbjegavaju učenje jer ne žele propustiti vrijeme za igru i zabavu. Kad čuju kako njihova braća, i sestre, i roditelji rade nešto zanimljivije dok oni rade domaću zadaću (a sve se tada čini zanimljivijim), teže se usredotočuju, odgađaju učenje ili zbrzaju. Da bi se taj problem smanjio, dobro je organizirati vrijeme za učenje u obitelji. Djeca koja još ne idu u školu, mogu se igrati mirnijih igara, a vjerojatno će i ona voljeti oponašati starije i crtati ili čitati. Skloniti mobitele i ugasiti ekrane u to vrijeme svakako je prioritet.

Još važnije od nadgledanja domaće zadaće planiranje je obiteljskih aktivnosti kojima će se ono što djeca uče u školi podržati i dovesti u praksu. Čitanje, proučavanje prirodnih pojava, računanje npr. mjesečnih troškova i

treba proslaviti uspjeh, ali još više marljivost i trud neovisno o rezultatima.

DUHOVNI ŽIVOT: PRODUBLJIVANJE VJERE I ODNOSA

Djeca tih godina žele razlikovati maštu od istine. Sada vjeri pristupaju na racionalistički način. Zato je dobro davati njima razumljive, ali ne i pojednostavljene odgovore. Kad postave pitanja o tome je li Isus doista u euharistiji ili je li On doista uskrsnuo, a naš odgovor bude: *Da*, treba ga potkrijepiti. Kad nas pitaju kako mi to znamo, najbolji odgovor će biti onaj koji uključuje odnos. Zato što nam je Isus rekao da je to istina. On je osoba kojoj vjerujemo, a djeci je sada značajno samo ono što uključuje neki pozitivan odnos s osobom. Tako će na primjer, rado učiti predmet koji mu predaje učitelj koji mu je drag. Kad djeca Isusa doživljavaju kao osobu i s njim razvijaju odnos u osobnoj i zajedničkoj molitvi, vjera će za njih biti značajna.

IDENTITET I LJUBAV

To je vrijeme kad se djeca identificiraju s roditeljem istog spola da bi usvojilo što znači biti muškog ili ženskog spola. Najbolji primjer djeca će usvojiti promatrajući brak svojih roditelja.

Iako mnogi roditelji strepe pomišljajući na razgovore o spolnosti koje moraju „obaviti” s djecom prije puberteta, i u tom razdoblju trebat će djeci dati prave odgovore. Osobito je dobro da ih djeca dobiju od roditelja prije vršnjaka. Svaki odgovor treba biti iskren, djeci razumljiv i jednostavan i obuhvatiti najvažnije istine: spolnost je Božji dar, ona je povezana s rađanjem djece i namijenjena muškarcima i ženama u braku. Roditelji će najbolje poznavati svoje dijete i prepoznati trenutke i načine za te razgovore, a način govora prenijet će poruku djetetu još više od riječi: da je spolnost lijepa,

da ju je Bog zamislio kao poseban dio života, a ako djecu od malena učimo kako tijelima izražavamo ljubav i darežljivost, ta će istina lakše doprijeti do njih.

Prema knjizi Gregora i Lise Popcak *Parenting with grace*

planiranje raspodjele džeparca, posjet muzeju, knjižnici, obilazak građevina i sl. samo su neke ideje koje mogu povezati učenje s obiteljskim životom. I što je također važno naglasiti: naša zaokupljenost školom i učenjem nikada ne treba biti orijentirana na ocjene. Posebno

Lagano ulazimo u advent, razdoblje kad pripremamo svoja srca za dolazak malenog Boga. Da bismo bili dostojni Njegova dolaska, naša srca trebaju biti čista, sijati kao lampice na božićnom boru.

Maleni znakovi žrtve i ljubavi mogu obojiti tmurnu zimu u vedre boje i zrake naše ljubavi prema drugima ogrijati tuđa srca.

Bog voli malenost, poniznost. Najveći i najskromniji teže skrovitosti i jednostavnosti. Pogledajmo sliku hostije i vina. Slika je to mnoštva klasova, mnoštva grozdova. Jedan kruh na svetom stolu plod je mnoštva klasova. Jedan kalež rujnog vina skriva mnoštvo grozdova.

Potrebna je nekad velika žrtva da bismo učinili, nama naizgled maleni čin za nekoga, kao što mnoštvo klasova daje jedan kruh ili mnoštvo grozdova čašu rujnog vina. No svaku našu žrtvu Bog voli. I svaka ta žrtva osvjetljava i naš i tuđe putove.

Pohranjimo u riznicu svojeg srca lijepe, dragocjene, vrijedne uspomene. Isus stoji nad riznicom našega srca i čuva je da u nju ne uđe ništa loše. A opet, nada se da ćemo iz nje drugima darivati svoje dragocjenosti.

Naučimo slikom i žrtvom malenog Boga koji nam ide u susret, biti maleni, ponizni, jednostavni. Kao djeca... Jer *svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen i koji se ponizuje, bit će uzvišen* (Lk 14,11).

Jelena Pinter

Razgovor s mladim katolicima – glumcima

Kakve su ti misli, takva ti je scena

Za novi broj *Zvonika* razgovarali smo s troje mladih koji su glumili u ovogodišnjem Holywinu, a inače se bave glumom. Ovo su njihova zanimljiva promišljanja o povezanosti glume i duhovnosti.

Na prvi pogled, gluma se, za razliku od pjevanja, čitanja, pisanja ne može tako lako staviti u službu duhovnog. Na koji način se to ipak može ostvariti? Osim prikaza života svetaca, ima li i neke druge poveznice glume i duhovnosti?

Vedran: Gluma bi se kao vještina mogla promatrati kao spoj svih navedenih odrednica. Međutim, ona je najživlji kontakt s čovjekom i prvenstveno pokušava objasniti i dočarati bivstvovanje čovjeka. U tom smislu vrlo je povezana sa službom duhovnosti. Uostalom, glumu čine mnogi čimbenici, poput glasa, pokreta, mimike, a ponajviše razmišljanja, što je korak prema duhovnom.

Ivan: Za svaki glumački podvig, od glumca se zahtijeva dobra priprava koja često podrazumijeva i mnogo žrtve, truda, ljubavi za drugoga, pa čak i, u nekom smislu, patnje. Služba duhovnog ostvaruje se poučavanjem i približavanjem drugih Isusu. Pod to bih svrstao i poučavanje o svetcima, kojima pripada i sv. Josip. Duhovno se još može i ostvariti svom tom žrtvom ako je prikazemo Gospodinu. To podrazumijeva i glumu u svjetovnim predstavama, ali u duhovnim je to, naravno, lakše.

Katarina: Kad je gluma u pitanju, navikli smo gledati razne žanrove, među kojima su duhovna dramska izvođenja vrlo rijetka. Čini mi se da ljudi rijetko kombiniraju

glumu s crkvenim temama i duhovnošću. Još kao mala, navikla sam predstave duhovnog sadržaja gledati samo na župi kada se slavi Sv. Nikola, tijekom iščekivanja Božića ili tijekom prela, ali to se u posljednjih nekoliko godina promijenilo jer smo dobili priliku gledati predstave i o životima nekih svetaca povodom Holywina. Iako je svaka predstava i skeč za Svetog Nikolu i slične blagdane bitna i lijepa, predstave za Holywin mnogo su ozbiljnije u odnosu na to. Iz tog razloga mislim da je Holywin odličan pokazatelj da se gluma i duhovnost mogu povezati.

Kad se prikazuje neki svetac ili predstava duhovne tematike, je li priprema za tu ulogu drugačija od glume u nekoj klasičnoj predstavi? Postoji li zabrinutost da se ta predstava neće prikazati na dovoljno dostojanstven i prikladan način?

Vedran: U mom slučaju nije mnogo. Vremenom sam usavršio tehnike kako doći do unutrašnjosti lika i time tako ga predstaviti. Ponekad to podrazumijeva literaturu, niz promišljanja i slično. Kad su u pitanju sveti i likovi oko njih, tu je, naravno, više duhovnih priprema. Sveti Franjo, kog sam odigrao na Holywinu prošle godine, podrazumijevao je mnogo molitve, učenja o njegovom asketizmu, literature i razgovora s našim franjevcima. Zaista, to su „slatke muke”. Ono o čemu govorim jest „metodska gluma”. Koristim se samo nekim dijelovima iz spomenutog načela. S obzirom na to da sam vrlo samokritičan, za svaku sam ulogu zabrinut. Veliki sam perfekcionista kad su likovi koje igram u pitanju, iako sam sklon improvizaciji. Igrati svetca izazov je i uvijek sam

opterećen hoću li bar malo dočarati onu posebnost koju oni nose.

Ivan: Kao i za svaku predstavu, publika ne smije vidjeti da je glumac glumio svoju ulogu, nego da je ta uloga postao. Kako postati sv. Josip, otac našega Spasitelja? Najprije potrebno je shvatiti mentalitet svoje uloge, onda tek razmišljati kako to prikazati riječima, načinom govora, gestama, izrazima lica i tako dalje. A kako svi već znamo, svetce je vrlo teško shvatiti. Svaka je uloga u toj predstavi zahtijevala mnogo pripreme i angažiranosti sa svih strana. Postoji zabrinutost kad se glumac pita je li dostojan postati taj lik. Ali ako se trud uloži za dobrobit zajednice i, u tom slučaju, neku vrstu evangelizacije, onda mišljenja i kritike ljudi postaju manje važne jer je naše poslanje ispunjeno.

Katarina: Kao i u svakoj predstavi, cilj je prikazati u što stvarnijoj slici djelo, likove i sadržaj. Ipak, veći i ozbiljniji zadatak je kad imaš istinito djelo i kad taj lik, o kom publika već zna ponešto, moraš prikazati što stvarnije, ali na svoj način. Kad sam pripremala tu predstavu, postajao je taj strah zato što je sv. Josip jednostavan, tih i povučen svetac (to bi svatko rekao kad bi ga pitali za mišljenje o njemu), ali i prilično složen, zbog čega se o njemu malo zna i govori. Iz tog razloga bilo mi je veliko zadovoljstvo raditi predstavu u njegovu čast i približiti ga drugima. Istu tu predstavu u manjem izdanju radila sam i na subotičkom oratoriju, gdje sam se prvi put susrela s redateljskim poslom (smijeh), ali tada mi je zadovoljstvo bilo još veće jer su nas djeca gledala. Drago mi je i sretna sam što imam iskustva i u klasičnim i u predstavama duhovnog sadržaja. Voljela bih nastaviti glumiti u oba pravca jer mi gluma predstavlja odmor, radost i pauzu od školskih i drugih obveza.

Vedrane, vodio si dramske radionice u oratoriju koje su među djecom poprilično popularne. Kakva je uloga dramske radionice u odgoju općenito i posebice u okviru odgoja u oratoriju?

Vedran: Kao dijete bio sam vrlo sramežljiv, zatvoren i uplašen. Dramske sekcije pomogle su mi otvoriti se svijetu, doći do svog JA i koristiti se potencijalima, odnosno darovima koje mi je Bog dao. Radionice doprinose razvijanju svijesti o čovjeku. Ističe se kreativnost i promišljanje o dubinama i širinama čovjekova bivstvovanja. Pritom, naučiti dijete što je panika, trema, biti sam na sceni, a zatim biti s drugima na sceni i osjećati njihovu prisutnost, stremiti timskom radu, razvijati govorne vještine, biti siguran u sebe kad je komunikacija u pitanju... Na oratoriju teme su uvijek duhovne vrste. Tako da u tom smislu, takvim temama pokušavamo pristupiti na drugačiji, „dramski” način i još više produbiti znanje o spomenutome.

Koja su najdraža sjećanja s tih radionica? Što je cilj i učinak tih radionica?

Vedran: Svaki put kad nešto „klikne” u glavama djece, smatram najdražom uspomenu. Radionice koncipiram najviše na razmišljanju, pa time praktični rad dolazi sam od sebe. Budući da je razmišljanje osnova, onda se može pretpostaviti da je na sceni uvijek kaos. Kako kaže jedan svetac: „Kakve su ti misli, takav ti je život”, u ovom slučaju scena. Da sažmem – da bismo došli do cilja moramo umiriti misli. Odgovori se pokazuju kad se nemirno more smiri. Naše radionice sastoje se od mnogo preispitivanja, nerveze, prepreka, praktičnog rada, razmišljanja, a tome put otvaraju duhovne teme.

Vedrane, s obzirom na to da glumiš i u predstavama koje nisu kršćanske tematike, jesi li nekad imao ulogu osobe koja je u suprotnosti s tvojim duhovnim stajalištima (psovka, nemoralna poruka predstave, promicanje poroka ili bilo što s čime se osobno ne slažeš)? Ako jesi, na koji način to pomiriš sa svojim osobnim stajalištima?

Vedran: Da, imao sam i uloge protivne svojim uvjerenjima, ali poruka predstave nikad nije bila pogrešna ili nemoralna. Loših likova ima i u kršćanskim predstavama. Ponekad je potrebno upoznati zlo sa sigurne udaljenosti da bi se vizija dobra lakše ostvarila. Uzgred, zlo po pravilu kršćanina tjera da čini dobro. Moj cilj je da donesem na scenu ono što uloga zahtijeva. I sve u vidu proširivanja vidika.

Ivane, osim uloge svetog Josipa, jesi li glumio i u nekim drugim predstavama? Kojim i u kakvim ulogama?

Ivan: Imao sam prilike glumiti u raznim predstavama, nekoliko puta i na Holywinu, gdje sam imao manje uloge. Ova predstava je, zapravo, moj prvi veći korak u svijetu glume. Želio bih se nastaviti baviti glumom u raznim predstavama, a pogotovo ove vrste. Želio bih također izraziti glumom i druge darove koje mi je Gospodin darovao.

S obzirom na to da se baviš pjevanjem, sviranjem, ministriranjem itd., kakvu ulogu gluma ima u svim tim aktivnostima? Ima li nešto čemu daješ prednost u svojem angažmanu ili nastojiš sve to uravnotežiti?

Ivan: Svim tim aktivnostima, između redova, provlači se uloga sluge. Rado prihvaćam tu ulogu pa se time u njoj dobro i osjećam. Naravno, trudim se nekad preuzeti i ulogu vođe, ali služenje je moja „zona komfora”. Mislim da se ravnoteža gradi kad nastupi kaos ili nemir. Zato ne bih rekao da mi je potrebna ta ravnoteža. U svojim aktivnostima najviše dajem od sebe, a osobito kad mi se da prilika. Nekako uspijevam sve to raditi istom mjerom jer u svakoj aktivnosti nađe se prolaz i za drugu.

Razgovarala: Vedrana Cvijin

Relikvije svetog Josipa

U apokrifnim spisima postoji spomen Josipova groba u Nazaretu, odnosno u Jeruzalemu. Ali o Josipovim kostima nema spomena u spisima kršćanske starine. Zbog toga su i pojedini teolozi iznosili tvrdnje da je Josip i tjelesno uznesen na nebo.

Sve ostale relikvije koje se vezuju uz Josipa imaju drugotno značenje. Te relikvije na kršćanski Zapad stigle su s križarskim bojama, kada su križari donosili mnogobrojne predmete vezane ne samo uz Josipa nego i uz Mariju i ostale svetce Svete Zemlje. Te relikvije obično su bile vezane na određeni način uz spomenute osobe: odjeća, ogrtači, prstenja, štapovi i druge slične stvari. Relikvije su bile skupe, pa su ubrzo počele prijevare i trgovina istima.

Uz nabrojane Josipove relikvije, događala su se broja uslišanja, no ona nisu plod relikvija, već vjere onih koji se utječu svetom Josipu. Relikvije nemaju neke snage same u sebi i po sebi. One su samo podsjetnik na svetce i nama služe za jačanje vjere i pouzdanje u Božju pomoć.

Prva relikvija vezana uz Josipa, pojavila se na Zapadu prije križarskih bojni, u Bologni 430. godine, kad je biskup Petronije donio Josipovu relikviju iz Konstantinopolja. No nije pobliže poznato o kakvoj je relikviji riječ.

Marijin zaručnički prsten (Santo Anello). Kvarcni prsten služio je kao vjenčani prsten koji je Josip poklonio Mariji. Prema izvješću iz jedanaestog stoljeća, židovski trgovac dragim kamenjem u Rimu dao ga je draguljaru Rajneru iz Chiusija (Toskana) u kasnom desetom stoljeću. Sumnjao je u njegovu autentičnost sve dok njegov tek preminuli sin nije bio privremeno vraćen u život da bi jamčio za to. Zatim je relikvija prebačena u baziliku svete Mustiole, izvan zidina grada Chiusi. Godine 1251. premješten je radi veće sigurnosti u katedralu (danas konkatedralu) svetog Sekundijana, kojim su upravljali kanonici svete Mustiole. Ponovno je premještena, taj put u crkvu sv. Franje u Chiusiju 1420. godine. Sada se čuva u kapeli Santo Anello uz konkatedralu svetog Sekundijana. Relikvija se nalazi u relikvijaru u kojem visi s pozlaćene srebrne krune. Izlaže se na oltaru svakog 31. srpnja, na godišnjicu prijenosa na to mjesto.

Pojas svetog Josipa. Godine 1254. jedan od velikih kroničara srednjovjekovne Francuske Jean de Joinville donio je iz Jeruzalema pojas svetog Josipa za koji je sagrađena kapela u crkvi Notre-Dame de Joinville-sur-Marne (sjeveroistočna Francuska). Sveti pojas dugačak

je otprilike jedan i pol metar, sivkaste boje. Krajevi se pričvršćuju kopčom od slonovače – požutjele od vremena. Nakon ulaska sv. Josipa u sljedeći život, ostala je Djevici Mariji kao spomen na njezina muža. Taj pojas i danas možete vidjeti u relikvijaru u crkvi Notre-Dame de Joinville.

Josipov štap. Nalazi se u crkvi Gospe od Anđela u Firenci. Tamo se nalazi od Firentinskog sabora 1439.

godine kao dar carigradskog patrijarha. To je navodno štap koji je procvjetao u Hramu kao znak Josipovog izbora za Marijinog zaručnika.

Postoje još neke Josipove relikvije: **ogrtač** svetog Josipa u Rimu koji se čuva u crkvi svete Anastazije, **dijelovi tkanine** u njemačkom Aachenu (možda Josipove čarape), zatim i **zđjelica** iz koje je navodno Marija davala piti Djetetu Isusu. Među relikvije vezane uz svetog Josipa pripada i **Kućica Nazaretske obitelji** u Loretu. U tradicionalnoj priči govori se da su anđeli 1291. godine prenijeli dom iz Nazareta na Trsat i tamo su zabilježena mnoga čuda. Kuća je ponovno prevezena u Italiju u gradić Loreto u prosincu 1294. godine. Druga inačica priče govori o bogatoj obitelji u Svetoj Zemlji, obitelji Angeli, koja je platila da se kuća demontira, a zatim ponovno sastavi u Italiji.

Živi što jesi (Biblijski ženski likovi kao arhetipi) – Linda Jarosch, Anselm Grün

„Kad se žene sastanu, mogu zajedno plakati, ili se mogu, što će radije činiti, smijati od srca. U tom se smijehu krije snaga. Žene osjećaju da mogu živjeti iz sebe samih i nemaju više volje jadati se na one koji sprečavaju da doista žive.”

DOBRI I LOŠ ARHETIPI ŽENE

Knjiga počinje premisom da se u današnje vrijeme veličaju krivi arhetipi žene: „glupa ženska” koja dobro i bogato živi, žena furija koje sebe s ponosom naziva vješticom, pa i prostitutka kao simbol oslobođenosti od društvenih normi. Ako se može reći da je feminizam nešto dobro donio, to je svakako otkrivanje ženinih posebnosti i snaga, istinu da žena ima vrijednost sama po sebi i izvan braka i obitelji. Naravno, uz to je došlo i mnogo loših nuspojava: pokušaj izjednačiti muškarca i ženu ili iz povrijeđenosti koje su nastale iz povijesnih ponašanja prema ženama, jedan bunt: želja da se veličaju negativni i muški arhetipi u liku žene. Jedna je grčka spisateljica opisala sedam arhetipskih slika žene: ženu koja ljubi, ženu majku, svećenicu, umjetnicu, ženu borkinju, kraljicu i samouvjerenu ženu. Ova knjiga čini nešto slično, ali s 14 ženskih biblijskih likova.

ARHETIPI ŽENSKIH BIBLIJSKIH LIKOVA

Ženski likovi mogu nam se činiti zanemarenima u Bibliji, međutim, upravo zbog toga, ono što je napisano o njima u Bibliji sažeto je, ali i sadržajno. Ako se ženi uopće posvetilo mjesto u Bibliji, bilo je to zato što su činile nešto važno. Primjeri su to ženine snage i ljepote ženstvenih osobina. Arhetipi koji se u toj knjizi spominju su: Debora – sutkinja, Estera – kraljica, Eva – majka, Hagara – napuštena žena, Ana – mudra žena, Judita – žena borac, Lidija – svećenica, Marija Magdalena – žena koja ljubi, Marija – žena koja preobražava, Marta i Marija – domaćica i umjetnica,

Mirjam – proročica, Ruta – strankinja, Sara – žena koja se smije, Tamara – samosvjesna žena. Neke od žena odmah će se prepoznati u nekim arhetipima, no vjerojatno ne u svim. Ako nam se neki od tih arhetipa čini stranim, vjerojatno je da smo taj dio sebe zatomili. Jer žena nema jednu dimenziju: žena nije samo majka i nije samo supruga, žena je od svega toga pomalo. Također, neće sve žene biti biološke majke niti supruge, ali sve one mogu i trebaju živjeti tu dimenziju sebe dajući na jedan drugi, manje klasičan način tim arhetipima.

ZA KOGA JE KNJIGA?

Prvenstveno za žene. Cilj knjige pokazati je snagu koju svaka žena posjeduje i kako je u određenoj situaciji može iskoristiti. Knjiga ne pokazuje sav spektar ženstvenosti, ali osvježuje možda one neke slike žene koje su često zanemarene. Dok feministički krugovi često zanemaruju one nježne karakteristike žene, kršćanski krugovi često znaju zanemariti one borbene i snažne arhetipe žene, a ti arhetipi isto su dobri. I ženski biblijski likovi i mnoge svete Katoličke Crkve živjele su ženstvenost na razne načine, sve njih Crkva nam stavlja kao uzor ženstvenosti. Velika je opasnost da kao odgovor na ekstreme feminizma, odgovorimo drugim ekstremom: karikaturnom smjerne i poslušne ženice (naravno, postoje žene koje su po prirodi smjerne i poslušne, no one tada žive svoju autentičnost, ne karikaturu). Također, važno je

istaknuti da biblijski ženski likovi nisu bile idealne žene: često su tek kad bi „dotakle dno” otkrile svoje snage i na što ih je Gospodin pozvao. Iz tog razloga, ta knjiga dobra je za otkrivanje sebe, ali i jednu ravnotežu: ravnotežu između raznih karikatura koje svijet nudi, a zapravo ne predstavljaju složenu i predivnu Božju zamisao za ženu. Postoji i knjiga slične tematike „Boriti se i ljubiti (Muški biblijski likovi kao arhetipi)” za muškarce, no o njoj u nekim od narednih brojeva.

ADVENT – teologija prošlosti, sadašnjosti i budućnosti

Sociolozi kulture, psiholozi i antropolozi upozoravaju da se dezorijentacija suvremenog čovjeka najviše očituje u njegovu stavu prema prošlosti, budućnosti i sadašnjosti. U odnosu na prošlost često dolazi do tendencioznog tumačenja koje se vodi subjektivnim zanimanjima. U tom smislu neke se činjenice zaobilaze, zanemaruju, prešutkuju, neke apostrofiraju i neke falsificiraju. Proučavanje prošlosti politički je, ekonomski ili psihološki instrumentalizirano i obično služi opravdanju sadašnjih postupaka, obračunu s protivnicima ili učvršćivanju pozicije žrtve.

Razmišljanje o budućnosti obilježeno je raspoloženjem beznađa i bezizlaznosti. Mnogo toga krenulo je naopako u odnosu na ono što je bilo zamišljeno. Želimo slobodu i veću emancipaciju, a pojavili su se novi oblici pritiska, ograničenja, represija. Znanstveni i tehnološki napredak donio je sa sobom prijetnje uništenja okoliša. Nadali smo se stvaranju široke srednje klase, a poslije ekonomske krize plašimo se sve većih polarizacija, raslojavanja u društvu, klasnih razlika. Bili smo ponosni na rezultate bioloških i medicinskih znanosti, a suočili smo se s epidemijom koju smo obuzdavali metodama srednjeg vijeka – izolacijom, karantenom, distancom. Nije ni čudo što u današnjem svijetu uzimaju maha distopijske koncepcije pesimizma koje predviđaju propast, opću katastrofu, borbu do istrebljenja te na kraju uništenje svih i svega.

Tako razočaran i umoran čovjek okrenut je svojim sitnim, privatnim zadovoljstvima koje postiže kupovinom, trošenjem i zabavom, ostao je bez snage i motivacije baviti se velikim pitanjima smisla, vrijednosti, budućnosti ili angažirati se na području zajedničkog dobra koje nadilazi njegove subjektivne okvire.

To zapažanje poslužilo mi je kao uvod u razmišljanje o predstojećem liturgijskom vremenu adventa. Upravo nam advent nudi posebnu teologiju vremena – prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Srednjovjekovni teolog sv. Bernard iz Clairvauxa govori o trima dolascima Isusa Krista u vremenu. Prvi se odigrao u prošlosti – Sin Božji postao je čovjekom, 30 godina proveo je u skrovitosti jednostavnog života u Nazaretu i tri godine bile su ispunjene aktivnim javnim djelovanjem propovjednika, molitelja, reformatora, navjestitelja, a na kraju je došla smrt i slavno uskrsnuće. Ali Krist nije samo junak iz davne prošlosti koji puni stranice dokumenata čuvanih u muzeju. Nije ni uspomena u glavama njegovih sljedbenika u kulturi sjećanja. On je živi, uskrsli Gospodin koji prati ljubavlju svoje učenike sabrane u crkvenoj zajednici. To svakodnevno izgrađivanje zajedništva s Kristom molitvom, liturgijom ili djelima ljubavi predstavlja drugi dolazak Krista u sadašnjosti koji se odigrava u srcima kršćana. Taj Krist koji sada prebiva u srcima Svoje braće na kraju vremena doći će u slavi suditi žive i mrtve te uspostaviti Božje kraljevstvo, preobražavajući svemir u slavu uskrsnuća.

Radi se o trećem dolasku koji u nadi očekujemo i priželjkujemo. Teologija vremena koja se temelji na stvarnosti triju dolazaka Isusa Krista nudi nadahnuće za novi pogled na prošlost, sadašnjost i budućnost.

Bog je sasvim samoinicijativno, neočekivano ulazio u ljudsku povijest i u osobi Isusa Krista spasonosno je djelovao. Evanđelja predstavljaju Isusa kao konkretnu povijesnu ličnost točno zacrtanu u koordinatama vremena i prostora. On se ne može reducirati na pobožne projekcije vjerskih sljedbenika, On je Ti prijatelja i brata koji ide ususret noseći radosnu vijest o Božjoj očinskoj ljubavi. Kršćanska vjera poziva se na objektivnu stvarnost Božjeg djelovanja u Isusu Kristu. Prvi dolazak Isusa Krista podcrtava važnost sagledavanja prošlosti na objektivni način – ne učitavati u prošlost aktualne stavove i predrasude, ne podčinjavati prošlost zanimanjima sadašnjosti, ne koristiti se prošlošću radi promidžbe i samopromidžbe, već istraživati prema dostupnim izvorima neovisno o zanimanju, ideologiji, raspoloženju onoga koji istražuje.

Sadašnjost u svjetlu Krista koji dolazi dobiva svoju vrijednost i značaj, postavši *kairos*, milosno vrijeme nasljedovanja Krista, suobličavanja Kristu – Sinu i bratu. Krist želi s nama sada i ovdje dijeliti iskustvo sinovstva u odnosu prema Bogu i bratstva u odnosu prema drugima. Svaki dan koji imamo na raspolaganju prati određen smjer, teži prema jasno definiranom smislu i to je sazrijevanje u prijateljstvu s Kristom, u zajedništvu s Njime otkrivamo ljubav Boga Oca koji nas prihvaća kao Svoju voljenu djecu i to iskustvo očinske ljubavi otvara nam srce za druge. Sadašnjost u kojoj se otvaramo Drugome i drugima obiluje smislom, vrijednošću i obećava budućnost.

Advent koji u svojim prvim tjednima usmjerava pozornost na Isusov dolazak, na kraju vremena doprinosi stvaranju klime koja odiše optimizmom, nadom i otvorenosti prema budućnosti. Svjesni smo uvjetovanosti svojih života, ambivalentnosti napretka – jer svaki korak naprijed prati sjena nazadovanja, jer svaka izgradnja raja ovdje na zemlji može biti poljuljana, jer se neki izumi mogu obiti o glavu svojih pronalazača. Takvim stavom ne želimo hraniti pesimizam i distopije koje dižu ruke od svijeta, nego kao kršćani nadajući se dolasku Krista raskrinkavamo umišljenu samodostatnu pretencioznost, koja i tako poslije neuspjeha pada u depresiju, te dižemo na noge optimizam i radosnu nadu u definitivni napredak i slobodu koji će se dogoditi kao preobrazba svijeta u Uskrsloga na kraju vremena. Dolazak Krista donosi budućnost novog neba i nove zemlje, vrijeme kad će se grobovi otvoriti, vrijeme kad će ratnici odbacivši oružje pružiti ruku pomirenja, vrijeme kada će se rastavljeni opet naći zagrljeni, vrijeme kada će se izbjeglice vratiti u svoje domove, vrijeme kada će slijepi pozdraviti sunce novog dana, vrijeme kada će gluhi opet osluškivati vrevu ulica. Krist kojeg očekujemo obećava nam da u borbi sa zlom nismo osuđeni na poraz.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Dušni dan – pokojni ili mrtvi

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji... U drugom smo dijelu mjeseca studenoga ili novembra. Čekamo polako, a brzo će stići, završetak i ove godine. Poneki od nas neće ga ni dočekati. Studeni nam govori i o našim vremenšnim godinama, sijedim kosama, naboranim licima, pognutom hodu, o „bogatstvu” bolesti i da ne nabrajam... Ali starost nije samo, kako mnogi vele, teret života. Starost je bogatstvo življenja koje bi se trebalo prenijeti na mlađe naraštaje. Nebrojeno mnoštvo lijepih iskustava pomiješanih s kušnjama, tijekom dugo godina, samo obogaćuje vremenšnost. A starost, pa i uz mnoštvo mladosti, konačno prelazi preko smrti u život.

Crkva u studenom slavi Dušni dan kada se sjećamo svih svojih dragih pokojnika. Pohodi grobovima i grobljima u tom pogledu redoviti su znak naše pažnje i vjere. Toga dana molimo za duše svojih dragih pokojnika i za njih palimo svijeće na grobovima. Slaveći svete mise povezujemo se tako svojim molitvama s njima. Ujedno molimo i Božje milosrđe da ih što prije očisti od svih slabosti te da ih uvede tamo *gdje s oka svaka suza nestaje*. Također, istoga mjeseca Crkva časti i sv. Gertrudu, veliku zagovornicu duša u čistilištu.

Sjećam se da sam kao dijete na Sve svete uoči Dušnog dana obilazio kuće sa svijećom u ruci i molio za mrtve duše. Za to bih dobivao neki sitniš ili voće. Tek je župnik prije desetak i kusur godina poučio s oltara ljude, osobito dječicu, da se ne molimo za mrtve duše, nego za sve vjerne pokojne. Mi vjerujemo da su naši pokojni živi. Čovjek zaspe za ovaj svijet i budi se u vječnosti. Ako je životom zaslužio, dolazi u raj. Ako se treba očistiti od vremenitih kazna, dolazi u čistilište. A treći, ne daj Bože nikome, odlaze u život vječne propasti. Zato što ne znamo tko je gdje dospio, molimo se za sve pokojne.

Molimo se osobito u studenom. Ali i tijekom godine spominjemo ih svaki dan. Posebno kod Anđeoskog pozdrava navečer zvoni još i malo zvono, gdje ga ima, za duše u čistilištu. Ovisi i o našim molitvama hoće li duše

iz čistilišta što prije u raj. A onda se u raju moliti i za nas. Da bi mi došli barem u čistilište, a cilj nam je doći u raj, već ovdje na zemlji trebamo ga životom postići. To baš nije uvijek slučaj. Često znamo živjeti kao da Boga nema i kao da nikada nećemo završiti ovaj život.

„Jedan župnik je svoje duhovno polumrtve župljane na neobičan način potaknuo na život i za život vječni. Na zidovima i u gradskim novinama pojavio se neobični posmrtni oglas: ‘U dubokoj boli javljamo da je nastupila smrt naše župe. Sprovod će biti u nedjelju u 11 sati. Dođite u što većem broju na misu za pokoj duše naše župe!’ Sljedeće nedjelje crkva je naravno bila puna kao nikada do tada. Nije više bilo ni jednog slobodnog mjesta za sjedenje ni stajanje. Ispred oltara bio je lijes od tamnog drveta. Župnik je održao jednostavan govor: ‘Ne vjerujem da bismo svoju župu mogli ponovno vratiti u život ili je uskrisiti, ali kad smo se svi okupili, pokušao bih ono posljednje. Želio bih da svi prođete pokraj lijesa i posljednji put pogledate pokojnicu. Stanite u red jedan iza drugoga. Kad pogledate mrtvo tijelo, iziđite na sakristijska vrata. Poslije toga oni koji žele mogu ući na glavna vrata za svetu misu’. Župnik je otvorio lijes. Svi su se pitali tko je to, a jedan reče glasno: ‘Čije bi tijelo moglo biti unutra? Tko je zapravo pokojnica? Ne sjećam se da je netko imao takvo ime.’ Počeli su polako prilaziti lijesu, jedan za drugim. Svatko bi se nagnuo, pogledao unutra i izlazio iz crkve. Izlazili su u šutnji i pomalo zbunjeni. Svi koji su htjeli vidjeti tijelo župe, kad su pogledali u lijes, vidjeli su u zrcalu postavljenom na dnu lijesa vlastito lice. I svi se vratiše u crkvu. Život župljana polako je oživio i dospio do zavidne visine”.

Pitam se bili to uspjelo i u našim župama. I bi li i župnici pogledali u lijes. Dragi moji prijatelji... Čini nam se da imamo mnogo posla jer ga ne stižemo kao prije obaviti. Nemamo vremena ni za duhovni život. Za misu kažemo da smo prestari. Pronađimo vremena za molitvu. Imamo za koga moliti. Molimo za sebe i svoje žive, molimo za cijeli svijet i njegove potrebe. Osobito molimo za sve vjerne pokojne da što prije stignu u raj. Svaka molitva za druge vraća se i po nas i leti Ocu u visine. I nijedna molitva nije uzaludna! Bog vas blagoslovio, dragi prijatelji!

Sveti Martin na sjeveru Bačke

Nedaleko od grada Sombora, na putu koji vodi prema mjestu Gara u Mađarskoj, smjestilo se selo Gakovo. Nekoć prosperitetno i razvijeno naselje podunavskih Nijemaca – Švaba, krasila je kasnobarokna župna crkva sv. Martina, jedina njemu posvećena na prostoru tadašnje Bačke apostolske administrature. Izgrađena je 1789. godine, proširena 1908.,

sv. Martina, koja se danas čuva u riznici biskupskog dvora u Subotici, a najvjerojatnije je došla s područja Moravske u današnjoj Češkoj. Župa je bila izuzetno aktivna te plodonosna redovitim i brojnim zvanjima, kako svećeničkim, tako i redovničkim.

Po svršetku Drugog svjetskog rata, komunističke vlasti proglašavaju sve Nijemce kolektivno krivima za

a u potpunosti obnovljena te bogato oslikana 1929. godine. Pri obnovi, zamijenjena je i stara oltarna slika

Miniranje crkve sv. Martina u Gakovu

zlodjela i strahote ratnog razdoblja, pri čemu su najviše stradali nevini ljudi. Bačkim Nijemcima nasilno se oduzimaju posjedi i imovina te bivaju masovno protjerivani iz svojih domova, internirani u koncentracijske logore, u kojima su mnogi izgubili svoje živote, ali i najmilije. Tim činom, pokušano je s prostora Bačke izbrisati jedan cijeli narod i njegova kultura. Nisi bili pošteđeni ni Božji domovi. U narednim godinama, s pejzaža švapskih sela u Bačkoj izbrisano je čak osam crkava (u Filipovu, Kruševlju, Čurugu, Bačkom Dobrom Polju, Mošorinu, Bačkoj Palanci, Ravnom Selu), među kojima i crkva sv. Martina u Gakovu. Neposredno nakon protjerivanja Nijemaca i otvaranja koncentracijskog logora u Gakovu, crkva je prisilno stavljena izvan bogoslužne funkcije te godinama kontinuirano oskrvnjivana i nečovječno uništavana. Pedesetih godina, komunističke vlasti nalažu njeno rušenje te je u jednom potezu miniranja ona zauvijek iščezla s lica Gakova. No Božji dom nalazi se u svakom ljudskom srcu, koje nijedno zlo ne može izbrisati niti ukloniti. Tako ni uspomena na gakovačkog sv. Martina, nikada nije iščezla u srcima i mislima njegovih prognanih Nijemaca.

180 godina subotičke Župe svetoga Roka

(V. DIO)

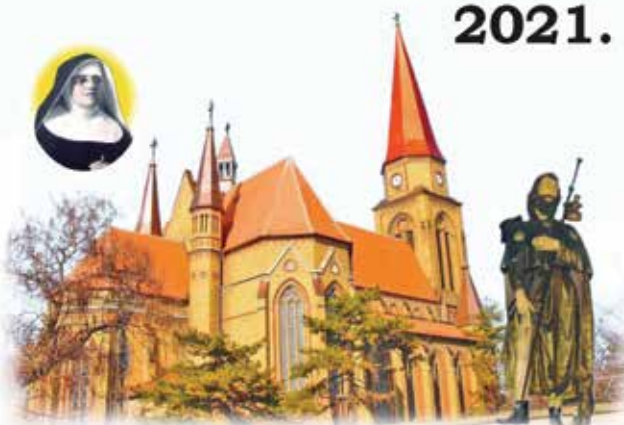
Broj katolika u gradu Subotici naglo je rastao i krajem 19. stoljeća. Dok je Mátyás Mokossay bio kapelan u Župi svetoga Roka, 1870. godine Župa svete Terezije prostirala se u sjevernom dijelu grada i protezala se od današnje Male Bosne na zapadu do Palića na istoku. Ta je župa samo gradu brojala 33.940 katolika, dok je na svojim filijalama imala toliko vjernika da je cijela župa imala 40.610 katolika. Od toga je na Kelebiji (i današnjoj Tompi) bilo 1.686, na Sebešiću (danas Mala Bosna) 998, u Tavankutu 2.325. Župa svete Terezije prostirala se i južno od grada: na Verušiću sa 705 i na Zobnatici s 950 vjernika. Župa svetoga Roka 1870. godine brojala je u gradu 7.084 vjernika, a u filijali Šandor 617. Te je godine Župa svetoga Jurja u gradu imala 4.994 vjernika, a nekadašnja filijala te župe bio je Šupljak, koji je 1870. godine već brojao 3.210 vjernika. O tome čitamo u shematizmu Kalačke i Bačke nadbiskupije iz 1870. godine.

GRADNJA ŽUPNE CRKVE SVETOGA ROKA U SUBOTICI

Već je 23 godine u Župi svetoga Roka bio župnik Mátyás Mokossay, kad je gradska samouprava konačno odlučila graditi crkvu svetoga Roka. Ovaj tekst napisan je prema tekstu Branimira Kopilovića na internetu. O crkvi svetoga Roka pisao je Branimir Kopilović. Grad je 1894. godine raspisao natječaj u nastojanju da dobije projekte za gradnju crkve. Grad je izdvojio 80.000 forinti. Projekte je trebao pregledati za to odabrani odbor inženjera. Očekivalo se da se crkva sagradi od prvorazredne opeke, a vanjski zidovi bili bi obloženi „svilenom, prešanom i glatkom opekam”. Odbor inženjera 12. rujna 1894. godine prvu nagradu dao je budimpeštanskim arhitektima Istvánu Keresztesu i Gvidu

Höpfneru. Druga nagrada pripala je Titusu Mačkoviću iz Subotice. Još iste godine grad je potpisao ugovor s građevinskim poduzećem Karla Molzera i Lajosa Fazekasa koji su ispostavili predračun od 80.467 forinti. Nadzornik radova bio je Titus Mačković. Temelji nove crkve počeli su se kopati u studenom 1894. godine, a završeni su 27. srpnja 1896. godine. Gradnja crkve brzo je napredovala, tako da je bila blagoslovljena nekoliko dana prije Božića. Župnik Mokossay 25 godina svoga župnikovanja preveo je služeći svetu misu u neprikladnoj bogomolji, a imao je 59 godina, kad se mogao radovati liturgiji u lijepoj novoj crkvi, gdje je služio 13 godina – do svoje smrti.

VELIČINA CRKVE

Dužina crkve je 51,5 metara, širina 17,18 metara, kod križne lađe 26,52 metra. Zvonik je visok 62,5 metara. U zvoniku se nalazi pet zvona, najveće teži 944 kg, a najmanje teži 50 kg. Župna crkva svetoga Roka ima tlocrt crkve u obliku latinskog križa. Unutrašnjost je podijeljena na tri broda nadsvođena svodovima. U ulazu u crkvu je kor s orguljama. Iznimno su lijepe i bogato u neogotskom stilu izrađene ispovjedaonice. I drveni neogotski oltari, ispovjedaonice i propovjedaonica iz tirolske su radionice Ferdinanda Stuflessera. Iz iste su radionice i kipovi svetaca u subotičkoj katedrali, u novosadskoj župnoj crkvi Imena Marijinog, u crkvi karmelićana u Somboru, u crkvi svetoga Jurja u Subotici. Ormar za orgulje izgrađen je od drveta te odgovara stilu čitave crkve. Orgulje su, nažalost, izvan funkcije. Trebalo bi ih obnoviti. Glavni oltar posvećen je svetome Roku. U križnim lađama nalaze se oltari svetoga Nikole, Blažene Djevice Marije, svetoga Josipa i svetoga Križa. U svetištu crkve nalazi se slika Mojsija s pločama zapovijedi, a s druge strane slika s prizorom iz evanđelja. Prozori u svetištu i apsidama ukrašeni su vitražima.

U ulazu u crkvu je kor s orguljama. Iznimno su lijepe i bogato u neogotskom stilu izrađene ispovjedaonice. I drveni neogotski oltari, ispovjedaonice i propovjedaonica iz tirolske su radionice Ferdinanda Stuflessera. Iz iste su radionice i kipovi svetaca u subotičkoj katedrali, u novosadskoj župnoj crkvi Imena Marijinog, u crkvi karmelićana u Somboru, u crkvi svetoga Jurja u Subotici. Ormar za orgulje izgrađen je od drveta te odgovara stilu čitave crkve. Orgulje su, nažalost, izvan funkcije. Trebalo bi ih obnoviti. Glavni oltar posvećen je svetome Roku. U križnim lađama nalaze se oltari svetoga Nikole, Blažene Djevice Marije, svetoga Josipa i svetoga Križa. U svetištu crkve nalazi se slika Mojsija s pločama zapovijedi, a s druge strane slika s prizorom iz evanđelja. Prozori u svetištu i apsidama ukrašeni su vitražima.

Razumijevanje kršćanskih slika

Došašće

Prazan pripravljen tron simbol je došašća u ranoj kršćanskoj umjetnosti, nastao u istočnoj sakralnoj umjetnosti, ali prisutan i na zapadu. Poslije se pojavljuje vijenac s četirima svijećama koji postaje simbol iščekivanja i danas jedini poznat simbol došašća.

Prijestolje (tron) je stolica s visokim, ravnim naslonom, naslonima za ruke, ravnim nogama, ukrašena dragim kamenjem, presvučena tekstilom, ima jastuk za sjedenje i bila je istaknuto mjesto vladara. Poseban trenutak u obredu krunidbe jest takozvana intronizacija kad vladar svečano zauzima mjesto na za njega pripravljenom tronu. Najstarija i najjednostavnija vrsta je četveronožna stajaća stolica s četvrtastim (eventualno tankim jastučićima) sjedalom, od kojih je većina imala naslon. Noge trona često su ličile na noge životinja, noge goveda ili su bile nalik stopala lava. Ta vrsta trona potječe iz Asirije i sjeverne Sirije. Četiri noge, isklesane i završavaju u obliku šišarke, bile su povezane poprečnim letvicama ukrašenim spiralama, a na kutovima prednjeg i stražnjeg dijela sjedala, virila je glava bika.

U Svetom pismu nalazimo izraze: *prijestolje Božje*, *prijestolje Salomonovo*, kao bitan dio u Božjem predanju. Isus je preuzeo i ispunio simbol trona novim sadržajem. Po povratku, Isus će sjesti na slavni tron Sina čovječjega suditi Izraelu. Dvanaest plemena i nad narodima (Mt 19,28; 25,31). Luka piše (Lk 1,32) David je mesijansko kraljevstvo koje pripada Isusu, Jaganjcu Božjem, prema 2 Sam 7,11–16 (Otk 22,3.3; usp. 3,21; 7,17). Prijestolje milosti mjesto je susreta s Trojstvom velikom svećeničkom žrtvom (Heb 4,16; 8,1).

U ikonografiji trona iz 4. stoljeća nalazi se prikaz Krista koji sjedi na tronu (Rim, Sv. Pudenziana, mozaik apside). Ta vrsta slike raširena je i na Istoku i na Zapadu. Od 5. stoljeća na njemu je bila prikazana i Marija, njegov tron središte je određenih vrsta slika.

Ta vrsta prikaza naziva se *Etymasia* (od grčkog *etoimasi*, što znači priprema prijestolja). Ikonografski gledano istočnog je porijekla s ciljem označavanja nevidljive Kristove prisutnosti na mjestima liturgijskog susreta. Koristilo se i za prikaz posljednjeg suda.

To je prikaz božanskog prijestolja, po uzoru na pogansko prijestolje, carskog kulta ili bogova, u kojima se pojavljuje prazno prijestolje, čekajući njegov dolazak. Često je ukrašen kraljevskim insignijama ili atributima Boga, koji su stavljeni na jastuk. Prijestolje je Kristovo prazno i ukazuje na iščekivanje Njegova slavnog povratka. Simboli koji pokazuju na Krista jesu darovi, janje, evanđelje, križ ili njegov monogram. Na taj način etimazija predstavlja trijumf nad smrću i očekivanje Kristova povratka kao Sudca svijeta, u Njegovu drugom adventu (dolasku).

Vrijeme klicanja

Vrijeme u koje smo zakoračili i koje je pred nama, vrijeme je klicanja. Došašće i božićno vrijeme prilika su da se zbor i puk ujedine i budu jedno srce i jedna duša. Stoga, u ovim liturgijskim vremenima zbor treba pjevati što više pučkih popijevki, stavljajući svoje potencijale u stranu i dati mjesta da svatko u crkvi može zapjevati: od

malenoga djeteta, mladića i djevojke, muškaraca i žena, do starijih vjernika. U ove radosne i svete dane kličimo i pojmo, radujmo se Bogu koji dolazi u liku malenoga djeteta, jer Božja slava je Dijete, koje je zbog nas postalo čovjekom i zaslužuje naše srce koje odano i radosno kliče. Uz pjesmu i radosni klitaj, želimo vam radosne dane došašća i sretan Božić!

Druga nedjelja došašća – 5. 12. 2021.

Ulazna: Dođi, Gospodine Isuse (PGPN 362) ili Puče sionski (PGPN 339 – 2)

Otpjevni psalam: Velika nam djela (PGPN 122)

Prinosna: Poslan bi anđel Gabrijel (PGPN 167, SB 84)

Pričest: Spasitelju, koga želeć – popijevka iz Bačke (SB 82), O ljubavi Tvojoj, Gospodine (PGPN 348)

Izlazna: Zdravo Djevice (PGPN 598, SB 173)

Bezgrešno začće BDM – 8. 12. 2021.

Ulazna: Zdravo budi Marijo (PGPN 763, SB 88)

Otpjevni psalam: Pjevajte Gospodinu (PGPN 572)

Prinosna: Poslan bi anđel Gabrijel (PGPN 368, SB 84)

Pričest: Veliča duša moja (PGPN 160, SB 16)

Izlazna: O divna Djevice (PGPN 768, SB 188)

Treća nedjelja došašća – 12. 12. 2021.

Ulazna: Raduj se grade Nazaret (PGPN 371, SB 86)

Otpjevni psalam: M. Martinjak: Klićite i radujte se

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2021/11/Klicite-i-radujte-se-M.-Martinjak.pdf>

Prinosna: Klikujte sada zanosno (PGPN 364, SB 81)

Pričest: Raduj se nebo (PGPN 361), Spasitelju koga želeć – popijevka iz Bačke (SB 82)

Izlazna: Visom leteć (PGPN 366, SB 83)

Četvrta nedjelja došašća – 19. 12. 2021.

Ulazna: Padaj s neba (PGPN 362, SB 80) ili Rosite nebasa odozgor (PGPN 341)

Otpjevni psalam: I. Žan: Gospodine, Bože naš, obnovi nas

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/10/Gospodine-Boz%CC%8Ce-nas%CC%8C-I.-Z%CC%8Can.pdf>

Prinosna: Zlatnih krila (PGPN 370, SB 85)

Pričest: Spasitelju koga želeć – popijevka iz Bačke (SB 82)

Izlazna: Zdravo budi Marijo (PGPN 763, SB 88)

Rođenje Gospodinovo – Božić – 25. 12. 2021.

Ulazna: Radujte se narodi (PGPN 402, SB 95), Rodio se Bog i čovjek (PGPN 404, SB 99)

Otpjevni psalam: Svi krajevi svijeta (PGPN 387, SB 89)

Prinosna: O, Betleme (PGPN 408, SB 107)

Pričest: Danas se čuje (PGPN 810, SB 119), U to vrijeme godišta (PGPN 410, SB 109)

Izlazna: Narodi nam se (PGPN 420, SB 110)

Sveta obitelj Isusa, Marije i Josipa – 26. 12. 2021.

Ulazna: Oj pastiri, čudo novo (PGPN 811, SB 120) ili Veselje ti navješćujem (PGPN 403, SB 97)

Otpjevni psalam: A. Igrec: Blago svima koji se boje Gospodina

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2020/12/Blago-svima-koji-se-boje.pdf>

Prinosna: Svetoj obitelji (PGPN 422, SB 111)

Pričest: Zdravo budi mladi Kralju (PGPN 406, SB 103)

Izlazna: Dvorani neba (PGPN 407, SB 105)

Nova godina – Sveta Marija Bogorodica – 1. 1. 2022.

Ulazna: Veseli se Majko Božja (PGPN 812, SB 121), Zdravo sveta rodiljo (PGPN 385)

Otpjevni psalam: Neka te slave narodi, Bože (PGPN 109)

Prinosna: U to vrijeme godišta (PGPN 410, SB 109)

Pričest: Prvi žrtvenik (SB 98), Diva Mati ditešće (PGPN 825, SB 123)

Izlazna: Narodi nam se (PGPN 420, SB 110) ili Radujte se anđeli (SB 127)

Dragi sveti Nikola, DOĐI NAMA TI

Draga djeco, volite li svetog Nikolu? Jeste li mu napisali pismo? Premda je star, on jako voli čitati vaša pisma. Možete mu nešto i nacrtati. Stoga, ako još niste, ne časite časa, nego brzo pišite. Pripremite i vi nešto

za njega, neke stihove, pjesmice, molitvu ili crtež. I ne zaboravite dobro očistiti cipele. Provjerite u kvizu što sve znate o tom dragom biskupu iz Myre.

KVIZ

1. Nikola je bio biskup u:

- a) Riminiju
- b) Myri
- c) Laodiceji?

2. Sveti Nikola zaštitnik je siromaha zato što je:

- a) pomagao siromašnima
- b) živio skromno i siromašno
- c) rođen siromašan?

3. Nikola je zlatnike u tajnosti dao kćerima:

- a) carskog tamničara
- b) carskog službenika
- c) carskog vojnika?

4. Sveti Nikola umro je:

- a) 6. prosinca
- b) 9. prosinca
- c) 16. prosinca?

5. Nikola je izabran za biskupa zato što je:

- a) bio najbogatiji u crkvi
- b) volio crkvu i vjeru
- c) najljepše pjevao u crkvi?

6. Simboli biskupa su:

- a) mitra, štola i cipele
- b) reverenda i prsten
- c) mitra i štap?

7. Svetog Nikolu prati:

- a) anđeo
- b) ministrant
- c) krampus?

8. Večer prije dolaska svetog Nikole, treba očistiti:

- a) kuću
- b) odjeću
- c) cipele?

9. Sveti Nikola putovao je:

- a) vlakom
- b) autobusom
- c) brodom?

10. Koje boje su čizmice – vreće u koje Nikola stavlja darove?

- a) Crvene
- b) Braon
- c) Bijele

5

Tema
„Idite k Josipu”

24

Tragovi kulture
Proslavljen Dan rođenja
bana Josipa Jelačića

36

Moralni kutak
Samo slobodan čovjek
može biti odgovoran

17

Događanja u Subotičkoj biskupiji
Započet sinodski proces u
Subotičkoj biskupiji: „Tražiti
zajednička rješenja”

27

Intervju:
Darijo Šehić, dvostruki
pobjednik „HosanaFesta”

44

Mladi
Kakve su ti misli,
takva ti je scena

Prijatelji Zvonika

RADIO MARIJA

Hrvatska
subotica

SVJETLO VJERE

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (preko oceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 310-210508-62, s naznakom: „za Zvonik”.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 00-708-0200533.2 NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22
IBAN: RS35310007080200533294

Katolički list (mjesečnik)
god. XXVIII., broj 324
Studen (novembar) 2021.

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Marko Tucakov, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Mirjana Crnković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegić, fotograf

Tisak:
DOO MAGYAR SZÓ kft.
Štamparija „FORUM”
Vojvode Mišića 1
21000 Novi Sad
021/557-307

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović”,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Zvonik
* NIU „Hrvatska riječ”
* www.subotica.info
* www.zupavrokasubotica.com
* www.pixabay.com
UBH „Dužijanca”

Križaljka o svetom Nikoli

Vodoravno

12. Djeca od svetog Nikole dobivaju

4. Morem plovi:

7. Sveti Nikola nije bio obični svećenik, nego što?

13. Djeca ga vole i raduju mu se:

8. Što obilježavaju četiri svijeće?

9. Koje je mjesto molitve i zajedništva: C _ _ _ _

5. Sklopljene ruke simbol su čega?

Okomito

1. Biskupska kapa zove se...

2. U što je sveti Nikola spakirao zlatnike?

3. Što sveti Nikola drži u ruci?

10. Osoba koja još nije sveta je: B _ _ _ _ _

11. Tko čeka svetog Nikolu?

6. Što je sveti Nikola ubacio trima djevojkama kroz
prozor?

Molitva svetom Nikoli

Sveti Niko moli za me,
da ne griješim sve te dane.
Da me vodi tvoja ruka sveta,
kroz sve staze ovoga svijeta.

Sveti Niko molim tebe
da mi duša ne ozebe,
da mi srce ljubav grije,
da se svatko oko mene smije.

